

აკაკი ტყეშელაშვილის
ხელისუფლების

აკაკი ტყეშელაშვილის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის რექტორები

The Rectors of Akaki Tsereteli
State University

ახაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ივარ ბასილაძე
ნესტან ჯუბივაძე

ახაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის რექტორები

The Rectors of Akaki Tsereteli
State University

ედვება უნივერსიტეტის 80 წლის იუბილეს
The book is dedicated to the 80th anniversary
of Akaki Tsereteli State University.

ქუთაისი
2013

348 9117 + 510 11
უნივერსიტეტი საქართველო

წინამდებარე კრებულის მიზანია წარმოაჩინოს აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორთა სამეცნიერო-პედაგოგიური და საზოგადოებრივი საქმიანობა მისი დაარსებიდან დღემდე. რამდენადაც უნივერსიტეტი აერთიანებს ყოფილ აკაკი წერეთლის სახელობის, ტექნიკურ და სუბტროპიკულ უნივერსიტეტებს, მთხრობილია ყველა იმ პიროვნების შესახებ, რომლებიც ამ უმადლეს სასწავლებლებს ხელმძღვანელობდნენ სხვადასხვა პერიოდში.

პუბლიკაციაში, ასევე, შესულია საზოგადოებისათვის აქამდე უცნობი მასალები ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის პირველი დირექტორების შესახებ.

უნივერსიტეტის ისტორია ამ სახით ქვეყნდება პირველად.

უნივერსიტეტი საქართველო

რედაქტორი

გიორგი მჭედლიძე,

ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი,
პროფესორი, გელათის მეცნიერებათა
აკადემიის აკადემიკოსი

ISBN 978-9941-448-94-2

© აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა

ქუთაისი, 4600, თამარ მეფის 59. ტელ.: 24 00 21
E-mail:atsugamomcemloba@gmail.com

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი დღეს საქართველოს ერთ-ერთი დიდი უმაღლესი საგანმანათლებლო სასწავლო-სამეცნიერო სასწავლებელია საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამათა ფართო სპექტრით, რაც განპირობებულია იმ ფაქტით, რომ იგი აერთიანებს ყოფილ აკაკი წერეთლის, ტექნიკურ და სუბტროპიკულ სახელმწიფო უნივერსიტეტებს, რომელთაც აქამდე განვითარების წარმატებული გზა დამოუკიდებლად განვლეს.

საქართველოს სწრ ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და სახალხო კომისართა საბჭოს 1930 წლის 7 ივლისის დადგენილებით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი გაუქმდა და მის ბაზაზე ოთხი დამოუკიდებელი უმაღლესი სასწავლებელი-ინსტიტუტი შეიქმნა: 1. სამედიცინო; 2. პედაგოგიური; 3. საფინანსო – კოოპერაციული და 4. სამართლისა.

საქართველოს სწრ ცენტრალურმა აღმასრულებელმა კომიტეტმა და სახალხო კომისართა საბჭომ 1933 წლის 8 იანვრის დადგენილებით ადაგინა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ხოლო პედაგოგიური ინსტიტუტი ამავე დადგენილებით ქუთაისში გადავიდა და ამავე წლის 13 თებერვლიდან აქ განაგრძო ფუნქციონირება. ინსტიტუტმა 1933-37 წლებში აბელ ენუქიძის, ხოლო 1937-1990 წლებში ადექსანდრე წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის სტატუსით იარსება და ამ ხნის განმავლობაში დასავლეთ საქართველოს მაღალკვალიფიციურ პედაგოგიურ კადრებს აძლევდა.

1990 წელს ქუთაისის ალ.წულუკიძის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტი ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტად გარდაიქმნა, რაც ლოგიკური დაგვირგვინება იყო იმ დიდი საქმიანობისა, რომელსაც ინსტიტუტი წარმატებით ეწეოდა თავისი არსებობის თითქმის ექვსი ათწლეულის განმავლობაში.

ქუთაისის ნიკო მუსხელიშვილის სახელობის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტს ოფიციალური სტატუსი 1973 წლის 23 სექტემბერს მიენიჭა. იგი საზეიმოდ 1974 წლის 1 სექტემბერს გაიხსნა, 1977 წელს კი აკადემიკოს ნიკო მუსხელიშვილის სახელი მიენიჭა. ინსტიტუტი ამზადებდა ინჟინერ-ტექნიკოსებსა და ინჟინერ-ტექნოლოგებს.

1992 წლის 21 სექტემბერს ქუთაისის ნ. მუსხელიშვილის სახელობის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტს უნივერსიტეტის სტატუსი მიენიჭა და იგი

ქუთაისის ნიკო მუსხელიშვილის სახელობის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტად იწოდებოდა.

როგორც აღვნიშნეთ, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორია ამ რვა ათწლეულის წინათ დაიწყო და ამჟამად იგი შესანიშნავი ტრადიციებით გამორჩეული უმაღლესი სასწავლებელია საქართველოში, რომელმაც ღირსეული ადგილი დაიმკვიდრა ქართველი ერის კულტურულ-ინტელექტუალური და განათლების სფეროს განვითარების საქმეში.

საქართველოს მთავრობის 2006 წლის 23 თებერვლის №39 დადგენილების თანახმად, განხორციელდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირების - ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და ქუთაისის ნიკო მუსხელიშვილის სახელობის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტის რეორგანიზაცია მათი გაერთიანების გზით. საგანმანათლებლო დაწესებულებას სტატუსად განესაზღვრა უნივერსიტეტი და ეწოდა „აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი“.

დასავლეთ საქართველოს სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის სწავლული კადრებით მომსახურების მოტივით 1952 წელს მის ისტორიულ, გეოგრაფიულ და ეკონომიკურ ცენტრში ქუთაისში გაიხსნა სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი. 1959 წელს იგი გადატანილ იქნა ტიპურ სუბტროპიკულ ზონაში (აფხაზეთი, სოხუმი) და ეწოდა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი (სსმი). იგი საქართველოს დიდი ყოფილი სსრკ-ის სუბტროპიკული ზონისათვის (კრასნოდარის მხარე, აზერბაიჯანი) ამზადებდა სწავლულ აგრონომებს, ინჟინერ-დეკორატორებს, მელიორატორებს, ინჟინერ-მექანიკოსებს, ინჟინერ-ტექნოლოგებსა და სოფლის მეურნეობის ეკონომისტებს.

მეოცე საუკუნის 90-იან წლებში აფხაზეთში განვითარებული მოვლენების გამო 1993 წლიდან ინსტიტუტმა ბინა კვლავ ქუთაისში დაიღო და მას დახმარების ხელი გაუწია აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა.

2003 წლიდან მას მიენიჭა უნივერსიტეტის სტატუსი და ეწოდა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (სსმსუ), ხოლო 2010 წლის 1 სექტემბრიდან (საქართველოს მთავრობის №266 დადგენილება) - სუბტროპიკული მეურნეობის სოხუმი სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი. 2010 წლის 16 ნოემბრის საქართველოს მთავრობის №353 დადგენილებით საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - სუბტროპიკული მეურნეობის სოხუმის სახელმწი-

ფო უნივერსიტეტი მიუერთდა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტს.

დღევანდელი აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ქუთაისის ტექნიკური უნივერსიტეტისა და საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართალმემკვიდრეა.

რვა ათეულ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში ჯერ ინსტიტუტის, ხოლო შემდეგ უნივერსიტეტის დირექტორობის, რექტორობის პატივი წილად ზედა 25 პიროვნებას, რომელთა სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ, მიუხედავად არაერთგავროვანი და ზოგჯერ უძძიმესი საზოგადოებრივი ვითარებისა, მათ დიდი პასუხისმგებლობით ატარეს რექტორობის მძიმე ტვირთი, ღირსეულად ემსახურნენ ახალგაზრდების პროფესიონალებად ჩამოყალიბების საქმეს და მაქსიმალურად გამოიყენეს საკუთარი პოტენციალი მეცნიერების, ფუნდამენტური, დარგების განსავითარებლად.

საზოგადოდ, უნივერსიტეტმა აღიარება ჰპოვა პედაგოგიური, საიჟინრო - ტექნიკური, საინჟინრო-ტექნოლოგიური და სუბტროპიკული მეურნეობის კადრების მომზადებაში.

ამჟამად უნივერსიტეტში ფუნქციონირებს შემდეგი ფაკულტეტები: 1. ბიზნესის, სამართლისა და სოციალურ მეცნიერებათა; 2. ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა; 3. ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა; 4. პედაგოგიური; 5. ჯანდაცვის; 6. საიჟინრო-ტექნიკური; 7. საიჟინრო - ტექნოლოგიური; 8. აგრარული; 9. საზღვაო-სატრანსპორტო ფაკულტეტი ფოთში.

აღნიშნულ ფაკულტეტებზე უნივერსიტეტი ბაკალავრებს ამზადებს 47, მაგისტრებს – 50 და დოქტორანტებს – 28 მიმართულებით.

უნივერსიტეტს გააჩნია სათანადო მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა - 18 სასწავლო კორპუსი, სამეცნიერო ბიბლიოთეკა, საკუთარი გამოცემლობა, სამეცნიერო ჟურნალი „აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მოამბე“ და გაზეთი „აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი“.

ამ დროისათვის უნივერსიტეტში სულ სწავლობს 9000-მდე სტუდენტი. მათი სწავლებისა და აღზრდის პროცესს ემსახურება 412 პროფესორი (სრული, ასოცირებული, ასისტენტ პროფესორი) და 300 სპეციალური ხელშეკრულებით მოწვეული მაღალაკადემიური სპეციალისტი.

უკანასკნელი ოცი წლის განმავლობაში ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფუნქციონირების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს სფეროდ მისი საერთაშორისო ურთიერთობები იქცა. უნივერსიტეტს ურთიერთობები აქვს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის უმაღლეს სასწავლებლებთან: აშშ (მისური-კოლუმბიის, მისური როლას და მონტანას უნივერსიტეტები), დიდი ბრიტანეთი (უელსის, ტირის უნივერსიტეტები, ვინროკის საერთაშორისო ინსტიტუტი), საფრანგეთი (ვერსალის უნივერსიტეტი, ბორდოს პედაგოგიური ინსტიტუტი), ირანის ისლამური რესპუბლიკა (გილანის უნივერსიტეტი), თურქეთის რესპუბლიკა (სამსუნის 19 მაისის, ანკარის, არდაჰანის უნივერსიტეტები), ისრაელი (ამკელონის უნივერსიტეტი), კანადა (დალჰაუზის უნივერსიტეტი), ბელგია (ლუვენის კათოლიკური უნივერსიტეტი), გერმანია (ჰაიდელბერგის, დიუსელდორფის, კასელის, გეტინგენისა და ბამბერგის უნივერსიტეტები), პოლონეთი (ვარშავის უნივერსიტეტი), ლატვია (რიგის, დაუგავაპილსის უნივერსიტეტები), ლიტვა (კაუნასის ტექნოლოგიური უნივერსიტეტი), ბელგია (ლუვენის კათოლიკური უნივერსიტეტი), პოლანდია (ცროპის ახალი უნივერსიტეტი), უკრაინა (ხმელნიცკის ეროვნული უნივერსიტეტი, ნეჟინის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), აზერბაიჯანი (სამედიცინო უნივერსიტეტი), ყაზახეთი (კასპიის ტექნოლოგიის სახელმწიფო უნივერსიტეტი), საქართველო-თურქეთი (კავკასიის უნივერსიტეტი კავშირი) და სხვ.

უმაღლესი სასწავლებელი თანამშრომლობს საქართველოში აკრედიტებულ აშშ, დიდი ბრიტანეთის, გერმანიის, საფრანგეთის, კანადის, ბელგიის, პოლონეთის, ირანის, თურქეთის, ისრაელის, საბერძნეთის, სომხეთის, აზერბაიჯანის, უკრაინისა და ლატვიის საელჩოებთან. ამასთანავე საკმაოდ მჭიდრო ურთიერთობები აქვს საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ACCELS, IREX, DAAD, TESIS, სამოქალაქო განათლების პროექტი GEP, გოეთეს საერთაშორისო საზოგადოება, გოეთეს ინსტიტუტი და სხვა.

უნივერსიტეტი ჩაერთო ERAZMUS MUNDUS II-ის საგანმანათლებლო პროგრამებში: ALRAKIS 1, ALRAKIS 2, IANUS, რომლებიც ხელს უწყობს სტუდენტთა და აკადემიური პერსონალის მობილობას ევროპის წამყვან უმაღლეს სასწავლებლებში. ამ შესაძლებლობით უკვე არაერთმა სტუდენტმა და პროფესორ-მასწავლებელმა ისარგებლა.

საქართველოს ამ ერთ-ერთი უძველესი უმაღლესი სკოლის თანამშრომლები თვალსაჩინო წარმატებას აღწევენ საერთაშორისო თუ

ეროვნულ სამეცნიერო საგრანტო კონკურსებში. ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში დაფინანსდა 30-მდე პროექტი როგორც შოთა რუსთაველის ეროვნული, ასევე უცხოური TEMPUS-ის, DAAD-ის, USAID-ის, NATO-სა და შვეიცარიის სამეცნიერო ფონდების მიერ. უკვე რამდენიმე წელია გაიცემა შიდასაუნივერსიტეტო გრანტებიც.

უნივერსიტეტში მუშაობენ უცხოური უნივერსიტეტებიდან მოწვეული პროფესორები და სწავლობენ უცხოელი მოქალაქეები პოლონეთიდან, თურქეთიდან, ჩინეთიდან, რუსეთიდან, ნიგერიიდან, კამერუნიდან, ერაყიდან, ლატვიასა და ეგვიპტიდან.

ასეთ წარმატებამდე აწეს თანდათან მიდიოდა. მისი დღევანდელი სახისა და ავტორიტეტის ჩამოყალიბებაში დიდი ძალისხმევა ჩადეს რექტორებმა, რომლებიც სხვადასხვა პერიოდში წარმართავდნენ როგორც ცალკეული, ასევე გაერთიანებული უმაღლესი სასწავლებლების საქმიანობას.

დაარსების დროიდან უნივერსიტეტს (ინსტიტუტებს) ხელმძღვანელობდნენ:

ქუთაისის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტი: 1. ლენტორ რუხაძე (1933); 2. დავით გვაზავა (1933-1935); 3. ალექსანდრე პაპავა (1935-1936); 4. დავით დოლიძე (1936-1937); 5. ნესტორ მექვაბიშვილი (1937); 6. ლუკა ჭელიძე (1937-1962); 7. ივანე გოშხეთელიანი (1962-1965); 8. კონსტანტინე მეძველია (1965-1973); 9. გივი ჩხაიძე (1974-1978); 10. ოთარ ბაკურაძე (1978-1986); 11. ნანული კაკაურიძე (1986-1990).

ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი: 1. ნანული კაკაურიძე (1990-1991); 2. მაგალი თოდუა (1991-1995); 3. ავთანდილ ნიკოლეიშვილი (1995-2004); 4. გიორგი ონიანი (2005-2006).

ქუთაისის სახელმწიფო პოლიტექნიკური ინსტიტუტი: 1. ნოდარ ვალიშვილი (1973-1989); 2. არჩილ კოსტავა (1989-1992).

ქუთაისის ნიკო მუსხელიშვილის სახელობის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტი: 1. არჩილ კოსტავა (1992-2002); 2. ამირან ხვადაგანი (2002-2006).

საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი: 1. გიორგი გოლეთიანი (1952-1957); 2. ივანე გორგბერიძე (1957-1973); 3. რევაზ ჩხაიძე (1973-1975); 4. ნაპოლეონ ქარქაშაძე (1975-1990); 5. ვახტანგ ფრუიძე (1990-1997); 6. გურამ კი-

ლასონია (1997-2005); 7. ნუგზარ ებანოძე (2005-2009); 8. როლანდ კოპალიანი (2009-2010).

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი: 1. გიორგი ბინიაშვილი (2006 -2010); 2. გიორგი ღავთაძე (2010 წლიდან დღემდე).

წიგნის მიზანია წარმოაჩინოს მათი სამეცნიერო-პედაგოგიური და საზოგადოებრივ-პოლიტიკური საქმიანობა. აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ დღემდე ფართო საზოგადოებისათვის არ იყო ცნობილი მასალები ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორების: ლენტორ რუხაძის, დავით გვაზავას, ალექსანდრე (საშა) პაპავას, დავით დოლიძისა და ნესტორ მექვაბიშვილის შესახებ, რამდენადაც ისინი რეპრესირებულნი იყვნენ 1937 წელს. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროსა და ყოფილ პარტიულ არქივებში მოვიკვლიეთ მათი ცხოვრების შესახებ არსებული, ზოგიერთი ეპიზოდი, რომლებსაც პირველად ვთავაზობთ მკითხველს.

ავტორები სიამოვნებით გაიზიარებენ როგორც საქმიან შენიშვნებსა და წინადადებებს, ასევე მათთვის აქამდე უცნობ ინფორმაციას.

The Rectors of Akaki Tsereteli State University

Akaki Tsereteli State University is one of the largest institutions of higher education with a wide variety of Bachelor, Master and Doctoral programs owing to the fact that it has united the former Akaki Tsereteli University, the Technical University and the University of Subtropical Agriculture, which previously followed the paths of independent development.

Under the resolution of the Central Executive Committee and the Council of People's Commissars of the Georgian SSR, passed on June 7, 1930, Tbilisi State University was abolished, which led to the establishment of four independent higher education institutions on its basis — medical, pedagogical, financial-cooperative and law institutes.

Under the resolution of the Central Executive Committee and the Council of People's Commissars of the Georgian SSR, passed on January 8, 1933, Tbilisi State University was restored, moving the Pedagogical Institute to Kutaisi. The institute started functioning on February 13 the same year. In 1933-1937 the institute existed under the name of A. Enukidze Pedagogical Institute and in 1937-1990 — under the name of A. Tsulukidze Pedagogical Institute. Throughout these years it prepared highly qualified specialists for West Georgia.

In 1990 the higher education institution was transformed into Kutaisi Akaki Tsereteli State University, thus crowning the great accomplishments of by the institution during six decades of its existence.

Kutaisi Niko Muskhelishvili Polytechnic Institute was given the official status on September 23, 1973. The opening ceremony was held on September 1, 1974 and in 1977 it was named after Academician Niko Muskhelishvili. The Institute prepared technical engineers and technological engineers.

On September 21, 1992 Kutaisi N. Muskhelishvili Polytechnic Institute was given the status of university and was called Niko Muskhelishvili Kutaisi State Technical University.

As mentioned above, the history of Akaki Tsereteli State University started eight decades ago and nowadays it is known for its outstanding traditions and significant contribution to the cultural, intellectual and moral education of Georgian nation.

Under Resolution #39 passed by the government of Georgia on February 23, 2006, the legal entities _ Kutaisi Akaki Tsereteli State University and Kutaisi Niko Muskhelishvili State Technical University _ were reorganized by merging them. The higher education institution was given the status of university and was called Akaki Tsereteli State University.

In 1952 with the motivation of contributing to the development of the subtropical agriculture in West Georgia, the Agricultural Institute was established in its historical, geographic and economic centre _ Kutaisi. In 1959 the institute was moved to subtropical zone (Abkhazia, Sukhumi) and was called the Georgian Institute of Subtropical Agriculture. It prepared agronomists, landscape engineers, meliorators, mechanical engineers, technological engineers and agricultural economists for the subtropical zone of the former USSR (Krasnodar Krai, Azerbaijan).

In 2003 it was given the status of university and was called the Georgian State University of Subtropical Agriculture. On September 1, 2010 (Governmental Resolution # 266) it was named Sukhumi State Educational University of Subtropical Agriculture. On November 16, 2010, on the basis of Governmental Resolution #353, the legal entity _ Sukhumi State University of Subtropical Agriculture was integrated into Akaki Tsereteli State University.

Present-day Akaki Tsereteli State University is a legal successor of Kutaisi Akaki Tsereteli State University, Kutaisi Technical University and the Georgian State University of Subtropical Agriculture.

Over eight decades 25 people were honoured to be the rectors of the institute first, and the university afterwards. Despite dire social circumstances at times, they worthily carried the heavy burden of

responsibility and did their best to contribute to the development of a wide range of sciences.

Generally, the university has gained recognition due to its achievements in preparing professionals in Pedagogical Sciences, Technical Engineering, Technological Engineering and Subtropical Agriculture.

Currently, there are the following faculties at the university:

1. Faculty of Business, Law and Social Sciences;
2. Faculty of Arts;
3. Faculty of Exact and Natural Sciences;
4. Faculty of Pedagogics;
5. Faculty of Medicine;
6. Faculty of Technical Engineering;
7. Faculty of Technological Engineering;
8. Agrarian Faculty;
9. Faculty of Maritime Transport in Poti.

These faculties provide 47 Bachelor, 50 Master and 28 Doctoral programs.

The university has appropriate material-technical base: 18 buildings, an academic library, a publishing house, the academic journal - "The Herald of Akaki Tsereteli State University" and the newspaper _ "Akaki Tsereteli State University".

At present there are 9000 active students, 412 full, associate and assistant professors and 300 highly-qualified specialists employed on the basis of the special agreement.

Throughout the past twenty years international relations have proved to be one of the major priorities for Akaki Tsereteli State University. The university has established links with the educational institutions of various countries: the USA (the universities of Missouri _ Columbia, Missouri Rolla and Montana), the UK (the universities of Wales and Tire, Winrock International Institute), France (Versailles University, Bordeaux Pedagogical Institute), the Islamic Republic of Iran (the University of Guilan), the Republic of Turkey (the universities of Samsun May 19, Ankara and Ardahan), Israel (Ashkelon University), Canada (Dalhousie University), Belgium (Leuven Catholic University), Germany (the universities of Heidelberg, Dusseldorf, Kassel, Göttingen and Bamberg), Poland (Warsaw University), Latvia (the universities of Riga and Daugavpils), Lithuania (Kaunas Technolo-

gical University), Holland (the New European University), Ukraine (Khmelnitsky National University, Nezhin State University), Azerbaijan (the Medical University), Kazakhstan (the Caspian State University of Technology), Georgia-Turkey (the Union of Caucasian Universities), etc.

The university collaborates with the embassies of the USA, Great Britain, Germany, France, Canada, Belgium, Poland, Iran, Turkey, Israel, Greece, Armenia, Azerbaijan, Ukraine and Latvia, which are accredited in Georgia. Close links have been maintained with the international organizations - ACCELS, IREX, DAAD, TASSIS, the project of civil education _ GEP, the Goethe International Society, the Goethe Institute, etc.

The university is involved in the educational programs of ERAZMUS MUNDUS II: ALRAKIS 1, ALRAKIS 2 and IANUS which facilitate the mobility of the students and academic staff in the leading European higher education institutions. A number of students and teachers have already taken this opportunity.

The academic staff of the university achieve significant success in international and national scientific grant competitions. Throughout the past 5 years up to 30 projects have been funded by Shota Rustaveli National Science Foundation as well as the foreign scientific foundations of TEMPUS, DAAD, USAID, NATO and Switzerland. University grants have also been provided for several years.

There are professors from foreign universities working at the ATSU and foreign citizens from Poland, Turkey, China, Russia, Nigeria, Cameroon, Iraq, Latvia and Egypt studying there.

The ATSU has achieved all this step by step. It owes its current image due to the rectors who were in charge of separate or united higher education institutions in different periods.

Since its establishment the university (the institutes) was headed by:

- Kutaisi State Pedagogical Institute:** 1. Ghentor Rukhadze (1933); 2. David Gvazava (1933-1935); 3. Alexandre Papava (1925-1936); 4.

David Dolidze (1936-1937); 5. Nestor Mekvabishvili (1937); 6. Luka Chelidze (1937-1962); 7. Ivane Goshkheteliani; 8. Konstantine Medzvelia (1965-1973); 9. Givi Chkhaidze (1974-1978); 10. Otar Bakuradze (1978-1986); 11. Nanuli Kakauridze (1986-1990).

Kutaisi Akaki Tsereteli State University: 1. Nanuli Kakauridze (1990-1991); 2. Magali Todua (1991-1995); 3. Avtandil Nikoleishvili (1996-2004); 4. Giorgi Oniani (2005-2006).

Kutaisi State Polytechnic Institute: 1. Nodar Valishvili (1973-1989); 2. Archil Kostava (1989-1992).

Niko Muskhelishvili Kutaisi State Technical University: 1. Archil Kostava (1992-2002); 2. Amiran Khvadagiani (2002-2006).

Georgian State University of Subtropical Agriculture: 1. Giorgi Goletiani; 2. Ivane Giorgberidze; 3. Revaz Chkhaidze; 4. Napoleon Karkashadze; 5. Vakhtang Pruidze; 6. Guram Kilasonia; 7. Nugzar Ebanoidze; 8. Roland Kopaliani.

Akaki Tsereteli State University: 1. Giorgi Oniani (2006-2010); 2. Giorgi Ghavtadze (2010 _ present).

The book aims at presenting their scientific, pedagogical, social and political activities. It is also worthy of note that the materials about the rectors of Kutaisi Pedagogical Institute _ Ghentor Rukhadze, David Gvazava, Alexandre (Sasha) Papava, David Dolidze and Nestor Mekvabishvili _ were have not been known to the public until the present time since these people were oppressed in 1937. Certain materials were found in the archive of the Ministry of Internal Affairs of Georgia and the former party archives. This is the first time they have been published.

საქართველოს სსრ განათლება სახალხო კომისრის ე. ბედიას 1933 წლის 10 იანვრის ბრძანებით ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის პირველ დირექტორად დაინიშნა დოცენტი ლენტორ რუხაძე. იგი პარალელურად ასრულებდა ზოგადი და პარტიის ისტორიის კათედრის გამგის მოვალეობასაც.

ლენტორ ზაქარიას ძე რუხაძე დაიბადა 1888 წელს ხონში, გლეხის ოჯახში. დაწყებითი განათლება მიიღო ხონის სამასწავლებლო სემინარიასთან არსებულ ორკლასიან სასწავლებელში. შემდეგ სახელმწიფო ხარჯზე სწავლა გააგრძელა ხონის სამასწავლებლო სემინარიაში.

1904-1905 წლებში, უკვე სემინარიის ბოლო კლასის მოსწავლე, მონაწილეობდა რევოლუციურ გამოსვლებში, სემინარიის დირექტორის ლევიცკის წინააღმდეგ მოწყობილი ბუნტის გამო კი დაითხოვეს სემინარიიდან, თუმცა მალევე გამოიძახეს სასწავლებელში, გამოცდების ჩაბარების საშუალება მისცეს და მიანიჭეს სახალხო მასწავლებლის წოდება, რის შემდეგაც იმერეთიდან გადავიდა საცხოვრებლად აფხაზეთში, კერძოდ სოხუმში, სადაც დაიწყო მასწავლებლობა და კიდევ უფრო აქტიურად ჩაერთო რევოლუციურ საქმიანობაში.

1905 წლის ოქტომბერში ქალაქ სოხუმში ჩაეწერა რუსეთის სოციალ-დემოკრატიული პარტიის რიგებში. რეაქციის წლებში არაოფიციალურად გადმოდის სამეგრელოში, ადგილობრივი მასწავლებლებისგან აყალიბებს წრეს, რომელშიც ეწევიან თვითგანვითარებას რევოლუციური ნაწარმოებების კითხვით. 1905-1907 წლების რევოლუციის დამარცხების შემდეგ სწავლის გაგრძელება გადაწყვიტა, 1908 წელს აიღო სიმწიფის ატესტატი, 1909 წელს ჩაირიცხა კიევის უნივერსიტეტში, 1910 წელს რევოლუციური საქმიანობისათვის დააპატიმრეს და გარიცხეს უნივერსიტეტიდან რუსეთის უმაღლეს სასწავლებლებში ჩარიცხვის უფლების გარეშე. 1911 წელს გაემგზავრა გერმანიაში, ჰაიდელბერგის უნივერსიტეტში, სწავლის გასაგრძელებლად. 1913 წელს დატოვა გერმანია და დაბრუნდა პეტერბურგში, სადაც მოახერხა, მიეღო უფლება კიევის უნივერსიტეტში სწავლის კვლავ გაგრძელებისა. 1916 წელს მისი სრული კურსის დასრულების შემდეგ ჩარიცხეს ოფიცერთა კურსებზე, რომელიც მალე მიატოვა და გადავიდა ქალაქ ჩერკასკში, სადაც მოუსწრო 1917 წლის ოქტომბრის გადატრიალებამ. 1919 წელს ლენტორ რუხაძე ჩერკასკში მიიღეს პარტიის რიგებში. 1919-1920 წლებში იგი იბრძოდა

დენიკინის არმიის წინააღმდეგ, როგორც წითელი არმიის მე-12 დივიზიის პოლიტნაწილის უფროსი.

1920 წელს ლენტორ რუხაძე გაიგზავნა პიატიკორსკის მეთურთა კურსებზე პოლიტიკურ მეცნიერებათა მასწავლებლად. 1921 წლის თებერვალში ბრუნდება საქართველოში და მუშაობას იწყებს ცენტრალურ კომიტეტის პოლიტიკური განათლების განყოფილების უფროსად, შემდეგ ხელმძღვანელობს თბილისის სახალხო განათლებასა და მალევე ირჩევენ თბილისის საქალაქო საბჭოს პრეზიდიუმის წევრად.

1928 წელს დროებით დაინიშნა ეროვნული სამხედრო პოლიტიკური სკოლის დირექტორად. 1926-1929 წლებში ლენტორ რუხაძე იყო რკინიგზის მუშათა ფაკულტეტის დეკანი, 1930-33 წლებში მუშაობდა ქიმიურ-ტექნოლოგიური ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ. საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის 1933 წლის 8 იანვრის გადაწყვეტილებით დაამტკიცეს პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორად და ვაათავისუფლეს ქიმიურ-ტექნოლოგიური ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილის თანამდებობიდან.

1933 წლის 3 თებერვალს გამოიცა განათლების სახალხო კომისრის №61 ბრძანება ინსტიტუტში განყოფილებებისა და კათედრების გამგეების დანიშვნის შესახებ. დაარსებისთანავე ჩამოყალიბდა 17 კათედრა. 1933 წლის სექტემბრიდან კი მათი რიცხვი 21-მდე გაიზარდა. ინსტიტუტის ხელმძღვანელობა პროფესორ-მასწავლებლებთან აფორმებდა ხელშეკრულებებს. მასში იწერებოდა სამუშაოს ხასიათი, მოცულობა და, ისიც, ხელშეკრულების დამდები პიროვნება მუდმივად გადმოდიოდა ქუთაისში, თუ ე.წ. „ჩამომსვლელი ლექტორი“ იქნებოდა.

რაც შეეხება სტუდენტთა კონტიგენტს, პირველი და მეორე კურსის სტუდენტები მთლიანად გადმოვიდნენ ქუთაისში, ხოლო მესამე კურსის სწავლის დასამთავრებლად თბილისში დარჩა.

ცოტა გაზანგრძლივდა სწავლის დაწყებაც. პირველი ლექცია 13 თებერვალს ჩატარდა, ნაცვლად 1-ლისა. 12 თებერვალს ინსტიტუტის დირექტორის ხელმძღვანელობით გაიმართა ინსტიტუტის მეცნიერ მუშაკთა და სტუდენტთა პირველი სხდომა, რომელზეც სიტყვა წარმოთქვა დირექტორმა, დოცენტმა ლენტორ რუხაძემ.

1933 წლის 28 თებერვალს ქუთაისის დრამატული თეატრის შენობაში შედგა ინსტიტუტის გახსნისადმი მიძღვნილი საზეიმო სხდომა. მოხსენებით — „პედაგოგიური ინსტიტუტის ამოცანები კულტურული მშენებლობის დღევანდელ საფეხურზე“ გამოვიდა ინსტიტუტის დირექტორი დ.

რუხაძე, საზეიმო სხდომის ერთსულოვანი გადაწყვეტილებით ქუთაისის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტს მიენიჭა ახელ ენუქიძის სახელი (1877-1937). იგი ასე იწოდებოდა 1937 წლამდე.

ინსტიტუტის დირექტორმა პირველ რიგში მუშაობა დაიწყო ისეთი საკითხის მოსაგვარებლად, როგორებიც იყო სტუდენტთა ლექცია-პრაქტიკუმებზე გამოცხადება, მათი უზრუნველყოფა ბინითა და სურსათით, კაბინეტ-ლაბორატორიებისა და ბიბლიოთეკის მოწყობა. სტუდენტებმა მიიღეს სასურსათო ბარათები, მოგვარდა სასაღილოს საქმეც. სტიპენდია დაენიშნა სტუდენტთა 90%-ს. დირექციამ შეძლო ნორმალური სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობის გაშლა. შეიქმნა სტუდენტთა ჯგუფები. ისინი უზრუნველყოფილ იქნენ მასწავლებელთა კვალიფიციური კადრებით, მინიმუმამდე დაიყვანეს გაცდენები როგორც მასწავლებელთა, ასევე სტუდენტთა მხრიდან.

დენტორ რუხაძე, გარდა ორგანიზაციული საქმიანობისა, ეწეოდა აქტიურ საზოგადოებრივ საქმიანობასაც. იგი კითხულობდა ლექციებს პარტიულ-კომკავშირული აქტივისა და მშრომელი მოსახლეობისათვის. 1933 წლის მარტში მან საჯარო ლექცია წაიკითხა თემაზე - „მარქსი როგორც ისტორიკოსი.“

დირექტორის ინიციატივით ინსტიტუტმა მოაწყო საკუთარი საგარეუბნო მეურნეობა. გაჭიანურდა ინსტიტუტის სამკათხველო დარბაზისა და კაბინეტების ბიბლიოთეკების წიგნანი ფონდით შევსება. დირექციას არ გააჩნდა საჭირო ლიტერატურის შესაძენი თანხა, რის გამოც ბიბლიოთეკა შემოწირულობების ფორმით შეივსო.

მიუხედავად გაწეული შრომისა, როგორც საარქივო დოკუმენტებშია მითითებული, საქართველოს კპ(ბ) ცენტრალურმა და ქუთაისის საქალაქო კომიტეტებმა აუცილებლად მიიჩნიეს ინსტიტუტის მუშაობაში არსებული ნაკლოვანებების აღმოფხვრა და ხელმძღვანელობის შემდგომი განმტკიცება. დირექტორის თანამდებობიდან განთავისუფლდა დენტორ რუხაძე. იგი საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის 1933 წლის 16 ნოემბრის გადაწყვეტილებით დაინიშნა საქართველოს მთავლიტად.

დ. რუხაძე 1937 წელს პარტიიდან გარიცხეს, დაადანაშაულეს, რომ იყო აქტიურა მონაწილე მოქმედი ტერორისტული ორგანიზაციისა, რომლის მიზანი იყო საბჭოთა ხელისუფლების დამხობა, კაპიტალიზმის რესტავრაცია, ტერორისტული და დივერსიული ქმედებები პარტიის ხელმძღვანელობის წინააღმდეგ. ორგანიზაციაში შეიყვანა ხალხის მტრებმა: ცენტრალური ბოლშევიკური კომიტეტის ბეჭდვისა და პროპაგანდის გან-

ყოფილების ინსტრუქტორმა კერესელიძემ და ამავე განყოფილებების უფროსებმა გემ ე. ბუდიამ, დაპატიმრების დღემდე ეწეოდა აქტიურ ორგანიზაციულ საქმიანობას ტერორის განსახორციელებლად საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ დახვრიტეს ქონების კონფისკაციით.

F105.117
3

საქართველოს კ(ბ) ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს 1933 წლის 20 ოქტომბრის დადგენილებით ინსტიტუტის დირექტორად დაინიშნა დოცენტი დავით ფარნაოზის ძე გვაზავა (1902–1937). იგი მაშინდელი საბჭოთა საქართველოს პარტიულ ორგანიზაციაში კარგად ცნობილ პიროვნებას წარმოადგენდა, აქტიურად მონაწილეობდა საქართველოს კომკავშირის შექმნაში.

დავით გვაზავა 1917 წელს კომკავშირის, ხოლო 1919 წელს კომუნისტური პარტიის წევრად მიიღეს. 1921–1922 წლებში ხონის კომკავშირის რაიკომის მდივანი, 1922–23 წლებში საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის, 1927–1929 წლებში კი АПО ცენტრალური კომიტეტის ბეჭდვითი სიტყვის განყოფილების გამგე იყო. 1923–1927 წლებში სწავლობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

დ. გვაზავა 1923–1924 წლებში მუშაობდა საქართველოს ალკ ცენტრალური კომიტეტის მდივნად 1924–1927 წლებში მუშაობდა საქართველოს კ(ბ) ცენტრალური კომიტეტის მდივნად კულტპროპაგანდის დარგში, 1928 წელს გადაიყვანეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორად, შემდეგ კი გაზეთ „კომუნისტის“ რედაქტორის მოადგილედ და პასუხისმგებელ რედაქტორად. ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორის თანამდებობაზე მუშაობდა 1935 წლის აგვისტომდე.

დირექტორმა ინსტიტუტის ცხოვრებაში სისტემური ცვლილებები განახორციელა, რასაც მოჰყვა სასწავლო-სააღმზრდელო, სამეცნიერო-კვლევითი და შრომის დისციპლინის განმტკიცება, სასწავლებელში დაწესდა ერთცვლიანი მეცადინეობა 9-დან 5 საათამდე, აკადემიური საათის ხანგრძლივობა განისაზღვრა 50 წუთით, დასვენების 10 წუთით, აიკრძალა ორი პროსემინარის ცხრილში ერთ დღეს შეტანა. ყოველდღიურად ლექციები შეიძლება დანიშნულიყო მხოლოდ 3 საგანში, ერთ დისციპლინაში მეცადინეობის ხანგრძლივობა კვირაში არ უნდა ყოფილიყო სამ საათზე მეტი მოცულობით. საზოგადოებრივი მუშაობა უთანმდეგობა და სასწავლო ცხრილს.

აკადემიური მოსწრების აღრიცხვა სასწავლო წლის მანძილზე მიმდინარეობდა ოთხჯერ: 15 ნოემბერს, 15 იანვარს, 15 აპრილსა და 15 ივნისს.

სასწავლო პროცესის შემადგენელ ნაწილად იქცა პოლიტექნიკური და პედაგოგიური პრაქტიკა.

ღირექტორი მუდმივად ზრუნავდა სასწავლო-მატერიალური ბაზის განმტკიცებისათვის. 1934 წელს ინსტიტუტს ჩაუტარდა კაპიტალური რემონტი, მოეწყო წყალსადენი და კანალიზაცია, ყოფილი სასამართლოს შენობიდან გამოიყვანეს პარტიული სკოლა და იგი მთლიანად გადაეცა ინსტიტუტს. აღნიშნული ტერიტორიაც შეაკეთეს და საჭირო მასალებით შეავსეს კაბინეტ-ლაბორატორიები.

1934 წლის 1 სექტემბერიდან ქუთაისში გადმოვიდა პედაგოგიური ინსტიტუტის დაუსწრებელი განყოფილება.

1934 წლის 16 მაისს სსრ კავშირის სახკომსაბჭომ და საკავშირო კ(ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღეს დადგენილება „სამოქალაქო ისტორიის სწავლების შესახებ“, რომელმაც გამოიწვია საფაკულტეტო მოწყობის სტრუქტურული რეორგანიზაცია. ისტორიულ-ლიტერატურული ფაკულტეტის ბაზაზე 1935 წლის თებერვალს ჩამოყალიბდა ორი დამოუკიდებელი ფაკულტეტი – ისტორიის და ენისა და ლიტერატურის.

1935 წელს დავით გვაზავა საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს მიერ ინსტიტუტის ღირექტორის თანამდებობიდან განთავისუფლდა ბრალდებით, რომ სწორად არ წარმართავდა ინსტიტუტის მართვას, უშვებდა მნიშვნელოვან შეცდომებს პროფესორთა შემადგენლობასთან ურთიერთობისას, სისტემატურად არღვევდა პარტიულ დისციპლინას, არ ექვემდებარებოდა საბჭოთა ორგანოების გადაწყვეტილებებს.

დავით გვაზავა პარტიიდან 1935 წელს გაირიცხა. დაპატიმრებამდე იყო განათლების კომისარიატის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის განყოფილების უფროსი. მას ბრალად წაუყენეს: 1922 წლიდან ტროცკისტებისა და უკლონისტების ჯგუფში მონაწილეობა, ტროცკისტულ საქმიანობით იყო დაკავშირებული ჩიხლაძესთან, ნიკოლოზ ცინცაძესა და აქსენტი პაპავასთან. ბრალდებაში, ასევე, აღნიშნულია, რომ ის ნიღბავდა თავის შეხედულებებს, პარტიიდან გარიცხვამდე გამოთქვამდა ბოლშევიკური პარტიის საწინააღმდეგო მოსაზრებებს. მან თავი დამნაშავედ ცნო ჩიხლაძესთან, ცინცაძესა და სხვებთან კავშირში. 1937 წლის 9 ნოემბერის გადაწყვეტილებით დავით ფარნაოზის ძე გვაზავა დაადანაშაულეს, როგორც ტროცკისტულ – უკლონისტური დაჯგუფების წარმომადგენელი და მიუსაჯეს სასჯელის უმაღლესი ზომა - დახვრეტა ქონების კონფისკაციით.

მოგვიანებით დადგინდა ამ ბრალდებების ტენდენციურობა და სიყალბე. 1956 წლის 23 მარტს ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქის პროკურატურამ

შეცვალა სამეულის გადაწყვეტილება. დავით გვაზავასთვის წაყენებული ბრალდება 1922 წელს ნაციონალ-უკლონისტებთან, 1925-26 წლებში კი ტროცკისტებთან კავშირისა და შემდეგ მათთან ჩამოშორების შესახებ არამართებულად ცნო. მოხდა მისი რეაბილიტაცია.

1935 წლის აგვისტოს ბოლოს-და-
ვით გვაზავა განთავისუფლდა ღირე-
ტორის თანამდებობიდან და მის ნაც-
ვლად დაინიშნა დოცენტი ალექსანდრე
პაპავა.

ალექსანდრე პაპავა დაიბადა 1902
წლის 11 ივნისს სამტრედიისში. საშუა-
ლო განათლება მიიღო ქუთაისის კლა-
სიკურ გიმნაზიაში. აქვე, 1917 წლის
ნოემბერში ახალგაზრდებთან ერთად
ჩამოაყალიბა მარქსისტ-ინტერნაციო-
ნალისტთა ახალგაზრდული კავშირი
„სპარტაკი“, როგორც ამ ორგანიზა-
ციის დაარსების მონაწილეს, პარტიუ-
ლი სტაჟი დაუმტკიცეს 1917 წლიდან.

1918-1920 წლებში მოწაფეთა შორის ეწეოდა არალეგალურ მუშაობას,
ქუთაისის პარტიული ორგანიზაციის დავალებით.

ალექსანდრე პაპავა 1920-1921 წლებში იყო თბილისის უნივერსიტეტ-
ში მოქმედი კომუნისტური უჯრედის წევრი. მუშაობდა ბოლშევიკურ გა-
ზეთ „კომუნისტის“ რედაქციაში. აქტიურად მონაწილეობდა მენშევიკური
მთავრობის საწინააღმდეგო საპროტესტო გამოსვლებში. 1920 წლის 17
დეკემბერს მთავრობის რაზმმა დაარბია „კომუნისტის“ რედაქციის შენო-
ბა და დააპატიმრა გაზეთის თანამშრომელები: ს.კიკაჩიშვილი და ა. პაპა-
ვა, რომლებიც გაზეთის მორიგი ნომრის გამოშვებაზე მუშაობდნენ. ისინი
ქუთაისის ციხეში მოათავსეს.

საბჭოთა ხელისუფლების გამარჯვების შემდეგ, 1921 წლის 7 მარტს,
ა. პაპავა გამოვიდა ქუთაისის ციხიდან. 1921-1923 წლებში იყო ქუთა-
ისში გამომავალ გაზეთ „მუშა და გლეხის“ რედაქტორის მოადგილე.
1924-25 წლებში რედაქტორობდა საქართველოს კომპარტიის აჭარის
კომიტეტის და ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის ორგანოს
გაზეთ „ფუნარას“, ქალაქ ბათუმში. 1924 წელს დაბრუნდა მშობლი-
ურ უნივერსიტეტში და სწავლა განაგრძო ეკონომიკურ ფაკულტეტზე.
1925-26 წლებში სწავლასთან ერთად, პარარელულად, თბილისის საქა-

ლაქო კომიტეტში მუშაობდა ავტაცისა და პროპაგანდის განყოფილების გამგედ. 1928 წელს, უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ სწავლა გააგრძელა ასპირანტურაში. იგი აქტიურად საქმიანობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, კერძოდ კი პარტიულ კომიტეტში. 1931 წლიდან ალესანდრე პაპავა სხვადასხვა დროს კითხულობდა ლექციებს პოლიტეკონომიაში სატყეო და პედაგოგიურ ინსტიტუტებში. აქვე, მცირე ხნით ასრულებდა საფინანსო-ეკონომიკური ინსტიტუტის საფინანსო ფაკულტეტის დეკანის და მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის სწავლული მდივნის მოვალეობას. 1924 წლიდან 1935 წლამდე ალექსანდრე პაპავა იყო უნივერსიტეტის გაერთიანებული პარტიული ბიუროს წევრი, 1931-1933 წლებში - საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის კულტურისა და პროპაგანდის განყოფილების გამგე. 1932 წელს მიენიჭა დოცენტის წოდება. 1934-1935 წლებში მსახურობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პრორექტორად სასწავლო დარგში.

1935 წლის აგვისტოში გადმოჰყავთ ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორად.

საბჭოთა უმაღლესი სკოლის განვითარების ახალი საფეხური დაიწყო სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსა და საკავშირო კპ(ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1936 წლის 23 ივნისის დადგენილებით — „უმაღლესი სასწავლებლების მუშაობისა და უმაღლესი სკოლის ხელმძღვანელობის შესახებ“. დადგენილებამ განსაზღვრა უმაღლეს სკოლაში სტუდენტთა მიღების, სასწავლო დროის, მუშაობის ორგანიზაციისა და ხელმძღვანელობის საკითხები. გაუქმდა სწავლების „ბრიგადულ—ლაბორატორიული მეთოდი“, მრავალსაგანიანობა და სხვა.

პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორის უმთავრეს ამოცანად იქცა ზემოთ აღნიშნული დადგენილების განხორციელება და ინსტიტუტის მუშაობის ძირფესვიანად გარდაქმნა.

დადგენილების საფუძველზე ინსტიტუტის დირექციამ გააუქმა პედოლოგიის კათედრა და პედოლოგიის სპეციალობა. აიკრძალა პედოლოგიის სასწავლო კურსის წაკითხვა. სტუდენტებს უფლება მიეცათ სწავლა გაგრძელებინათ სასკოლო პედაგოგიკის სპეციალობაზე.

სწავლების ფორმად დადგინდა: ლექცია, პრაქტიკული მეცადინეობა. ცოდნის შემოწმების ერთადერთ ფორმად გამოცდები და ჩათვლები გამოცხადდა. შემოღებული იქნა ორი - I და II - ხარისხის სახელმწიფო გამოცდები.

აკადემიური საათის ხანგრძლივობა უნდა ყოფილიყო 45–50 წუთი, ხოლო შესვენება 10–15 წუთი. მეცადინეობა ტარდებოდა სტაბილურ ცხრილით. გაუქმდა სწავლის დაწყება-დამთავრების ნებისმიერი ვადები. მეცადინეობის დაწყების და დამთავრების ვადად განისაზღვრა – 1 სექტემბერი და 30 ივნისი.

დადგენილების საფუძველზე შემოღებულ იქნა მისაღები გამოცდების ჩატერების ერთიანი ვადები. განცხადებების მიღება – 20 ივნისიდან 1 აგვისტომდე. მისაღები გამოცდები – 1–დან 20 აგვისტომდე, ჩარიცხვა 20–დან 25 აგვისტომდე. მიღებასთან დაკავშირებული საკითხების მოგვარება ეკისრებოდა უმაღლესი სასწავლებლის დირექტორს.

კათედრის გამგეებსა და წევრებს, გარდა სასწავლო დატვირთვისა, სავალდებულო გაუხდათ სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის ინდივიდუალური გეგმის შესრულება. განისაზღვრა უმაღლესი სასწავლებლების დირექტორების, მათი მოადგილეების, ფაკულტეტის დეკანების, კათედრათა გამგეებისა და მისი წევრების მიერ თანამდებობის დაკავების წესები.

1935-1937 წლებში სექტემბრიდან ინსტიტუტში გამოდიოდა სტუდენტთა ყოველდღიური გაზეთი - „საბჭოთა პედაგოგი“.

მიუხედავად უმაღლეს სასწავლებელში განხორციელებული მნიშვნელოვანი ღონისძიებებისა, 1936–1937 წლები მძიმე და მტკივნეული აღმოჩნდა უნივერსიტეტისათვის. ალექსანდრე პაპავა 1936 წლის 15 ოქტომბერს გაათავისუფლეს დირექტორის თანამდებობიდან. მას ბრალი დასდეს ანტიპარტიულ საქმიანობაში და 19 წელი გაატარა სტალინურ იზოლაციაში და ბანაკებში (1955 წლამდე). 1956 წელს მთავრობის გადაწყვეტილებით მთლიანად იქნა რეაბილიტირებული და აღდგენილი სკკპ რიგებში პარტიული სტაჟით 1917 წლიდან.

1956 წლიდან ალ. პაპავამ სამეცნიერო და პედაგოგიური მუშაობა გააგრძელა ვ.ი. ლენინის სახელობის საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში პოლიტეკონომიის კათედრაზე. იყო კათედრის დოცენტი. ეწეოდა ნაყოფიერ სამეცნიერო მუშაობას, იკვლევდა ეკონომიკის აქტუალურ პრობლემებს. იყო საავიაციო ქარხნის სახალხო უნივერსიტეტის რექტორი და კითხულობდა ლექციებს საზოგადოება „ცოდნის“ საზით. 1990 წლის სექტემბერში პირადი განცხადების საფუძველზე ალექსანდრე პაპავა განთავისუფლდა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პოლიტეკონომიის კათედრი დოცენტის თანამდებობიდან.

უნივერსიტეტში მუშაობის წლებში ალექსანდრე პაპავას გამოცემული აქვს რამდენიმე შრომა ეკონომიკის აქტუალურ საკითხებზე.

1990 წელს გაზეთ „მაბულში“ (№21-22) გამოქვეყნდა ა. პაპავას მოგონება - „სტალინის საქართველო“, რომელშიც ავტორი სწავლას დაპატიმრების თემასაც ეხება. „ბერიას ჩემი დაპატიმრების შემდეგ უნივერსიტეტის მეცნიერებთან ერთი შეხვედრისას უთქვამს: მე მან დიდი შეურაცხყოფა მომაყენა, ყოვლად უმგვანო ცილი დამწამა, მე კი მას ყველაფერი ვაპატიე. ჯერ იყო უნივერსიტეტის პრორექტორად დავნიშნე, შემდეგ ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორად და თანაც დავავალე იქ მოსამზადებელი სამუშაო ჩაეტარებინა, რათა ქუთაისის ინსტიტუტის ბაზაზე მეორე უნივერსიტეტი აღმოცენებულიყო. ის კი სადაც ხელი მიუწვდებოდა სტალინს და მე გვლანძლავდა. ეს მე მიაძბეს აკადემიკოსებმა ალ. ჯანელიძემ და გ. ახვლედიანმა. სინამდვილეში ცენტრალური კომიტეტიდან წაპოსვლის შემდეგ არავისთან ბერია მე არ მისხენებია“, - აღნიშნავს უკვე მსცოვანი მეცნიერი. ეს ინფორმაცია, გარდა იმისა, რომ კიდევ ერთხელ შეგვახსენებს 1930-იანი წლების დამთრგუნველ ატმოსფეროს, საქართველოს მაშინდელი მთავრობის სამომავლო ხედვასაც გვაცნობს თუმცა, ვფიქრობთ, მაინც არასაკმარისია იმისათვის, რომ ზემო აღნიშნული უტყუარ ფაქტად მივიჩნიოთ.

ალექსანდრე ივანეს ძე პაპავა გარდაიცვალა 1990 წელს.

1936 წლის 1 ნოემბერს შედგა გიური ინსტიტუტის დირექტორად დაინიშნა ცნობილი ქართველი ბოლშევიკის, საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილის ფილიპე მახარაძის სიძე (ქალიშვილის ქმარი), პროფესორი დავით დოლიძე. მან ამ თანამდებობაზე იმუშავა 1937 წლის 18 აგვისტომდე.

დავით გრიგოლის ძე დოლიძე დაიბადა 1902 წელს ოზურგეთის რაიონის სოფელ ამაღლებაში. 1917–21 წლებში სწავლობდა (არსებული დოკუმენტაციით არ ირკვევა სად), 1919 წელს გახდა პარტიის წევრი, არ ყოფილა კომკავშირელი, არ უმ-

სახურია არმიაში, 1921–22 წლებში იყო ბათუმის ოლქის АПО განყოფილების უფროსი, 1923–25 წლებში - მოსკოვის КТУ მასწავლებელი, 1925–28 წლებში - მოსკოვის წითელ პროფესორთა ინსტიტუტის მშენელი, 1928 წლიდან მუშაობდა საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის АПО განყოფილების უფროსად, 1928–29 წლებში - ცენტრალური კომიტეტის კულტპროპაგანდის განყოფილების გამგის მოადგილედ, 1929–30 წლებში - გაზეთ „ზარია ვასტოკას“ რედაქტორის მოადგილედ. 1930–31 წლებში იმყოფებოდა საზღვარგარეთ სამეცნიერო მივლინებაში. 1931–33 წლებში იყო საფინანსო-ეკონომიკური ინსტიტუტის დირექტორი, 1933–1935 წლებში - ЗИИТ-ის (ამიერკავკასიის რკინიგზის ინჟინერთა ინსტიტუტის) დირექტორი, 1935 წლიდან კი სახალხო განათლების კომისარიატის თანამშრომელი.

საქართველოს ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს 1936 წლის 20 აგვისტოს გადაწყვეტილებით, პროფ. დავით გრიგოლის ძე დოლიძე დაინიშნა თბილისის ს. კიროვის სახელობის ინდუსტრიული ინსტიტუტის პოლიტეკონომიის კათედრის გამგედ. მალე 1936 წლის 9 ნოემბერს იგი

განთავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან და დაინიშნა ქუთაისის
პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორად.

1936 წლის სექტემბრიდან ინსტიტუტს შეემატა ახალი სპეციალიზაცია, მიღება დაიწყო ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის უცხო ენების (გერმანული, ფრანგული) პროფილზე.

1937 წლის თებერვალში ინსტიტუტს მიენიჭა ცნობილი რევოლუციონერისა და მარქსისტ-თეორეტიკოსის ალექსანდრე წულუკიძის (1876–1905) სახელი. 1937 წლის დასასრულს ინსტიტუტის ცხოვრებაში მნიშვნელოვანი მოვლენა მოხდა - ის პირველი კატეგორიის სტატუსის მქონე უმაღლესი სასწავლებელი გახდა, რამაც, შესაბამისად, გაზარდა ინსტიტუტის მისაღებ სტუდენტთა კონტიგენტი, შტატები და ადმინისტრაციული და აკადემიური პერსონალის ხელფასიც.

1937 წლის ივნისში ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში, სამეცნიერო საბჭოს საჯარო სხდომაზე, კონსტანტინე მეძველიამ დაიცვა პირველი საკანდიდატო დისერტაცია.

1937 წლის აგვისტოში დავით გრიგოლის ძე დოლიძე დაპატიმრების გამო გაათავისუფლეს დირექტორის თანამდებობიდან, გარიცხეს პარტიიდან და მიუსაჯეს სასჯელის უმაღლესი ზომა - დახვრეტა ქონების კონფისკაციით, თითქოს, როგორც ხალხის მტერი ანტისახელმწიფოებრივი ორგანიზაციის წევრი კ. ჭკუასელსა და კ. ორაგველიძესთან ერთად.

ყველაზე ხანმოკლე პერიოდით რექტორობა მოუწია ნესტორ მექვაბიშვილს, რომელიც ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორად დაინიშნა 1937 წლის 1 სექტემბერს და გათავისუფლდა ამავე წლის 10 ნოემბერს.

ნესტორ მექვაბიშვილი დაიბადა 1900 წლის 15 სექტემბერს სოფელ ჯუმათში. სიღარიბის გამო მან თავდაპირველად ვერ შეძლო სწავლის გაგრძელება და მუშაობა დაიწყო სოფელ ჯუმათის ფოსტაში, ხოლო შემდეგ გზების მშენებლობაზე თურქეთში.

1912-1915 წლებში სწავლა დაიწყო მეზობელი სოფლის ახლად დაარსებულ უმაღლეს-დაწყებით სასწავლებელში. სკოლის დამთავრებისთანავე

სწავლა გააგრძელა ოზურგეთის სამასწავლებლო სემინარიაში, შემდეგ კი ლანჩხუთის ჰუმანტარულ ტექნიკუმში, რომელიც დაამთავრა 1923 წელს. იმავე წელს მიიღეს კომკავშირის რიგებში და სასწავლებლად გააგზავნეს თბილისის ცენტრალურ პედაგოგიურ ინსტიტუტში, 1923-24 წლებში მუშაობდა კომკავშირის რაიკომის მდივნად (არსებულ დოკუმენტებში არ არის ფიქსირებული სად), პარალელურად ჩაირიცხა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ-ეკონომიკურ ფაკულტეტზე, პედაგოგიური ინსტიტუტი დაამთავრა 1927 წელს, 1928 წელს კი უნივერსიტეტის სოციალურ-ეკონომიკური ფაკულტეტი, 1926-28 წლებში იყო თბილისის ერთ-ერთი რაიონის რაიონული კომიტეტის ინსტრუქტორი. ნ. მექვაბიშვილი 1927 წელს მიიღეს პარტიის რიგებში, 1928 წელს სწავლის გასაგრძელებლად მიავლინეს მოსკოვში უმაღლესი კომუნისტური განათლების ინსტიტუტის ასპირანტურაში, სადაც დაიცვა დისერტაცია და მოიპოვა პედაგოგიკის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი, 1929-31 იყო წლებში თბილისის 30-ე და 14-ე შრომის სკოლების დირექტორი, 1931 წელს დანიშნეს თბილისის ლენინის რაიკომის კულტურის განყოფილების გამგედ.

1937 წელს ნესტორ მექვაბიშვილი გახლდათ ქუთაისის ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორი. აქვე კითხულობდა ლექციებს პედაგოგიკის თეორიასა და ისტორიაში.

მისი დირექტორობის დროს 1937 წლის სექტემბრიდან შემოიღეს ფიზკულტურის სპეციალობა, რომელიც შემდეგში ფაკულტეტად გადაკეთდა. მისმა დაარსებამ ხელი შეუწყო ინსტიტუტში ფიზიკური აღზრდის სპეციალისტთა მომზადებას.

ნესტორ მექვაბიშვილი 1937 წლის დეკემბერში გარიცხეს პარტიიდან და დააპატიმრეს, დაადანაშაულეს იმის გამო, რომ ბორჯომში იყო პარტაქტივის კურსებზე ხალხის მტერ, ტროცკისტ დავით არომიძესთან ერთად, ლექციების გვერდის ავლით იძლეოდა არასწორ ანტისაბჭოურ მითითებებს ბოლშევიკური პარტიის შესახებ. აღსანიშნავია, რომ მან თავი არ ცნო დამნაშავედ. გადაასახლეს 10 წლით, იყოფებოდა შრომა-გასწორების ბანაკში.

ნესტორ მექვაბიშვილი წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობდა სამხრეთ ოსეთის, ხოლო შემდეგ თბილისის პუშკინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტის პედაგოგიკის კათედრებს, 1963 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია - „მოსწავლეთა სწავლების მწარმოებლურ შრომასთან შეერთების საფუძვლები“ და მიენიჭა პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.

პროფესორ ნესტორ მექვაბიშვილს ეკუთვნის პედაგოგიკური ხასიათის რამდენიმე მონოგრაფია, ას ორმოცდაათზე მეტი სტატია და ნარკვევი, ჯერ კიდევ 30-იან წლებში გამოქვეყნდა მისი „მოსწავლეთა თვითმმართველობა სკოლაში“. ნაშრომში პირველად აშუქებდა მოსწავლეთა ორგანიზაციების მნიშვნელობას, მისი საქმიანობის შინაარსს, მიზნებს, ფორმებსა და მეთოდებს.

ნესტორ მექვაბიშვილი ერთ-ერთი ავტორია წიგნისა „პედაგოგია“, რომელიც პირველი სახელმძღვანელო იყო პედაგოგიური ფაკულტეტის სტუდენტებისათვის. გარდა ამისა, გამოქვეყნებული აქვს ოთხმოცამდე სამეცნიერო შრომა, სხვადასხვა ჟურნალ-გაზეთში.

პროფესორი ნესტორ მექვაბიშვილი წლების განმავლობაში იყო თბილისის პედაგოგიური ცოდნის სახალხო უნივერსიტეტის რექტორი.

გარდაიცვალა 1988 წელს.

ლუკა ალექსანდრეს ძე ჯელიძე დაიბადა სოფელ ბუგეულში, „ჯელიძეების უბანში“, 1904 წელს. აქვე, 4-კლასიან სასწავლებელში, მიიღო დაწყებითი განათლება. 1921 წელს ლუკა ჯელიძემ სწავლა გააგრძელა ჭრებალოს საშუალო სკოლაში, მაგრამ ეკონომიური მდგომარეობის გამო დროებით შეწყვიტა. მხოლოდ 1924 წელს მიეცა საშუალება სწავლის გაგრძელებისა ქ. ონის ცხრაწლედში, რომელიც დაამთავრა 1926 წელს, იმავე წელს დანიშნეს სოფელ სხვავის (ამბროლაურის რაიონი) შვიდწლიანი შრომის სკოლაში ბუნებისმეტყველებისა და ფიზიკის მასწავლებლად.

1929 წელს სამაზრო კომიტეტის მიერ, როგორც მოწინავე მასწავლებელი, მიაკლინეს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ბუნებისმეტყველების ფაკულტეტზე, 1932 წელს კი, როგორც კარგი აკადემიური მოსწრების ახალგაზრდა ჩარიცხულ იქნა ასპირანტურაში, რომელიც დაამთავრა 1933 წელს.

1933 წლიდანვე მუშაობას იწყებს ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში. 1935–1937 წლებში ლუკა ჯელიძე მივლინებულ იქნა ქალაქ მოსკოვში, სსრკ-ის მეცნიერებათა აკადემიის ზოგადი და არაორგანული ქიმიის ინსტიტუტში. 1937 წლიდან იგი ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში დაინიშნა არაორგანული ქიმიის კათედრის გამგედ (25 წლის განმავლობაში ნაყოფიერად მუშაობდა სამეცნიერო-პედაგოგიური ბაზის განსამტკიცებლად). 1937 წლის 9 ოქტომბერს ლუკა ჯელიძე განათლების სახალხო კომისიის ბურჟუაზიის ბრძანებით დაინიშნა პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ სასწავლო-სამეცნიერო მუშაობის დარგში. იმავე წლის 11 ნოემბრის ბრძანებით დროებით დაეკისრა პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორის მოვალეობა.

1938 წელს წარმატებით დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის არაორგანული ქიმიის ინსტიტუტში და მიენიჭა დოცენტის წოდება.

1938 წლის 27 იანვარს ლუკა ჭელიძე განათლების სახალხო კომისიის ბრძანებით დაინიშნა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორად.

1938 წლიდან დაიწყო სისტემატურად მეცნიერ-თანამშრომელთა კონფერენციების ჩატარება. პირველად იგი ჩატარდა 1938 წლის ოქტომბერში და მიემდგნა ლენინური კომკავშირის 20 წლისთავს.

1938 წლიდან შეწყდა სტუდენტთა ყოველდღიურ გაზეთ „საბჭოთა პედაგოგის“ გამოცემა.

1938 წლიდან ინსტიტუტის ასპირანტურაში მიღება სტაბილური გახდა.

1938 წელს პირველი მიღება ჩატარდა ექსტერნატზეც. მას ჰქონდა ქართული ენისა და ლიტერატურის, რუსული ენის და ლიტერატურის, ისტორიის, მათემატიკის, გეოგრაფიისა და საბუნებისმეტყველო სპეციალობები. სულ ჩაირიცხა 86 სტუდენტი.

1940 წლის ნოემბრიდან ინსტიტუტთან დაარსდადა უცხო ენის შემსწავლელი კურსები, სწავლების ორწლიანი ვადით, გერმანული და ფრანგული პროფილებით.

ინსტიტუტის ზრდა-განვითარების კვალობაზე სტუდენტთა სამეცნიერო მუშაობამ სასწავლო-სააღმწერდლო პროცესში თანდათან მოიპოვა საპატიო ადგილი. დაინერგა საინსტიტუტო კონფერენციების მოწვევის პრაქტიკა. სტუდენტთა პირველი საინსტიტუტო სამეცნიერო კონფერენცია ჩატარდა 1941 წლის 17-18 თებერვალს და მიემდგნა საბჭოთა ხელისუფლების დამყარების 20 წლისთავს, მეორე კი იმავე წლის 22-25 მაისს.

1938-41 წლებში ინსტიტუტში ფართოდ იყო გაშლილი სტუდენტთა თვითშემოქმედება: არსებობდა დრამატული წრე, მომღერალთა გუნდი, მოცეკვავეთა ანსამბლი, სასულე ორკესტრი.

1939 წელს გაუძღობესდა ინსტიტუტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა. სასწავლო კორპუსში შეკეთდა 12 კაბინეტ-ლაბორატორია, 18 აუდიტორია, საერთო საცხოვრებელში კი - 58 ოთახი.

პედაგოგიურ ინსტიტუტში სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის აღმავლობისათვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა პროფესორ-მასწავლებელთა „შრომების“ კრებულის გამოცემას, რომლის ნებართვა უმადლესმა სასწავლებელმა 1939 წელს მიიღო. მისი პირველი ტომი გამოვიდა 1940 წელს (პასუხისმგებელი რედაქტორი დოც. ლუკა ჭელიძე). შრომები გადაიქცა გაწეული კვლევითი მუშაობის ფართო საზოგადოებისათვის გაცნობის საუკეთესო ასპარეზად (შრომების ბოლო 34-ე ტომი 1974 წელს გამოვიდა).

მეორე მსოფლიო ომმა სერიოზული ცვლილებები გამოიწვია ინსტიტუტის სტრუქტურასა და მთელ მის სასწავლო-აღმზრდელობით, მეცნიერო-კვლევითსა და მეთოდურ მუშაობაში. გადაკეთდა სასწავლო გეგმები, დროებით სწავლების ხანგრძლივობა სამწლიანი გახდა. საჭირო ცვლილებები იქნა შეტანილი მოქმედ პროგრამებში. ინსტიტუტის მთელი მუშაობა საომარ ყაიდაზე გარდაიქმნა.

სამამულო ომის დაწყებასთან დაკავშირებით განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა სამხედრო-პატრიოტულ აღზრდას. ინსტიტუტმა შეიძინა თვითმფრინავი და სტუდენტები ეუფლებოდნენ მის მართვას. 1941 წლის I აგვისტოდან პედაგოგიურ ინსტიტუტში საყოველთაო სამხედრო სწავლება დაწესდა. კვირაში ერთი დღე დაეთმო სამხედრო საქმეს.

დაიხვეწა მისაღები, საკურსო და სახელმწიფო გამოცდების ჩატარების პრაქტიკა. სრულყოფილად დაიწყო საქმიანობა დაუსწრებელმა განყოფილებამ. გაიზარდა სამეცნიერო ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდი. გასმტკიცდა სასწავლო სამეცნიერო ბაზა.

საქართველოს მთავრობის დადგენილებით, ინსტიტუტის საერთო საცხოვრებელი მთელი თავისი ინვენტარით გადაეცა სამხედრო-საევაკუაციო ჰოსპიტალს.

1942 წლის სექტემბრიდან დროებით გაუქმდა დაუსწრებელი განყოფილება. სტუდენტთა ნაწილი ინსტიტუტის საექსტერნო განყოფილებაზე (არსებობდა 1938-1944 წლებში) გადავიდა.

1941 წლის ნოემბრიდან გაუქმდა პედაგოგიკისა და ფიზიკური კულტურის ფაკულტეტები. 12 სპეციალობის ნაცვლად დარჩა 7 სპეციალობა.

1941-42 სასწავლო წლებში, მთავრობის მოთხოვნების შესაბამისად, სწავლების ვადების შემჭიდროვებისა და მეოთხე კურსის სტუდენტთა ვადამდე გამოშვებასთან დაკავშირებით, გადამუშავდა და შედგა სპეციალური, ე.წ. გარდამავალი სასწავლო გეგმები II, III და IV კურსებისათვის. შემცირდა სტუდენტთა არდაღებების დრო და გაიზარდა მათი ყოველდღიური დატვირთვის ხანგრძლივობაც.

მთავრობის დადგენილების საფუძველზე ინსტიტუტს გამოეყო დამხმარე მეურნეობა, რომელიც 20 ჰექტარ მიწის ფართობს ფლობდა. დამხმარე მეურნეობამ ხელი შეუწყო პროფესორ-მასწავლებელთა და სტუდენტთა საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესებას. თანამშრომელთა უმრავლესობა ჩაბმული იყო ინდივიდუალურ მებოსტნეობაში.

1945-1950 წლებში ინსტიტუტს შეემატა რამდენიმე ახალი სასწავლო კაბინეტი, ლაბორატორია, სახელოსნო, ფიზკულტურულ-სპორტული

ბაზა, აგრეთვე, სასწავლო-საცდელი ნაკვეთი, ორანჟერია. ისინი უახლესი სასწავლო ტექნიკური დანადგარებით აღიჭურვა. განახლდა არსებული სასწავლო დეკორატიული ბაღი.

1947 წელს ინსტიტუტში კვლავ გაიხსნა ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის სპეციალობა, რომელიც მალე ცალკე ფაკულტეტის სახით ჩამოყალიბდა (1947-1958). ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტს გამოეყო უცხოური ენების განყოფილება და ისიც ცალკე უცხოურ ენათა ფაკულტეტად ჩამოყალიბდა (1947-1958). ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტთან დაარსდა ახალი ლოგიკა-ფსიქოლოგიის განყოფილება (1947-1957), რომელიც თავისი პროფილით ერთადერთი იყო საქართველოს უმაღლეს პედაგოგიურ სასწავლებლებში.

50-იანი წლების დასაწყისიდან დასავლეთ საქართველოს მასშტაბით დაუსწრებელი სწავლების სტუდენტებისათვის დაარსდა სასწავლო საკონსულტაციო პუნქტები, სადაც მუშაობა, წინასწარ შედგენილი ცხრილების მიხედვით, თვეში ორჯერ ტარდებოდა.

1957 წელს ინსტიტუტის სწავლების ორივე ფორმას შეემატა ახალი სპეციალობა „დაწყებითი სწავლების პედაგოგიკა და მეთოდოლოგია“ (ქართული და რუსული განყოფილებები).

1955 წლის დეკემბრიდან აქტიური ურთიერთობები დამყარდა კიროვობადისა და ლენინაკანის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტებთან.

1957 წლიდან ინსტიტუტის სტუდენტთა შრომითი რაზმები რეგულარულად მონაწილეობდნენ ყაზახეთში ყამირი და ნასვენი მიწების ასათვისებლად დაწყებულ დიდ სახალხო ლაშქრობაში.

1947 წელს დაიწყო და 1951 წლისთვის ინსტიტუტში შეიქმნა და ჩამოყალიბდა დამოუკიდებელი პოლიგრაფიული საწარმო. იბეჭდებოდა შრომები, მონოგრაფიები, დამხმარე სახელმძღვანელოები და სხვა სასწავლო მეთოდური ლიტერატურა, რამაც ხელი შეუწყო ინსტიტუტში სამეცნიერო მუშაობისა და სწავლების ხარისხის შემდგომ გაუმჯობესებას.

1958 წელს გამოიცა პედაგოგიური ინსტიტუტის სტუდენტთა სამეცნიერო შრომების პირველი კრებული. 1960 წლიდან განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა სტუდენტთა დამოუკიდებელი მუშაობის გაუმჯობესებას და მათ მასობრივად ჩაბმას სამეცნიერო-კვლევით მუშაობაში.

1949-1950 სასწავლო წლის I სემესტრში, ინსტიტუტში ამ მნიშვნელოვანი მუშაობის ერთიანი ხელმძღვანელობის მიზნით, შეიქმნა სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოება.

1948 წლის თებერვალში ლუკა ჭელიძე გამოვიდა საქართველოში პირველი გოგიური და სამასწავლებლო ინსტიტუტების სტუდენტთა ყოველწლიური რესპუბლიკური სამეცნიერო კონფერენციების მოწყობის ინიციატორად. 1949 წლის 15–19 მარტს ინსტიტუტში ჩატარდა სტუდენტთა პირველი რესპუბლიკური კონფერენცია.

1947 წელს სკოლებთან კავშირის გაღრმავებისა და მშობელთა შორის პედაგოგიური ცოდნის პროპაგანდის მიზნით 1947 წელს ინსტიტუტთან დაარსდა და მუშაობას შეუდგა საბჭოთა კავშირში ერთ–ერთი პირველი მშობელთა სახალხო უნივერსიტეტი.

1948–1949 წლებში საინციატივო ჯგუფმა ქუთაისში, პედაგოგიური ინსტიტუტის ბაზაზე, სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსების მიზნით მოამზადა დასაბუთებული დოკუმენტაცია. მის შედეგაში მონაწილეობდა ქართველ მეცნიერთა დიდი ჯგუფი. ინციატივას მხარი დაუჭირა როგორც ადგილობრივმა ხელისუფლებამ, ისე საკავშირო უმაღლესი განათლების სამინისტრომ, მაგრამ ეს საქმეც სხვადასხვა სუბიექტურ გარემოებათა გამო ჩაიშალა.

1954 წელს შეწყდა მიღება ასპირანტურაში, რომელიც 1933 წლიდან არსებობდა.

1958 წელს გაიხსნა უმაღლეს სასწავლებელში შემსვლელთა მოსამზადებელი კურსები.

1958 წლის აპრილში დიდი ზემოთ აღინიშნა ქუთაისში ინსტიტუტის არსებობიდან 25 წლისთავი. იგი, მიღწეული წარმატებების შეჯამებასთან ერთად, მომავლის ამოცანების დასახვის ასპარეზად გადაიქცა და, ამდენად, მნიშვნელოვან მოვლენას წარმოადგენდა ინსტიტუტის ისტორიაში.

1960 წელს ინსტიტუტს შეემატა ახალი სტრუქტურული ერთეული საღამოს სწავლების განყოფილება, ერთპროფილიანი ექვსი სპეციალობით და ხუთწლიანი სწავლების ვადით, სადაც უმაღლეს პედაგოგიურ განათლებას იღებდა წარმოებისაგან მოუწყვეტლივ ქუთაისისა და მისი შემოგარენის ახალგაზრდობა.

1961 წელს საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის ბრძანებით სსრ კავშირის უმაღლესი სასწავლებლების ასალი დებულებისა და უმაღლესი სასწავლებლის ხელმძღვანელთა ახალ თანამდებობრივ წოდებათა შემოღების შესაბამისად ლუკა ჭელიძე დამტკიცებულ იქნა პედაგოგიური ინსტიტუტის რექტორად.

1960 წელს ლუკა ჭვლიძეს საკავშირო უმაღლესმა საატესტაციო კომისიამ ქიმიურ მეცნიერებაში მნიშვნელოვანი გამოკვლევებისათვის მიანიჭა პროფესორის წოდება.

1962 წელს დაამუშავდა და გამოიცა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის წესდება. ამით შეიცვალა ადრე არსებული ე.წ. ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის შინაგანაწესი.

ლუკა ჭვლიძე ენერგიულად მუშაობდა ინსტიტუტის ორგანიზაციული საკითხების მოსაგვარებლად. მისი რედაქტორობით გამოიცა ინსტიტუტის პირველი წესდება, შედგენილ იქნა შინაგანაწესი (ინსტიტუტისა და საერთო საცხოვრებლის). მისივე ხელმძღვანელობით შეიქმნა ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭო, შედგენილ იქნა ინსტიტუტის პასპორტი ოთხ ცალიად.

ლუკა ჭვლიძე ძაღისხმევას არ იშურებდა სასწავლო-სააღმზრდელო მუშაობისათვის ბაზის შესაქმნელად. მისი ხელმძღვანელობითა და მხარდაჭერით დაარსდა რუკული ენის, მარქსიზმ-ლენინიზმის, პოლიტიკური ეკონომიის, მათემატიკის სწავლების მეთოდის, ეკონომიკური გეოგრაფიის, ჰისტოლოგიის, გენეტიკისა და დარვინიზმის, პედაგოგიური ინსტიტუტის ისტორიის კაბინეტები; მოეწყო ფიზკულტურის დარბაზები და მოედნები, სამხედრო კაბინეტი და ტირი; დაარსდა მეტეოროლოგიური სადგური, გეოგრაფიული მოედანი, სასკოლო ნაკვეთი და შემდეგ მის ბაზაზე ბიოსადგური, სასწავლო ბაღი; შეიქმნა ფოტო-ლაბორატორია, ფიზიკის კათედრასთან სახელოსნო; შეძენილ იქნა რენტგენის დანადგარი; ბოტანიკის კაბინეტთან მოეწყო ჰერბარიუმი, უმთავრესად, იმერეთის ფლორის დამახასიათებელი მცენარეებით; აშენდა ორანჟერეა; კაბინეტ-ლაბორატორიები ყოველწლიურად ივსებოდა ახალი ინვენტარით, ხელსაწყოებითა და მასალებით.

ლუკა ჭვლიძის რექტორობის პერიოდში შეიქმნა მარქსიზმ-ლენინიზმის, შემდეგ სკკპ ისტორიის, პოლიტიკური ეკონომიის, მეცნიერული კომუნიზმის, ბოტანიკის, სპორტის, ტანვარჯიშის, მათემატიკის სწავლების მეთოდის, დაწყბითი განათლების პედაგოგიკისა და მეთოდის, სამხედრო და უცხო ენათა კათედრები.

მისი თაოსნობით შეიქმნა გამომცემლობა და პროფესორ ლუკა ჭვლიძის რედაქტორობით გამოვიდა ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებულის 25 ტომი.

პროფესორი ლუკა ჭვლიძე განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა სტუდენტებისათვის მაღალი მოქალაქეობრივი შეგნების ჩამოყალიბებას.

იბებას. მისი ხელმძღვანელობით ინსტიტუტმა შეხვედრა მოუწვევს აკაკი შანიძეს, გიორგი ახვლედიანს, აკაკი შანიძეს, ალაკტიონ ტაბიძეს, კონსტანტინე გამსახურდიას, გიორგი ლეონიძეს, იოსებ გრიშაშვილს, მწერალ ლევან გოთუასა და სხვებს.

ლ. ჭელიძე სხვადასხვა დროს იყო ინსტიტუტის ადგილკომის თავმჯდომარე, სასწავლო განყოფილების უფროსი, საქართველოს კ. ქუთაისის საქალაქო კომიტეტის წევრი, ინსტიტუტის პარტიზურის წევრი, საქართველოს კომპარტიის ყრილობათა დელეგატი, საქალაქო საბჭოს რამდენიმე მოწვევის დეპუტატი და სხვ.

პროფესორი ლუკა ჭელიძე 25 წლის განმავლობაში ხელმძღვანელობდა ქუთაისის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტს. ეს ფაქტი თვალსაჩინოდ წარმოაჩენს მის დიდ ორგანიზატორულ ნიჭსა და რექტორისათვის აუცილებელ ბევრ გამორჩეულ უნარს.

1962 წლიდან პროფ. ლ. ჭელიძე სამუშაოდ გადავიდა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში არაორგანული ქიმიის კათედრის პროფესორად. 1966 წელს აირჩიეს ამავე კათედრის გამგედ, სადაც მუშაობდა 1970 წლამდე, კითხულობდა არაორგანული ქიმიის კურსს ქიმიისა და ეკონომიკის ფაკულტეტებზე, მისი ხელმძღვანელობით სრულდებოდა სტუდენტთა სადიპლო შრომები, ორგანიზებას უწევდა სტუდენტთა სამეცნიერო წრეებისა და კონფერენციების მუშაობას.

უნივერსიტეტში მუშაობისას მისი ხელმძღვანელობით დისერტაცია დაიცვა ოთხმა ასპირანტმა, თავადაც მრავალჯერ იყო დისერტაციის მეცნიერ-შემფასებელი, რეცენზენტი და ოპონენტი.

პროფ. ლუკა ჭელიძე თავმჯდომარეობდა საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების ქიმიის კათედრათა სამეცნიერო-მეთოდურ I და II კონფერენციებს. არის 60-მდე სამეცნიერო შრომის ავტორი. მის მეცნიერულ მოღვაწეობაში განსაკუთრებული ადგილი ეჭირა დასავლეთ საქართველოს ბეტონიტური თიხების კვლევას და მნიშვნელოვნად წასწია წინ ამ თიხების ბუნებრივ საბადოთა და ქიმიური თვისებების შესწავლის საქმე. მან შეადგინა ბეტონიტური თიხების უნიკალური კოლექცია. გარდა ამისა, ჩაატარა ცდები ამ თიხის გამოყენებით ღვინოს გასაწმენდად, რის შედეგადაც დადგინდა, რომ, ამ მიზნით, ყველაზე ეფექტურია ასკანველის, გუმბრინისა და ჩუნემის თიხები, მანვე შეიმუშავა ღვინოს გაწმენდის კომბინირებული მეთოდი. საკვებით სამართლიანად სპეციალისტების მიერ

იგი მიჩნეულია ბეტონიტური თიხების გამოვლენისა და მათი შემადგენლობის მეცნიერული კვლევის ერთ-ერთ ფუძემდებლად საქართველოში. ლუკა ჭვლიძის დაქსახურება, ასევე, დიდი აქმიკოსთა და ბუნების მეტყველთა მაღალკვალიფიციურ პედაგოგთა მომზადების საქმეში. მან არამხოლოდ როგორც გულისხმიერმა მასწავლებელმა დაიმსახურა პატივისცემა, არამედ კვალი დატოვა იმითაც, რომ მრავალი სტატია გამოაქვეყნა სასწავლო-აღმზრდელით და სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის საკითხებზე.

აქტიური საზოგადოებრივი და მეცნიერული მოღვაწეობისა და პედაგოგთა კადრების მომზადებაში მიღწეული წარმატებებისათვის ლ. ჭვლიძე ორჯერ იყო დაჯილდოებული „საპატიო ნიშნის“ ორდენით, მედლებითა და სამკერდე ნიშნით— „სახალხო განათლების წარჩინებული“.

გარდაიცვალა 1975 წლის 1 ოქტომბერს.

პროფესორ ლუკა ჭვლიძის მის მიერ განვლილი ცხოვრების, მეცნიერულ-პედაგოგიური და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის გზა მისაბძია ყველასათვის. მან მთელი თავისი შეგნებული სიცოცხლე აწალგაზრდობის, უმაღლესი სასწავლებლის სამსახურს, ქიმიის მეცნიერების წინსვლას მოახმარა, რითაც საპატიო ადგილი დაიმკვიდრა ქართველ მეცნიერ-პედაგოგთა შორის.

ივანე გოშხეთელიანი დაიბადა 1913 წლის 15 იანვარს სოფელ ზარათში. აქვე მიიღო დაწყებითი განათლება. 1930 წელს დაამთავრა ქუთაისის პედაგოგიური ტექნიკუმი. სწავლის დამთავრებისთანავე გაიგზავნა მასწავლებლად ბაღდათის რაიონის სოფელ კაკასხიდსა და წითელხევში. 1932 წელს სამუშაოდ გადმოიყვანეს ქუთაისის რაიონის სოფელ რიონის 7-წლიანი სკოლის გამგედ. 1933-1937 წლებში სწავლობდა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის საბუნებისმეტყველო ფაკულტეტზე, რომლის დამთავრებისთანავე დატოვეს ასპირანტურაში სწავლის გასაგრძელებლად. იმავე წელს მობილიზაციის

წესით გააგზავნეს ქალაქ გორის მე-4 საშუალო სკოლის დირექტორად. 1938 წელს ჩაირიცხა მოსკოვის ვ. ი. ლენინის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის ასპირანტურაში და დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია.

ვ. გოშხეთელიანი 1941 წელს აირჩიეს პედაგოგიური ინსტიტუტის ზოოლოგიის კათედრის დოცენტად, კითხულობდა ლექციებს დარვინიზმში, იყო დარვინიზმის კაბინეტის გამგე. სხვადასხვა დროს ის მუშაობდა: 1945-50 წლებში, პედაგოგიური ინსტიტუტის ფუნდამენტური ბიბლიოთეკის გამგედ; 1951-53 წლებში, ქუთაისის ოლქის განათლების განყოფილების გამგედ; 1953-1959 წლებში, მასწავლებელთა დახელოვნების ინსტიტუტის ქუთაისის ფილიალის დირექტორად, 1959-60 წლებში, კვლავ ქუთაისის ოლქის განათლების განყოფილების გამგედ, 1960-62 წლებში ქუთაისის ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის პროექტორად სასწავლო და სამეცნიერო მუშაობის დარგში.

ვანო გოშხეთელიანი 1962 წლის 28 აგვისტოს დაინიშნა პედაგოგიური ინსტიტუტის რექტორად.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა 1963 წლის 9 მაისს მიიღო დადგენილება – „უმაღლესი და საბჭოთაო სპეციალური განათლების შემდგომი განვითარების, სპეციალისტთა მომზადებისა და გამოყენების ღონისძიებათა შესახებ“. მასში საგანგებოდ ჩაიწერა პედაგოგიურ ინსტიტუტებში ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის მასწავლებელთა მომზადების მოწესრიგებისა და დაჩქარების თაობაზე. ამასთანავე, უპირატესობა მიეცა ერთპროფილიან სპეციალობებს სწავლების 4-წლიანი ვადით. ორპროფილიანები კი უნდა დარჩენილიყო მცირე კომპლექტიანი სკოლებისათვის. ყურადღება მიექცა სტუდენტთა საუდიტორიო მუშაობით გადატვირთულობას. მისი მოწესრიგების მიზნით, დაწესდა აუცილებელი კვირეული სასწავლო დატვირთვა I-III კურსებზე 36 საათის, ხოლო IV-V კურსებზე - 30 საათის ოდენობით.

ინსტიტუტის რექტორატმა, დოც. ვ. გოშხეთელიანის ხელმძღვანელობით, შეიმუშავა ღონისძიებათა გეგმა და შეუდგა ცენტრალური კომიტეტის დადგენილების ინსტიტუტის ცხოვრებაში დანერგვას, კერძოდ, სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული საუდიტორიო დატვირთვის კვირეული ნორმების უნიფიცირებას.

ზემოთ ხსენებული დადგენილების საფუძველზე, ვ. გოშხეთელიანის ინიციატივით, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა ფიზიკისა და მათემატიკის კათედრების სასწავლო-მატერიალური ბაზა. ფიზიკის კათედრამ ახალი სასწავლო სახელოსნოების აღსაჭურვად მიიღო მანქანა-დანადგარები, ხოლო მათემატიკის კათედრას საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამოთვლითმა ცენტრმა გადმოსცა უნივერსალური ელექტრონულ-გამომთვლელი მანქანა „ურალი“, რომლის ბაზაზეც ჩამოყალიბდა შესაბამისი ლაბორატორია.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1962 წლის დადგენილებით, „საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებში მაღალ-იდეურ დონეზე კვლევა-ძიების წარმართვის მიზნით“, ქუთაისის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტს ქალაქის განაპირას გადაეცა 12 ჰექტარი მიწის ნაკვეთი, სადაც აიგო შენობები კაბინეტ-ლაბორატორიებისათვის, სავეგეტაციო სახლი, სათბურები, ვოლიერები და სხვა დამხმარე ნაგებობები. მოეწყო მემინდვრობის, მეხილეობის, ტექნიკური კულტურების, კენახის ჩაის, მებოსტნეობის და დეკორატიული მეურნეობის განყოფილებები. ბიოლოგიურ სადგურში გამოყავდათ ფლორისა და ფაუნის საუკეთესო ჯიშები, მიიღეს ქათმის ახალი სახეობები. იქვე მიმდინარეობდა სტუდენტთა საწარ-

მოდო პრაქტიკა და მეცნიერ-მუშაკთა სამეცნიერო-საკვლევო სამუშაოები. ამ მხრივ, განსაკუთრებით აღსანიშნავია დოცენტ ვანო გომეზიძის მიერ ჩატარებული ცდები ფრინველებში ემბრიონული კვების გზით განსხვავებულთვისებიანი ჯიშის გამოყვანის შესახებ.

1963 წელს შესრულდა 30 წელი პედაგოგიური ინსტიტუტის დაარსებიდან. ამ თარიღს მიეძღვნა შრომების კრებული (ტ. XXV) და მეცნიერ-მუშაკთა (რიგით XXVII) და სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციები.

1963 წელს შეიქმნა კადრების განყოფილება. მის ძირითად ფუნქციად განისაზღვრა პროფესორ-მასწავლებელთა და ტექნიკურ მუშაკთა პირადი საქმეების მოწესრიგება.

ამავე წელს საფუძველი ჩაეყარა პედაგოგიური ინსტიტუტის III კორპუსის მშენებლობას.

1965 წელს ვანო გომეზიძის განთავისუფლდა უნივერსიტეტის რექტორის თანამდებობიდან პირადი განცხადების საფუძველზე. იგი სიცოცხლის ბოლომდე მუშაობდა ზოოლოგიის კათედრის დოცენტად, აქტიურად განაგრძობდა სამეცნიერო მუშაობას, გამოაქვეყნა არაერთი საინტერესო გამოკვლევა, რითაც მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა ზოოლოგიის შესწავლისა და განვითარების საქმეში.

ვანო გომეზიძის გარდაიცვალა 1993 წელს.

კონსტანტინე მეძველია დაიბადა 1907 წელს სოფელ ნახახულევში. 1930 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პედაგოგიური ფაკულტეტის სიტყვიერების განყოფილების სრული კურსი. 1933 წელს პედაგოგიური ინსტიტუტის ქუთაისში გადმოტანასთან დაკავშირებით, გადმოიყვანეს ქალაქ ქუთაისში. ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის დირექტორის დენტორ რუხაძის 1933 წლის 4 თებერვლის №7 ბრძანებით კონსტანტინე მეძველია დაინიშნა ქართულ ენასა და ლიტერატურაში ასისტენტის

თანამდებობაზე, ხოლო №61 ბრძანებით ისტორიისა და ლიტერატურის განყოფილების გამგედ. იმავე წლიდან კითხულობდა ლექციებს ქართული ლიტერატურის ისტორიაში, 1937 წელს, როგორც ინსტიტუტის ასპირანტმა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის ფილოლოგიური ფაკულტეტების გაერთიანებულ სამეცნიერო საბჭოს სხდომაზე, ქუთაისის პედინსტიტუტის სააქტო დარბაზში დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია და მიენიჭა ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი.

კ. მეძველია 1935-1940 წლებში იყო ენისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის დეკანის მოადგილე, ხოლო 1940-1945 წლებში ამავე ფაკულტეტის დეკანი. 1945-1950 წლებში მუშაობდა - ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ სასწავლო-სამეცნიერო მუშაობის დარგში, პარალელურად, 1942 წლიდან, ხელმძღვანელობდა ქართული ლიტერატურის კათედრას. 1960 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში თემაზე: „თერგდალეულები და რუსი რევოლუციონერები XIX საუკუნის სამოციან წლებში“. 1961 წელს მიენიჭა პროფესორის წოდება.

კონსტანტინე მეძველია საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარის 1965 წლის 3 სექტემბრის ბრძანებით დაინიშნა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის რექტორის თანამდებობაზე.

1966 წლის 3 სექტემბერს სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ მიიღეს ერთობლივი დადგენილება ციალისტთა მომზადების გაუმჯობესებისა და ქვეყანაში უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების ხელმძღვანელობის სრულყოფის დონისძიებათა შესახებ“. დადგენილებაში აღნიშნული იყო, რომ „როგორც პრაქტიკამ აჩვენა საბუთაოდან მოწყვეტილ სწავლებას (დღის სწავლება) ძირფესვიანი უპირატესობები გააჩნია, როგორც სპეციალისტთა მომზადების ხარისხის გაუმჯობესების, ისე ეკონომიკური თვალსაზრისით“. ამიტომ ინსტიტუტში წარმოებისაგან მოუწყვეტილ (საღამოს და დაუსწრებელ სწავლებაზე) შემცირდა მისაღები კონტიგენტი, რამაც ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში სტუდენტთა კონტიგენტის შემცირება გამოიწვია.

დადგენილებამ ცვლილებები შეიტანა უმაღლეს სასწავლებლებში მიღების წესებში. კერძოდ, ამიერიდან ჩარიცხვის უპირატესი უფლებით, მიუხედავად დაგროვილი ქულების რაოდენობისა, სარგებლობდნენ წარმოებების, კოლმეურნეობების, საბჭოთა მეურნეობების, დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მიერ წარმოგზავნილი ის პირები, რომლებმაც მისაღებ გამოცდებზე დადებითი შეფასება მიიღეს. ეს ტენდენცია განხორციელდა ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტშიც.

ცვლილებები მოხდა კურსდამთავრებულთათვის დიპლომების გადაცემის საქმეში. დადგინდა, რომ, თუ აქამდე კურსდამთავრებულები დიპლომის მიღების უფლებით სარგებლობდნენ მხოლოდ ერთი წლის საბუთად სტაჟის გავლის შემდეგ, ამ დროიდან დიპლომი გადასცემოდათ სახელმწიფო გამოცდების ჩაბარებისთანავე. პედაგოგიურ ინსტიტუტში რექტორი პროფ. კ. მემველია დიპლომების გადასცემდა საზეიმო ვითარებაში, წარჩინებით კურსდამთავრებულებს კი ეძლეოდათ სამასსოვრო საჩუქრები.

სტუდენტთა მიერ მეცნიერული კვლევის მეთოდების დაუფლების მიზნით დადგენილების საფუძველზე ინსტიტუტში დაიწყო პროფესორ-მასწავლებელთა სამეცნიერო მუშაობაში სტუდენტთა მონაწილეობის გაფართოება.

1967 წელს ჩატარდა მეცნიერ-მუშაკთა სამეცნიერო კონფერენცია. მის მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად მოწვეულნი იყვნენ კაროვობადისა და ლენინაკანის პედაგოგიური ინსტიტუტების პროფესორ-მასწავლებლები.

1967-1970 წლებში გამოიცა ინსტიტუტის შრომების XXX-XXXIII ტომი.

1972 წლის 18 ივლისს სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრკ კავშირის მინისტრთა საბჭომ მიიღო დადგენილება „ქვეყანაში უმაღლესი განათლების შემდგომი სრულყოფის ღონისძიებათა შესახებ“. დადგენილება მოითხოვდა, რომ უმაღლეს სასწავლებლებს 1972-1974 წლებში დაეთავრებინათ ასაღ, სრულყოფილ, სასწავლო გეგმებსა და პროგრამებზე გადასვლა. ამით განხორციელდა ფართო პროფილის სპეციალისტების მომზადება. ზოგადმეცნიერული დისციპლინების სწავლების ხარისხის ამაღლებასთან ერთად განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო სასწავლო-აღმზრდელობითი და სამეცნიერო-მეთოდური მუშაობის გაუმჯობესებას.

ინსტიტუტში მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოხდა პროფესორ-მასწავლებელთა მიერ საშტატო ერთეულების დაკავების წესში. განსაკუთრებული მოთხოვნები წაუყენეს სამეცნიერო ნაშრომებს მათი შესრულებას ღონის ასამაღლებლად.

დიდი ყურადღება ნიექცა და მინიმუმამდე დავიდა პროტექციონიზმი და დიპტერალიზმი, შემცირდა ლექცია-პრაქტიკუმების უმიზნოდ გაცდენა, გაუმჯობესდა საშემსრულებლო დისციპლინა.

1972 წლიდან შეწყდა ინსტიტუტის სამეცნიერო შრომების კრებულის გამოცემა. გადაწყდა რესპუბლიკის პედაგოგიური ინსტიტუტების შრომების ერთობლივი გამოცემა. ამ დარგის მეთაურ ინსტიტუტად გამოცხადდა თბილისის ალ. პუშკინის სახელობის პედაგოგიური ინსტიტუტი, რომელსაც მიეცა უფლება შესრულებული გამოკვლევების გამოცემაში.

1966 წელს დასრულდა ინსტიტუტის III კორპუსის, ხოლო 1972 წელს II კორპუსის მშენებლობა, სადაც განთავსდა ფიზიკის ლაბორატორია, დაწყებითი განათლების ფაკულტეტის დეკანატი და სასწავლო კაბინეტები, ფუნდამენტური ბიბლიოთეკა, უმაღლესი სკოლებისათვის მოსამზადებელ აბიტურიენტთა კურსები, ცალკე გამოიყო ოთახები არქივისა და შრომითი სწავლებისათვის.

მან მნიშვნელოვანი მუშაობა ჩაატარა სტუდენტთა საერთო საცხოვრებლის კეთილმოწყობის მიზნით.

კონსტანტინე მეძველია 1973 წლის სექტემბერში პირადი განცხადების საფუძველზე განთავისუფლდა რექტორის თანამდებობიდან.

პროფესორი კ. მეძველიამ მნიშვნელოვანი წვლილი შეიტანა XIX საუკუნის ქართულ ლიტერატურის მეცნიერული შესწავლის საქმეში. იგი

ავტორია ალ. ჭავჭავაძის, გრ. ორბელიანისა და ნ. ბარათაშვილის შემოქმედების შესახებ დაწერილი შრომებისა, პირველმა შეისწავლა ქართული სამოციანელების პეტერბურგის პერიოდი ლენინგრადის არქივების მასალების საფუძველზე, რის შედეგადაც არაერთი მანამდე უცნობი ფაქტი თუ ინფორმაცია გახდა ხელმისწვლად. მისი გამოკვლევებიდან განსაკუთრებით გამოირჩევა წიგნები: 1. თერგდალეულები და რუსეთის სამოციანი წლების რევოლუციონერი მოღვაწეები (თბილისი, გამ.: „ცოდნა“, 1959); 2. თერგდალეული კირილე ლორთქიფანიძე (თბილისი, გამ.: „განათლება“, 1965); 3. ლიტერატურული ნარკვევები (თბილისი, გამ.: „საბჭოთა საქართველო, 1967).

გარდა სამეცნიერო მოღვაწეობისა, კ. მეძველია 1927 წლიდან აქვეყნებდა ლექსებს, ნოველებსა და პიესებს ნესტორაშვილისა და თამაზურის ფსევდონიმით. იყო საქართველოს მწერალთა კავშირის წევრი. ნაყოფიერი შემოქმედებითი და ორგანიზატორული საქმიანობისათვის მიღებული ჰქონდა ჯილდოები: საპატიო ნიშნის ორი ორდენი, მედლები „კავკასიის დაცვისათვის“, „ილი სამამულო ომის პერიოდში (1940-1945) მამაცური შრომისათვის“, საქართველოს უმაღლესი საბჭოს ორი საპატიო სიგელი. 1967 წელს მიენიჭა საქართველოს სსრ მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება ქართული ფილოლოგიური მეცნიერების განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის.

კონსტანტინე მეძველია გარდაიცვალა 1974 წლის იანვარში.

გიორგი (გივი) ჩხაიძე

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

გიორგი ჩხაიძე დაიბადა 1915 წლის 8 ნოემბერს ოზურგეთის მაზრის სოფელ ხრიალეთში. 1922-1930 წლებში სწავლობდა სოფელ ხრიალეთის (ამჟამად შრომა) შვიდწლიან სკოლაში, ხოლო 1930-1931 წლებში - ბათუმის სამშენებლო სასწავლებელში, 1931-1934 წლებში - თბილისის საფინანსო-ეკონომიკურ ტექნიკუმში, რომელიც წარჩინებით დაამთავრა და სწავლა გააგრძელა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიურ ფაკულტეტზე. 1938 წელს ჩაირიცხა ასპირანტურაში პოლიტიკური ეკონომიის სპეციალობით. ასპირანტურა-

ში სწავლასთან ერთად მიჰყავდა პოლიტიკური ეკონომიის კურსი თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის დაუსწრებელ განყოფილებაზე. ასპირანტურაში სწავლობდა 1941 წლის ივნისამდე.

გ. ჩხაიძე 1941 წლის ივნისში გაიწვიეს საბჭოთა არმიის რიგებში. მონაწილეობა აქვს მიღებული რუმინეთის, ბულგარეთის, უნგრეთის, ალბანეთის, იუგოსლავიის, ჩეხოსლავაკიის და ავსტრიის განთავისუფლებისათვის ბრძოლებში. სამხედრო სამსახუროებრივი მოვალების სამაგალითოდ შესრულებისათვის დაჯილდოვდა მედლებით: "საბრძოლო დამსახურებისათვის", „კავკასიის დაცვისათვის“, „გერმანიაზე გამარჯვებისათვის“.

1946 წლის ივნისში დემობილიზაციის წესით განთავისუფლდა საბჭოთა არმიის რიგებიდან და სწავლა გააგრძელა ასპირანტურაში, რომელიც დაამთავრა 1946 წლის დეკემბერში და მუშაობა დაიწყო თბილისის ზოოვეტერინარულ ინსტიტუტში ასისტენტად მარქსიზმ-ლენინიზმის კათედრაზე.

1947 წლის ნოემბრიდან საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებით გიორგი ჩხაიძე უფროს მასწავლებლად გადმოიყვანეს ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში პოლიტიკური ეკონომიის კათედრაზე, სადაც მუშაობდა 1954 წლის სექტემბრამდე. 1951-1954 წლებში პარალელურად ასრულებდა ჯერ ისტორიის ფაკულ-

ტეტის დეკანის, ხოლო შემდეგ ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტის დეკანის მოადგილის მოვალეობას.

1950-1952 წლებში შეთავსებით მუშაობდა ქუთაისის პარტიის საქალაქო კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის საღამოს უნივერსიტეტის დირექტორად, 1954-1955 წლებში - ქუთაისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის პოლიტიკური ეკონომიის კათედრის გამგედ, 1955 წლის სექტემბრიდან კი კვლავ გადაიყვანეს სამუშაოდ პედაგოგიურ ინსტიტუტში პოლიტიკური ეკონომიის კათედრაზე.

1957 წელს დააჯილდოვეს სამკერდე ნიშნით - "სახალხო განათლების წარჩინებული".

გივი ჩხაიძემ 1960 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია ეკონომიკურ მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად თემაზე: „სოციალისტური გაფართოებული კვლავწარმოება საქართველოს სსრ მეჩაიობის კოლმეურნეობებში (ექვსი კოლმეურნეობის მაგალითზე)“. 1961 წლის ოქტომბერში უმაღლესი საატესტაციო კომისიის გადაწყვეტილებით მიენიჭა დოცენტის სამეცნიერო წოდება და აირჩიეს პოლიტიკური ეკონომიის კათედრის დოცენტის თანამდებობაზე.

1960 წლის აპრილში გიორგი ჩხაიძე დაინიშნა პედაგოგიური ფაკულტეტის დეკანის მოადგილედ დაუსწრებელი სწავლების დარგში, ხოლო ამავე წლის 24 აგვისტოდან - ფაკულტეტის დეკანად. აღნიშნულ თანამდებობაზე მუშაობდა 1973 წლის 10 ივლისამდე. 1973 წლის 10 ივლისიდან 1974 წლის 5 მარტამდე დროებით ასრულებდა ინსტიტუტის სასწავლო-სამეცნიერო დარგის პრორექტორის მოვალეობას.

1974 წლის 6 მარტს საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მინისტრ გიორგი ჯიბლაძის ბრძანებით გიორგი ჩხაიძე დაინიშნა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის რექტორად. ამავე დროულად ის აირჩიეს საქართველოს კომუნისტური პარტიის ქუთაისის საქალაქო კომიტეტის წევრად, ხოლო 1975 წელს კი - მშობელთა დეპუტატების ქუთაისის საქალაქო საბჭოს დეპუტატად.

1974 წლის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებით განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა მარქსისტულ-ლენინური ფილოსოფიის კურსის სწავლების ვადის ორ წლამდე გაზრდასა და მეცნიერულ კომუნიზმში ერთიანი სახელმწიფო გამოცდების შემოღებას, რაც ნიშნავდა, რომ სხვა საზოგადოებრივ დისციპლინებში სახელმწიფო გამოცდები აღარ ჩატარდებოდა (გარდა ფილოსოფიური, ეკონომიკური და ისტორი-

ული სპეციალობებისა) და იგი სავალდებულო გახდა მხოლოდ მეცნიერულ კომუნიზმში.

საზოგადოებრივი მეცნიერებათა სწავლების ძირეული გაუმჯობესების სათვის და ორგანიზაციულ-მეთოდური საკითხების მოსაგვარებლად პედაგოგიურ ინსტიტუტში გიორგი ჩხაიძის თავმჯდომარეობით შეიქმნა საზოგადოებრივი მეცნიერებათა საბჭო.

1974 წლის სექტემბრიდან სსრ კავშირის უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს 1974 წლის 7 აგვისტოს საინსტრუქციო წერილიდან გამომდინარე, პირველ კურსებზე შემოღებულ იქნა ახალი სავალდებულო სალექციო კურსი „სპეციალობის შესავალი“. კურსის მიზანი იყო, არჩეული სპეციალობის მიხედვით, პირველკურსელებისათვის გაეცნო უმაღლეს სასწავლებლებში სასწავლო პროცესის ორგანიზაცია.

სტუდენტთა ცოდნის დონის ამაღლებისა და საერთოდ, სასწავლო პროცესის ხარისხობრივი გაუმჯობესების საქმეში მნიშვნელოვანი სიახლე იყო კოლოკვიუმების პრაქტიკის დანერგვა. სწავლების ორგანიზაციის ეს ფორმა ხელს უწყობდა სტუდენტთა დამოუკიდებელი მუშაობის შედეგების მიმდინარე შემოწმებას, ავლენდა იმ პრობლემებს, რომელთა დამუშავებასაც საგამოცდო სესიის დასაწყისამდე უნდა მიქცეოდა ჯეროვანი ყურადღება. კოლოკვიუმები კალენდარულ გეგმებში იქნა გაწერილი.

1974 წელს დაარსდა საზოგადოებრივი პროფესიათა მეორადი ფაკულტეტი, რომლის მიზანი იყო ხელი შეეწყო სტუდენტი ახალგაზრდობის შემოქმედებითი უნარის გამოვლენისათვის. გაუმჯობესდა ინსტიტუტის სასწავლო მატერიალური ბაზა. 1975-76 სასწავლო წელს შეიქმნა სწავლების საშუალებათა გამოყენების ლაბორატორია, რეკონსტრუქცია ჩატარდა კარტოგრაფია-გეოდეზიის კაბინეტსა და ზოოლოგიურ მუზეუმს.

1978 წლის 17 მაისს პირადი განცხადების საფუძველზე გიორგი ჩხაიძე განთავისუფლდა პედაგოგიური ინსტიტუტის რექტორის თანამდებობიდან და დაიკავა პოლიტიკური ეკონომიის კათედრის დოცენტის თანამდებობა. იმავე წლის 1 სექტემბრიდან კი სამუშაოდ გადავიდა საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში პოლიტიკური ეკონომიის კათედრაზე, წლების განმავლობაში ეწეოდა აქტიურ სამეცნიერო საქმიანობას, არის ორმოცზე მეტი სამეცნიერო შრომის ავტორი ეკონომიკის დარგში.

გიორგი ჩხაიძე გარდაიცვალა 1994 წლის თებერვალში.

ოთარ მიხეილის ძე ბაკურაძე დაიბადა 1926 წლის 14 იანვარს ქსლაქ თელავში. 1943 წელს ოქროს მედალზე დაამთავრა თელავის პირველი საშუალო სკოლა და ჩაირიცხა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოსოფიის ფაკულტეტზე.

1949 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოსოფიის ფაკულტეტი და მუშაობა დაიწყო ფილოსოფიის ინსტიტუტში ჯერ უმცროს, ხოლო შემდეგ უფროს მეცნიერ თანამშრომლად. 1952-1953 წლებში შეთავსებით იყო თბილისის თეატრალურ-

რი ინსტიტუტის უფროსი მასწავლებელი.

1952 წელს საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ფილოსოფიის ინსტიტუტში დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: „მარქსის ფილოსოფიურ შეხედულებათა ჩამოყალიბების საკითხისათვის“. იგი მალე გამოიცა წიგნად და მეცნიერს საერთაშორისო აღიარება მოუტანა. 1956 წელს ითარგმნა რუსულ ენაზე, ხოლო 1958 წელს ჩინურად და გამოიცა პეკინში. 1960 წელს ნაშრომი დაიბეჭდა პარიზში.

ო. ბაკურაძე 1956 წლიდან დაინიშნა ფილოსოფიის ინსტიტუტის ისტორიული მატერიალიზმის განყოფილების გამგედ, პარალელურად მუშაობდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორად. 60-იან წლებში იგი იწყებს ფილოსოფიის ერთ-ერთი უძველესი და ურთულესი პრობლემის - თავისუფლებისა და აუცილებლობის საკითხის მეცნიერულ კვლევას. 1964 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია თემაზე: „თავისუფლება და აუცილებლობა“ და მიენიჭა ფილოსოფიურ მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.

1969 წელს ლენინგრადში გამოქვეყნდა ო. ბაკურაძის ნაშრომი, რომელიც ღირებულების პრობლემას ეხებოდა, ხოლო 1970 წელს ვენაში ინგლისურ ენაზე დაისტამბა: „ჭეშმარიტება, ღირებულება, მორალური მსჯელობა“, რამაც კიდევ ერთხელ დაადასტურა მეცნიერის საერთაშორისო ავტორიტეტი. საყოველთაო აღიარების პატივი მას შემდგომ წლებ-

შიც ხვდა წილად. 1978 წელს ნიუ-იორკში ამერიკელმა მკვლევარმა ქართულ ფილოსოფიაზე კამოაქვეყნა ნაშრომი, რომელშიც „ბრიტანთს ჯაკუვის“ წარმომადგენლებიდან ერთ-ერთი პროფ. ოთარ ბაკურაძე დასახელა. გამოქვეყნებული ჰქონდა სახელმძღვანელო - „დიპლექტიკური მატერიალიზმი“.

1970 წელს ოთარ ბაკურაძე გადაიყვანეს ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის რექტორად. მისი ხელმძღვანელობის პერიოდი ერთ-ერთი წარმატებული და გამორჩეულია ბათუმის უნივერსიტეტის ისტორიაში.

1978 წელს პროფესორი ოთარ ბაკურაძე დაინიშნა ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის რექტორად.

ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში კვლავ დაისვა საკითხი ქუთაისის საუნივერსიტეტო ცენტრად გადაქცევისა, მაგრამ ამ იდეას სერიოზული დაარტყმა მიაყენა 1978 წელს სოხუმის პედაგოგიური ინსტიტუტის უნივერსიტეტად გადაკეთებამ.

1980 წლისთვის ინსტიტუტში არსებობდა 7 ფაკულტეტი 22 კათედრით, რომლებიც ერთიანებად 180 პროფესორ-მასწავლებელს (მათ შორის 6 პროფესორსა და 72 დოცენტს). სწავლების ყველა ფორმაზე ირიცხებოდა 3404 სტუდენტი. უნივერსიტეტის მთავარ საზრუნავს წარმოადგენდა სასწავლო გეგმებისა და პროგრამების მაღალხარისხოვნად შესრულება და მაღალკვალიფიციურ სპეციალისტთა მომზადება, რასაც მუდმივად ეწეოდა კონტროლი. სწავლების საჭირობოროტო საკითხებზე მუდმივად მსჯელობდნენ სამეცნიერო საბჭოს სხდომებზე. განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობოდა სასწავლო და შრომის დისციპლინის განმტკიცებას. გაიზარდა სტუდენტთა აკადემიური მოსწრება.

1978-79 სასწავლო წელს უცხო ენების კათედრასთან შეიქმნა კინო და დიფილმების საჩვენებელი აუდიტორია. №1114 აუდიტორიაში დამონტაჟდა და ექსპლუატაციაში შევიდა დაბნელების ავტონატური სისტემა, ასევე, კინოსაპროექციო აპარატურით აღიჭურვა მათემატიკის სწავლების მეთოდის კაბინეტი.

1980 წლისათვის უცხოურ ენათა კათედრაზე დამონტაჟდა და ექსპლუატაციაში შევიდა სამამულო წარმოების ლინგოფონური კაბინეტი „ელფა“. რუსული ენისა და ლიტერატურის სპეციალობის სტუდენტთათვის დამონტაჟდა ლინგოფონური კაბინეტი „ЛКФИ-72“. რეკონსტრუირებულ იქნა ფიზიკის კათედრის ლაბორატორიები.

სასწავლო პროცესთან ერთად ნაყოფიერი მუშაობა მიმდინარეობდა სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის კუთხით. მეცნიერების დარგების მიხედვით დაინერგა კათედრების მიერ კომპლექსური თემების დამუშავების პრაქტიკა.

ინსტიტუტის რექტორის უშუალო მითითებით ნაყოფიერი მუშაობა გაშალა სტუდენტთა სამეცნიერო საზოგადოებამ. ცვლილება განიცადა ხელმძღვანელობის ორგანიზაციულმა სტრუქტურამ. 1979 წელს შეიქმნა სტუდენტთა სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის რესპუბლიკური საბჭო, რომლის საფუძველზეც ანალოგიური საბჭოები დაარსდა ინსტიტუტებში. ამავე წელს ასეთივე საბჭო შეიქმნა ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში პროფ. ოთარ ბაკურაძის თავმჯდომარეობით. იგი ხელმძღვანელობდა სტუდენტთა სამეცნიერო მუშაობის ისეთ საკითხებს როგორებიცაა: სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის დაგეგმვა, მუშაობის წარმართვა და კონტროლი, სამეცნიერო-ტექნიკური და საერთო საინსტიტუტო ღონისძიებების ჩატარება, სტუდენტთა კვალიფიციური სამეცნიერო ხელმძღვანელობის ღონის ამაღლება და სხვა.

1981-1985 წლებში შემუშავდა სტუდენტთა აღზრდის კომპლექსური გეგმა. სისტემატურად ტარდებოდა სხვადასხვა მნიშვნელოვანი ისტორიული თარიღებისადმი მიძღვნილი მეცნიერ-მუშაკთა და სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციები.

1979 წლის ივნისში აკადემიკოს კორნელი კეკელიძის დაბადების 100 წლის იუბილესთან დაკავშირებით მოეწყო სამეცნიერო კონფერენცია; იმავე წლის ნოემბერში საზვიმოდ აღინიშნა პოეტ-აკადემიკოს ირაკლი აბაშიძის დაბადების 70 წლისთავი. 1980 წლის დეკემბერში ჩატარდა დიდი ქართველი მხედართმთავრის გიორგი სააკაძის დაბადების 400 წლის აღსანიშნავი სამეცნიერო კონფერენცია და საღამო - „როგორ უყვართ ჩვენში“.

1978-1985 წლებში პროფესორი ოთარ ბაკურაძე განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდა სტუდენტთა ჩართვას შრომით სემესტრებში. სტუდენტ ვაჟთა საამშენებლო რაზმი მესამე შრომით სემესტრს ატარებდა თათრეთის ასსრ ქალაქ ბრეჟნევსა (ყოფილი ნაბერჟნიე ჩელნი) და ქალაქ მურმანსკში (მურმანსკის ოლქი), ხოლო სტუდენტ გოგონათა რაზმი - „კოლხეთი“ ხობის რაიონის სოფელ ხიბულის ჩაის პლანტაციებში. როგორც მაშინდელი პრესა იუწყებოდა, სტუდენტები გეგმით გათვალისწინებულ სამუშაოს დიდი გადაჭარბებით ასრულებდნენ.

1978 წელს პირველად მოუწვევეს შეხვედრა ე.წ. „ორმოცდახუთიანებს“, ანუ მათ, ვინც 45 წელი იმუშავა ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტში. ასეთმა შეხვედრებმა მომავალ წლებში სისტემატური ხასიათი მიიღო.

1980 წელს დაიწყო და 1982 წელს გორის პედაგოგიური ინსტიტუტი გარდაიქმნა სააღრეცხვო-ეკონომიკურ ინსტიტუტად. ამის გამო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სააღრეცხვო-ეკონომიკური ფაკულტეტის ქუთაისის ფილიალში მიღება შეწყდა.

1982-83 სასწავლო წელს უცხოური ენების შემსწავლელ კურსებზე გაიხსნა ჯგუფები ტექნიკური ინტელიგენციისა და ასპირანტთათვის, აგრეთვე, ჩამოყალიბდა რუსული ენის შემსწავლელი ერთწლიანი კურსები.

1983 წელს პროფესორ ოთარ ბაკურაძის ხელმძღვანელობით ღირსეულად აღინიშნა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის 50 წლის იუბილე. მოეწყო გარდაცვლილ და სამამულო ომში დაღუპულ პროფესორ-მასწავლებელთა და სტუდენტთა ხსოვნის საღამოები, შეხვედრები სახელოვან კურსდამთავრებულებთან.

დაწესდა აკადემიკოს გიორგი ახვლედიანის სახელობის სტიპენდია, ლადო ასათიანის სახელი მიეკუთვნა ინსტიტუტის ახალგაზრდა შემოქმედთა სტუდენტურ წრეს. მოეწყო საიუბილეო თარიღისადმი მიძღვნილი დიდი გამოფენა. ჩატარდა სტუდენტთა სპარტაკიადა, სამეცნიერო სესიები და კონფერენციები. გამოიცა ბუკლეტი და გამოკვლევა „ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტი-50“. უნივერსიტეტს ეწვია მრავალი სახელოვანი სტუმარი. მიღებულ იქნა უამრავი მილოცვა. პედაგოგიური ინსტიტუტის დღეები ჩატარდა დასავლეთ საქართველოს სხვადასხვა ქალაქსა და რაიონულ ცენტრში. კაპიტალურად შეკეთდა ინსტიტუტის სასწავლო კორპუსები.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის ბრძანებულებით ინსტიტუტი დაჯილდოვდა პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით, ხოლო ინსტიტუტის თანამშრომლებს განათლების დარგში ხანგრძლივი და ნაყოფიერი მუშაობისათვის მიენიჭათ წოდებები.

საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მინისტრმა დ.ი. ჩხიკვიშვილმა ინსტიტუტის კოლექტივს გადასცა გარდამავალი წითელი დროშა სოციალისტურ შეჯიბრებაში გამარჯვებისათვის.

ოთარ ბაკურაძე ყველგან, სადაც კი მუშაობდა, გამოირჩეოდა საქმისადმი სიყვარულით, კეთილსინდისიერით, კოლექტივური დამოკიდებულებით.

ამიტომაც განსაკუთრებული ყურადღება დაიმსახურა სტუდენტ-ახალგაზრდობასა და თანამშრომლებს შორის. იგი ორგანიზატორულ და საზოგადოებრივ საქმიანობას ნაყოფიერად უთავსებდა სამეცნიერო მოღვაწეობას, რაზეც ნათლად მეტყველებს მის მიერ დატოვებული უაღრესად მნიშვნელოვანი მეცნიერული მემკვიდრეობა.

საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტროს ბრძანებით (№3-35 21.04. 1986) ოთარ მიხეილის ძე ბაკურაძე გათავისუფლდა ინსტიტუტის რექტორის თანამდებობიდან და გადაყვანილ იქნა თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის კონსერვატორიის მარქსიზმ-ლენინიზმის კათედრის გამგედ.

ნაყოფიერი სამეცნიერო, ორგანიზატორული და საზოგადოებრივი საქმიანობისათვის დაჯილდოვებული იყო „საპატიო ნიშნის ორდენით“, მედლით „შრომითი მამაცობისათვის“.

პროფესორი ოთარ ბაკურაძე გარდაიცვალა 1986 წლის აგვისტოში.

1986 წელს უნივერსიტეტის რექტორად დაინიშნა დოცენტი ნაწილი კაკაურიძე.

ნაწილი კაკაურიძე დაიბადა 1940 წელს ქალაქ ქუთაისში. 1957 წელს დაამთავრა ქუთაისის მე-3 საშუალო სკოლა ოქროს მედლით, ხოლო 1958 წელს წარჩინებით დაასრულა ქუთაისის მეღიბონ ბალანჩივაძის სახელობის სამუსიკო სასწავლებელი. 1957-1962 წლებში სწავლობდა ქუთაისის ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში, ფილოლოგიის ფაკულტეტის ქართული

ენა, ლიტერატურა და გერმანული ენის სპეციალობით, რომელიც, ასევე, წარჩინებით დაასრულა. 1958-1965 წლებში იყო ფორტეპიანოს კლასის პედაგოგი ქუთაისის მეღიბონ ბალანჩივაძის სახელობის სახელმწიფო სამუსიკო სასწავლებელში.

1962 წელს ინსტიტუტის დამთავრებისთანავე დატოვეს ქუთაისის ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტის უცხო ენათა კათედრის მასწავლებლად, სადაც მუშაობდა 1965 წლამდე.

1965-1986 წლებში იყო ქუთაისის ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის რუსული და საზღვარგარეთული ლიტერატურის ისტორიის კათედრის მასწავლებელი, უფროსი მასწავლებელი, დოცენტი.

1967-1970 წლებში სწავლობდა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტურაში გერმანული ლიტერატურის ისტორიის სპეციალობით. 1972 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: „ლენცის სოციალური დრამები“ და მიენიჭა მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი, შემდეგ კი დოცენტის წოდება.

1974 წელს აირჩიეს ქუთაისის ალ. წულუკიძის სახელობის სახელმწიფო პედაგოგიური ინსტიტუტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის დეკანად, საიდანაც 1975 წელს გადაიყვანეს ქუთაისის საქალაქო კომიტეტის მესამე მდივნად. აღნიშნულ თანამდებობაზე მუშაობდა 1986 წლამდე.

1989 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია — „მტურმერთა და იენის წრის რომანტიკოსთა ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებული“; 1990 წელს კი მიენიჭა პროფესორის წოდება.

პროფესორ ნანული კაკაურიძის რექტორობის პერიოდში ინსტიტუტში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო პრაქტიკულ, სასემინარო და ლაბორატორიულ სამუშაოებს; შემოღებულ იქნა ახალი სპეცკურსები; დამკვიდრდა სტუდენტთა ეტაპობრივი ჩათვლებისა და საკონტროლო სამუშაოების პრაქტიკა; გადახალისდა სასწავლო გეგმები და პროგრამები; სტუდენტთა განათლების ჰუმანიტარიზაციის მიზნით, არასპეციალურ ფაკულტეტებზე დაიწყო საქართველოს ისტორიის, საქართველოს გეოგრაფიის, ქართული ლიტერატურის ისტორიის სასწავლო კურსების სწავლება; ყოველწლიურად მიმდინარეობდა სტუდენტთა ანკეტირება „ლექტორი სტუდენტის თვალით“; დაინერგა საჯარო ლექციების ჩატარების პრაქტიკა; გაფორმდა ხელშეკრულებები ქალაქის წარმოება დაწესებულებებთან. წარმოების ინტერესებიდან გამომდინარე უნივერსიტეტის თანამშრომლება ამუშავებდნენ სახელშეკრულებო თემებსა და იღებდნენ გარკვეულ დაფინანსებას.

1988 წელს აღინიშნა ინსტიტუტის დაარსებიდან 55 წლისთავი. რექტორის ძალისხმევით დიდი მუშაობა ჩატარდა უმაღლესი სასწავლებლის სასწავლო-მეტრიკული ბაზის გასაუმჯობესებლად. კაპიტალური შეკეთების შემდეგ სრულიად იცვალა სახე მთავარი კორპუსის ინტერიერი, მეორე და მესამე კორპუსებმა. მეორე და მესამე სასწავლო კორპუსებს შორის ჩაშენდა მეოთხე კორპუსი, რის შედეგადაც ინსტიტუტს შეემატა ახალი კაბინეტ-ლაბორატორიები (მექანიკის, ელექტრობის, ბიოქიმიური, ორგანული ქიმიის), სტამბა. სპორტულ დარბაზზე მიშენდა მაგიდის ჩოგბურთის დარბაზი. შეძენილ იქნა ელექტრონულ-გამოთვლითი ტექნიკა. მოეწყო რამდენიმე ლინგოფონური კაბინეტი, სატელეფონო კომუტატორი. დაარსდა ინფორმატიკისა და ინფორმატიკის მეთოდიკის სწავლების კათედრა. შეძენილ იქნა ქსეროქსის ტიპის გასამრავლებელი საშუალებები. კეთილმოეწყო უნივერსიტეტის ეზო, სპორტული მოედნები, სასადილო. შეიცვალა გათბობის სისტემა. საფუძველი ჩაეყარა ბიბლიოთეკის წიგნთსაცავის მშენებლობას. მომზადდა სამშენებლო პროექტები: აგრობიოლოგიური სადგურის, შრომისა და სპორტულ გამაჯანსაღებელი ბანაკის. ყოველივე ზემო აღნიშნული თვალსაჩინო დასტურია იმისა, რომ პროფესორმა ნანული კაკაურიძემ ყველაფერი გააკეთა, რათა პედაგოგიური ინსტიტუტის უნივერსიტეტად გარდაქმნის იდეა რეალობად ექცია.

1989 წლის დეკემბრიდან, საერთო-საუნივერსიტეტო კამპანიაში საფუძველზე, ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტს მიენიჭა აკადემიკოსის სახელი, ნაცვლად ალ. წულუკიძისა.

1990 წლის ივნისში ქუთაისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომმა აღძრა შეამდგომლობა და შესაბამის უწყებებთან შეთანხმების შემდეგ საქართველოს მთავრობის 3 სექტემბრის №454 დადგენილებით პედაგოგიური ინსტიტუტის ბაზაზე შეიქმნა ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ამდენად, პედაგოგიური ინსტიტუტი 1990 წლის 20 სექტემბერს გარდაიქმნა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტად, რაც ლოგიკური დაგვირგვინება იყო იმ დიდი საქმიანობისა, რომელსაც ეს ინსტიტუტი წარმატებით ეწეოდა მისი არსებობის თითქმის ექვსი ათწლეულის განმავლობაში. უნივერსიტეტი აკურთხა და დალოცა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ. პროფესორ ნანული კაკაურიძეს წილად ხვდა პატივი იმისა, რომ 1990-1991 წლებში ყოფილყო აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პირველი რექტორი.

ინსტიტუტის უნივერსიტეტად გარდაქმნას მოჰყვა არსებითი ცვლილებები როგორც სასწავლო, ასევე სამეცნიერო მუშაობის პროცესში. ინტელექტუალურ ცხოვრებაში. გარდა პედაგოგიური კადრებისა, უნივერსიტეტმა დაიწყო მეცნიერ-მკვლევრების მომზადება.

ჯერ კიდევ 1987 წელს დაარსდა ინფორმატიკის, გამოთვლითი მეთოდებისა და მათემატიკის სწავლების მეთოდის კათედრა, უნივერსიტეტის სტატუსის მიღებამ კი განაპირობა, ამ თვალსაზრისით, უფრო მასშტაბური ხასიათის შემდეგი სტრუქტურული ცვლილებები: ფილოლოგიის ფაკულტეტს ეწოდა ევროპულ ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტი, ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტი გაიყო და შეიქმნა ფილოლოგიისა და ისტორიის დამოუკიდებელი ფაკულტეტები. ჩამოყალბდა საერთოდ ასალი, თუ შედარებით კიწრო პროფილის მქონე კათედრები: ჟურნალისტიკის (1991), არქეოლოგიისა და კულტურის ისტორიის (1990), საზღვარგარეთის ლიტერატურის ისტორიის (1990), რუსული ლიტერატურის ისტორიის (1990), პოლიტოლოგიის (1991), ინგლისური ენის (1991), გერმანული ენის (1991), ფრანგული ენის (1991), პედაგოგიკის (1991), ფსიქოლოგიისა (1991). 1990 წელს სსრკ-ის ხალხთა ისტორიის კათედრის ბაზაზე აღდგენილ იქნა 1949 წელს გაუქმებული საქართველოს ისტორიის კათედრა. ამავე წელს უნივერსიტეტის სასწავლო გეგმებიდან ამოიღეს სსრკ-ის ხალხთა ისტორია.

პროფესორ ნანული კაკაურიძის ხელმძღვანელობით დამყარდა საქართველოში კონტაქტების უცხოეთის სხვადასხვა უმაღლეს სასწავლებლებთან: ვენეციის მანიის კონსტანცის უნივერსიტეტთან გაფორმდა ხელშეკრულება, რომელიც ითვალისწინებდა სტუდენტებისა და დოქტორანტების გაცვლას; ორივე უნივერსიტეტის პროფესორთა სასწავლო და სამეცნიერო მივლინებებს; ერთობლივ ღონისძიებებსა და მეცნიერულ კვლევას.

საუნივერსიტეტო სპეციალობების გაძლიერების მიზნით, მოწვეულ იქნა გამორჩეული რანგის 15 მეცნიერი. აქედან საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის 2 წევრ-კორესპოდენტი, 9 პროფესორი, 6 მეცნიერებათა კანდიდატი, დოცენტი. კათედრებზე სამუშაოდ აყვანილ იქნა 7 პერსპექტიული სტუდენტი.

1990 წელს, პედაგოგიური ინსტიტუტის უნივერსიტეტად გარდაქმნასთან დაკავშირებით, რექტორის თაოსნობით 1933 წელს დაარსებულ გიორგი კოკონაშვილის სახელობის მუზეუმს გამოეყო საკმაოდ დიდი ფართი და ჩაუტარდა საფუძვლიანი რეკონსტრუქცია.

უნივერსიტეტში ფუნქციონირებას შეუდგა 2 სამეცნიერო-კვლევითი - ქუთაისის ლიტერატურული წარსულის შემსწავლელი და დიდაქტიკის - ლაბორატორია.

ქუთაისის ლიტერატურული წარსულის შემსწავლელ ლაბორატორიის მიზანსა და დანიშნულებას წარმოადგენდა ქუთაისისა და მისი შემოგარენის ლიტერატურული წარსულის შესწავლა, დამუშავება და გამოცემა.

1990 წელს პროფ. ნანული კაკაურიძის ინიციატივით პედაგოგიკა-ფსიქოლოგიის კათედრასთან შეიქმნა დიდაქტიკის ლაბორატორია, რომელიც კურირებას უწევდა ინსტიტუტთან დაარსებულ სკოლა-გიმნაზიაში სწავლა-აღზრდის ნორმალურად ფუნქციონირების პროცესს.

ლაბორატორიის თანამშრომელთა მიერ შემუშავებულ მეცნიერულ იდეებს ახორციელებდნენ სკოლის პრაქტიკოსი მასწავლებლები. ურთიერთთანამშრომლობით იქმნებოდა დიდაქტიკური მასალები, მუშავდებოდა მეთოდური მითითებები სხვადასხვა საგანში.

ლაბორატორიის კვლევა-ძიებითი მუშაობა, ძირითადად, ბავშვის საერთო განვითარების აკადემიკოს დ. უზნაძის განწყობის თეორიის მოძვერებას ეფუძნებოდა. წინა პლანზე წამოწეული იყო სწავლების განმავითარებელი ფუნქცია. ექსპერიმენტული დიდაქტიკის ლაბორატორია პრინციპულად ცვლიდა მოსწავლეებისა და მასწავლებლის ურთიერთდა-

მოკიდებულებას. იგი მასწავლებელ-მოსწავლის თანამშრომლობის პუნქტ-
ნერ საწყისებზე იყო აგებული.

ლაბორატორიაში დამუშავდა კლასგარეშე მუშაობის შინაარსი და მი-
სი ორგანიზება, ვაკეეთილების სერია ზნეობრივ-ეთიკურ აღზრდაში, პე-
დაგოგიური პრაქტიკის ჩატარების თვისებრივად ახალი ფორმა და სხვა.

მის საქმიანობაში მონაწილეობას იღებდა პედაგოგიკა-ფსიქოლოგიის
კათედრის ყველა წევრი და ინსტიტუტის შესაბამისი პროფილის კათედ-
რის გამგეები, როგორც კონსულტანტები და ხელმძღვანელები.

1991 წელს გაფორმდა ხელშეკრულება აკაკი წერეთლის სახელმწი-
ფო უნივერსიტეტის რექტორატს და საბაზო-ექსპერიმენტული საშუალო
ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა-გიმნაზიას შორის ხუთი წლის ვადით.

ხელშეკრულებით სკოლა-გიმნაზიის ღირეცია უზრუნველყოფდა სას-
წავლო-აღმზრდელობითი პროცესის სათანადო დონეზე წარმართვას,
უნივერსიტეტის რექტორატთან შეთანხმებით პედაგოგიური კადრების
მიღება-განაწილებას, მოსწავლეთა კლასგარეშე შემოქმედებით მუშაო-
ბას, უნივერსიტეტის პედაგოგიკის კათედრასთან არსებული ექსპერი-
მენტული დიდაქტიკის ლაბორატორიისათვის ნაყოფიერი მუშაობისა და
სტუდენტთა პედაგოგიური პრაქტიკის ნორმალურად ჩატარებისათვის
სრულყოფილი პირობების შექმნას. სტუდენტთა და მოსწავლეთა ერთობ-
ღივი აღმზრდელობითი ღონისძიებების ჩატარებას.

უნივერსიტეტის რექტორატი უზრუნველყოფდა მოსწავლეთა კლას-
გარეშე მუშაობისათვის უნივერსიტეტის კაბინეტ-ლაბორატორიების
გამოყენების შესაძლებლობას. ამ საქმეში შესაბამისი კათედრების მონა-
წილეობას, სკოლა-გიმნაზიაში მეცნიერ-კონსულტანტების მუშაობას,
მასწავლებელთა მეთოდური მუშაობისადმი მათს ხელმძღვანელობას,
მოსწავლეებთან აღმზრდელობით მუშაობაში უფროსკურსელ სტუდენტთა
მონაწილეობას. სკოლა-გიმნაზიის საბჭოს რეკომენდაციითა და
უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით, მათი სურვი-
ლის მიხედვით, სკოლა-გიმნაზიის ოქროსა და ვერცხლის მედლით კურ-
სდამთავრებულთა უგამოცდოდ ჩარიცხვას, მაპროფილებელ საგნებში
ფრიადი შეფასების მქონე კურსდამთავრებულების, მისაღებ გამოცდებზე
მაპროფილებელ საგანში ფრიადი შეფასების მიღების შემთხვევაში, სხვა
გამოცდებისგან გათავისუფლებას.

უნივერსიტეტში განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა სპორტის განვი-
თარებას. ჩამოყალიბდა მორაგბეთა გუნდი – „აიტი“, ფეხბურთის გუნდი
– „კოლხა“, ვაჟთა და ქაღთა ფრენბურთისა და ვაჟთა და ქაღთა მშვილ-

დოსანთა გუნდები. შეიქმნა ქალთა სიმღერის გუნდი, ხალხურ საკრავთა ორკესტრი, ქორეოგრაფიული ანსამბლი, ვოკალურ-ინსტრუმენტული ანსამბლი, ფუნქციონირება დაიწყო ახალგაზრდა შემოქმედთა წრე.

პროფესორმა ნანული კაკაურიძემ მაშინდელი ხელისუფლების წინაშე დასვა საკითხი უნივერსიტეტის სამომავლო პერსპექტივების შესახებ, რაც მოიცავდა შემდეგს: სასწავლო პროცესის კომპიუტერიზაცია, სალექციო კურსების შედგენა მეცნიერების ახალ მიღწევათა გათვალისწინებით, ბიბლიოთეკის კომპიუტერიზაცია, ბიბლიოთეკის კორპუსის ამენება, სტუდენტთა საერთო საცხოვრებლისა და შაორის დასასვენებელი სახლის აშენება, სამხედრო შტაბისა და „დინამოს“ სტადიონის შენობების გადმოცემა.

უნივერსიტეტმა დაიწყო მზადება ახალ სპეციალობებსა (ჟურნალისტიკის, ხელოვნებათმცოდნეობის, სამართალმცოდნეობის, პოლიტოლოგიის, ფილოსოფიის, ფსიქოლოგიის, სოციოლოგიის, წარმოების ეკონომიკისა და მართვის, ფინანსებისა და კრედიტების, გამოყენებითი მათემატიკის, რადიოფიზიკისა და ელექტროტექნიკის, ნახევარგამტარებისა და დიელექტრიკების, ჰიდრომეტეოროლოგია-გეოლოგიისა) და აპირანტურაში მიღების გამოსაცხადებლად და განსახორციელებლად.

1991–2005 წლებში პროფ. ნ. კაკაურიძე ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის საზღვარგარეთული ლიტერატურის ისტორიის კათედრის გამგეა. 2008–2013 წლებში კი – ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე.

1995 წლიდან პროფესორი ნანული კაკაურიძე არჩეულია გოეთეს საერთაშორისო საზოგადოების ქუთაისის განყოფილების პრეზიდენტად. 1996–2006 წლებში იყო თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის P. 10.05 №4 სადისერტაციო საბჭოს წევრი. 2000–2010 წლებში კოორდინირებას უწევდა ჰაიდელბერგის რუპრეჰტ კარლის უნივერსიტეტთან ქუთაისის უნივერსიტეტის პარტნიორულ ურთიერთობებს (DAAD-GIP).

1999 წლიდან მას ირჩევენ გოეთეს საერთაშორისო საზოგადოების (გერმანია, ქ. ვაიმარი) პრეზიდიუმის უცხოელ წევრად, 2000 წლიდან საქართველოს ლიტერატურათმცოდნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად, 2003 წლიდან კი გოეთეს საერთაშორისო საზოგადოების საპატიო წევრად.

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი ნანული კაკაურიძე არის 8 მონოგრაფიის, 3 სახელმძღვანელოსა და 85 სამეცნიერო შრომის ავტორი, არის ღირსების ორდენის მფლობელი, იენის ფრიდრიხ შილერის უნივერსიტეტთან ქუთაისის უნივერსიტეტის პარტნიორული ურთიერთობის კორდინატორი (DAAD-GIP), საერთაშორისო კონფერენციების საორგანიზაციო კომიტეტის წევრი, მრავალი საერთაშორისო გრანტის მფლობელი, საერთაშორისო კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების მონაწილე, სამეცნიერო კონტაქტები აქვს ბონის, დიუსელდორფის, კიოლნის, ჰაიდელბერგის, მოსკოვის, ერევნის უნივერსიტეტებთან.

პროფესორი ნანული კაკაურიძე აღიარებული გერმანისტიკა. მას გამოქვეყნებული აქვს შემდეგი მონოგრაფიები და სახელმძღვანელოები: 1. თეორია და სინამდვილე, თბილისი, 1989; 2. ხელოვნების არსი და ფუნქცია შტურმერთა ლიტერატურულ თეორიაში (დამხმარე სახელმძღვანელო), ქუთაისი, 1990; 3. შტურმერთა და იენის წრის რომანტიკოსთა ლიტერატურულ-ესთეტიკური შეხედულებანი, თბილისი, 1991; 4. თომას მანი და მუსიკალური რომანტიზმი, ქუთაისი, 2001; 5. იაკობ ლენცის დრამის თეორია და დრამატურგია, ქუთაისი, 2005; 6. XX საუკუნის დასავლეთევროპული და ამერიკული რომანის პოეტიკის საკითხები, ქუთაისი, 2006; 7. ნარკვევები გერმანულ რომანტიზმზე, ქუთაისი, 2007; 8. გერმანული დრამის თეორია (სახელმძღვანელო მაგისტრატურის გერმანისტიკის სპეციალობის სტუდენტებისათვის), ქუთაისი, 2009; 9. ნარკვევები თომას მანზე, ქუთაისი, 2009; 10. Romantik- und DDR-Literaturforschung in der georgischen Germanistik. Kutaissi, 2010; 11. XX საუკუნის პირველი ნახევრის დასავლეთევროპული ლიტერატურის ისტორია (სახელმძღვანელო), ქუთაისი, 2011; 12. „ქარიშხლისა და შეტევის“ ლიტერატურული თეორიის საკითხები, ქუთაისი, 2013.

დიდია ქალბატონ ნანული კაკაურიძის წვლილი ახალგაზრდა კადრების სამეცნიერო წინსვლასა და, საერთოდ, უნივერსიტეტის წარმატებაში. სწორედ მისი დიდი ძალისხმევის შედეგად გარდაიქმნა ქუთაისის უძველესი უმაღლესი სასწავლებელი უნივერსიტეტად და მყარი საფუძველი ჩაეყარა მის შემდგომ მიღწევებს.

1991 წლის ოქტომბერში რეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორად დაინიშნა პროფესორი მაგალი თოღუა.

მაგალი არეს ძე თოღუა დაიბადა 1927 წლის 19 იანვარს მარტვილის რაიონის სოფელ სალხინოში, სადაც დაამთავრა საშუალო სკოლა. 1944 წელს ჩაირიცხა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ფილოსოფიის ფაკულტეტზე. მეორე კურსიდან გადავიდა აღმოსავლეთმცოდნეობის ფაკულტეტზე, რომელიც წარჩინებით დაასრულა 1949 წელს ირანისტიკის კვალიფიკაციით.

1950-52 წლებში იყო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის უფროსი ლაბორანტი, ხოლო 1952 წლიდან 1980 წლამდე პედაგოგი.

1954 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია და მიენიჭა ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი.

მაგალი თოღუა 1961 წლიდან სამუშაოდ გადადის აკადემიკოს გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის უფროს მეცნიერ-თანამშრომლად. ამ თანამდებობაზე მუშაობას აგრძელებდა 1966 წლამდე. 1967 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია და მიენიჭა ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.

1966 წლიდან დღემდე მუშაობს აკადემიკოს გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის სპარსული ფილოლოგიის განყოფილების გამგედ.

1991 წლის 1 ივნისიდან პროფესორი მაგალი თოღუა დაინიშნა აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აღმოსავლური ქვების კათედრის პროფესორად, ხოლო 1991 წლის 3 ოქტომბერს საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ზვიად გამსახურდიას ბრძანებით ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად. რექტორის მოვალეობის შესრულებას შეუდგა 1991 წლის 10 ოქტომბრიდან.

1991 წლის ნოემბერში დაარსდა (განახლებულ იქნა) უნივერსიტეტის გამომცემლობა. შეიქმნა სარედაქციო საგამომცემლო საბჭო.

1992 წლის 6 ივნისს ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭომ პროფესორი მაგალი თოდუა აირჩია უნივერსიტეტის რექტორად.

უნდა აღინიშნოს, რომ პროფ. მ. თოდუამ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები მიიღო ყოფილი პედაგოგიური ინსტიტუტის უნივერსიტეტად თვისებრივი გარდაქმნის შემდგომი სრულყოფის თვალსაზრისით.

საქართველოს რესპუბლიკის მინისტრთა კაბინეტის 1992 წლის 17 იანვრის დადგენილებით ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის უნივერსიტეტს თვითმმართველი (ავტონომიური) უმაღლესი სასწავლებლის სტატუსი მიენიჭა. შემუშავდა წესდება, რომლის მიხედვითაც, ფუნქციონირება დაიწყო უნივერსიტეტის სამეცნიერო და ფაკულტეტების საბჭოებმა. ისინი თავიანთი კომპეტენციით წარმოადგენდნენ მართვის ორგანოებს.

1992 წელს მოხდა უნივერსიტეტის რექტორატის სტრუქტურული რეორგანიზაცია: მანამდე არსებული პროორექტორის ინსტიტუტი სასწავლო-სამეცნიერო მუშაობის დარგში გაიყო ორ ნაწილად და შეიქმნა პრორექტორის 2 სამშტატო ერთეული – ცალ-ცალკე სასწავლო და სამეცნიერო დარგებში.

1992 წლის დეკემბერში შეიქმნა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მზრუნველთა საბჭო, რომლის მიზანი უნივერსიტეტის ფინანსური მდგომარეობისა და უნივერსიტეტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებისა და სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის განვითარებისათვის ხელშეწყობა იყო. ამასთან, იგი გარკვეულ სახსრებს გამოჰყოფდა საზღვარგარეთის უმაღლეს სასწავლებლებთან საქმიანი კონტაქტების დასამყარებლად, სტუდენტებისა და თანამშრომლების დასახმარებლად.

ამავე წლიდან უნივერსიტეტში ჩამოყალიბდა ფასიანი სწავლების განყოფილება და სწავლების ამ ფორმისათვის შეიქმნა პრორექტორის თანამდებობა.

1992 წელს უნივერსიტეტში საფუძველი ჩაეყარა „სტუდენტთა კავშირს“. თავდაპირველად იგი ორგანიზაციულად უნივერსიტეტის გაერთიანებულ პროფკომს ექვემდებარებოდა. 1993 წლის აპრილში შეიკრიბა „სტუდენტთა კავშირის“ სათათბირო სხდომა, რომელმაც მიიღო გადაწყვეტილება.

ვეტილება პროფკავშირიდან გამოყოფისა და დამოუკიდებელ ორგანიზაციად გაფორმების შესახებ.

1992-94 წლებში შეიქმნა ეკონომიკის, სამართალმცოდნეობის ფაკულტეტები. ჩამოყალიბდა ახალი კათედრები: ლიტერატურის თეორიისა და ფოლკლორის (1993), ზოგადი ენათმეცნიერების (1994); 1995 წელს აღმოსავლური ენების კათედრის ბაზაზე შეიქმნა სამი კათედრა: ირანისტიკის, სემიტოლოგიისა და თურქოლოგიის (აქედან მოყოლებული პროფესორი მაგალი თოდუა პარალელურად ასრულებდა ირანისტიკის კათედრის გამგის მოვალეობას), ქართული პოლიტიკური აზროვნების ისტორიის (1992). დასავლეთევროპული ენების ზოგადსაუნივერსიტეტო კათედრა (1995), სისხლის სამართლის, პროცესისა და კრიმინალისტიკის კათედრა(1992), სამოქალაქო სამართლის კათედრა(1992), ეკონომიკის კათედრა(1993), ფინანსებისა და კრედიტების კათედრა(1995).

1995 წელს უიჯერსიტეტში ჩამოყალიბდა სამედიცინო ფაკულტეტი.

1992 წლის ოქტომბერში შეიქმნა დიალექტოლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, რომლის პირველი დირექტორი თავად გახლდათ. ინსტიტუტის მიზანი იყო ქართველურ ენათა დიალექტების, ქართველური ფოლკლორის, ეთნოლოგიისა და წეს-ჩვეულებების შესწავლა. დიალექტოლოგიის ინსტიტუტი 1994 წლიდან, ყოველი წლის მაისში, ატარებდა საერთაშორისო სიმპოზიუმს — „ქუთაისური საუბრები“, რომელშიც მონაწილეობდნენ საქართველოს და საზღვარგარეთის სამეცნიერო ცენტრების აღიარებული მეცნიერები.

1993 წელს რექტორის ბრძანებით გაუქმდა 1934 წლიდან არსებული დაუსწრებელი სწავლების განყოფილება, მაგრამ შენარჩუნებულ იქნა სწავლების ფორმა და ის უშუალოდ ფაკულტეტების დეკანებს დაუქვემდებარდა.

1993 წელს ჩამოყალიბდა ახალი სტრუქტურული ერთეული ქუთაისის ისტორიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი, რომელიც მიზნად ისახავდა ქუთაისისა და მისი რეგიონის ისტორიის, ისტორიული გეოგრაფიის, არქეოლოგიისა და კულტურის შესწავლას. იგი წლების განმავლობაში სისტემატურად ატარებდა ქუთაისისა და მისი ქვეყნის ისტორიის შესწავლის საკითხებთან დაკავშირებულ კონფერენციებსა და სიმპოზიუმებს.

ამავე წლის 30 მარტს შეიქმნა ქართული ბიბლიის კვლევის ცენტრი. დირექტორად დაინიშნა ცნობილი ენათმეცნიერი ზურაბ ჭუმბურიძე. ცენტრის შექმნის მიზანი იყო ქართული ბიბლიის მრავალმხრივი შესწავლა:

ბიბლიის უძველესი ხელნაწერების კვლევა, მათი შედარება ებრაულ, ბერძნულ, სომხურ, ლათინურ ... ვარიანტებთან, მეცნიერული ვარაუდების შევერების შედეგად, ქართული ბიბლიის წარმომავლობის დადგენის ქართული ბიბლიის საკუთარ სახელთა სიმფონია-ლექსიკონის შედგენა და სხვ. სამუშაოდ, ცენტრმა მხოლოდ ორიოდ წელს იარსება და ვერ შეძლო დასახულის განხორციელება.

უნივერსიტეტის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიღწევად უნდა ჩაითვალოს 1993 წელს გამოცემა ორენოვანი (ქართულ-ინგლისური) ჟურნალისა - „ქუთაისის უნივერსიტეტის მოამბე“, რომლის დამაარსებელი და პირველი რედაქტორი თავად მაგალი თოდუა გახლდათ. მასში ნაშრომები თითქმის სრული ინგლისური ვერსიით ქვეყნდებოდა. ჟურნალი 1993-1996 წლებში მეტ-ნაკლები ინტენსივობით გამოიცემოდა. დაიბეჭდა სულ 6 ნომერი.

1993 წლიდან გამოდის, აგრეთვე, გაზეთი - „ქუთაისის უნივერსიტეტი“.

1993 წელს უნივერსიტეტის ტერიტორიაზე დაიწყო წმინდა დიმიტრის მონასტრის დაკვირვება და კონსტანტინეს (მხეიძეები) სახელობის ტაძრის (პროექტის ავტორია ხუროთმოძღვარი გივი გოგრიჯიანი) მშენებლობა.

უნივერსიტეტის ფუნქციონირების ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს სფეროს წარმოადგენდა საერთაშორისო ურთიერთობანი. 1994 წლიდან შემოღებულ იქნა პროექტორის თანამდებობა საერთაშორისო ურთიერთობათა დარგში. მისივე დაქვემდებარებაში, იმავე წელს შეიქმნა საგარეო ურთიერთობათა და პერსპექტიული განვითარების განყოფილება.

1994-96 წლებში საერთაშორისო ურთიერთობები დამყარდა და გაფორმდა ხელშეკრულებები - გილანის (ირანის ისლამური რესპუბლიკა), მისურის (აშშ), უელსის (დიდი ბრიტანეთი) უნივერსიტეტებთან.

1995 წელს აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა თავისი არსებობის ისტორიაში პირველად სტუდენტებად მიიღო უცხო ქვეყნის (თურქეთის) მოქალაქეები.

1995 წელს დაარსდა საერთაშორისო ურთიერთობათა სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტი. იგი ფართო პროფილის დიპლომატებს ამზადებდა.

1995 წლიდან ქუთაისის აკაკი წერეთლის უნივერსიტეტში კვლავ აღსდგა ასპირანტურა შემდეგი 6 მიმართულებით: საქართველოს ისტორია, ქართული ლიტერატურა, ევროპისა და ამერიკის სალხთა ლიტერატურა,

ინგლისური ენა, ფინანსები, კრედიტი და ფულის მიმოქცევა, მათემატიკის სწავლების მეთოდთა კა.

1995 წელს სამეცნიერო დარგის პროექტორის დაქვემდებარებაში შეიქმნა სამეცნიერო განყოფილება, რომელიც ხელმძღვანელობდა პროფესორ-მასწავლებელთა და სტუდენტთა სამეცნიერო მუშაობას.

1995 წელს უნივერსიტეტის საგამომცემლო საქმიანობის უკეთ წარმართვისა და კოორდინაციის ხელშეწყობის მიზნით ჩამოყალიბდა სარედაქციო – საგამომცემლო საბჭო. ამავე წლიდან ფუნქციონირება დაიწყო საინფორმაციო-საგამომცემლო კომპიუტერულმა ცენტრმა.

1995 წელს მაგალი თოდუას ინიციატივით აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დაწესდა მისაღები გამოცდა მხოლოდ სპეციალობაში.

აღსანიშნავია, რომ 1995–1996 სასწავლო წელს ჩარიცხული სტუდენტები გადავიდნენ სწავლების ორსაფეხურიან სისტემაზე (ბაკალავრიატი, მაგისტრატურა). ამით უნივერსიტეტი შეუდგა თავის ძირითადი დანიშნულების მეცნიერ-მუშაკთა კადრების მომზადებას. შესაბამისად, არსებითი ცვლილებები განიცადა არაერთი სპეციალობის სასწავლო გეგმამ, კერძოდ: შემცირდა პედაგოგიკისა და ფსიქოლოგიის შესწავლის მოცულობა და მასწავლებლის კვალიფიკაციას იღებდა კურსდამთავრებული, რომელსაც ან დისციპლინებში 16–საათიანი სასწავლო კურსები ჩქონდა გავლილი.

1996 წლის 10 თებერვალს პირადი განცხადების საფუძველზე მაგალი თოდუა განთავისუფლდა უნივერსიტეტის რექტორის თანამდებობიდან და მუშაობას განაგრძო ირანისტიკის კათედრის გამგედ, საიდანაც პირადი განცხადების საფუძველზე განთავისუფლდა 1998 წლის 1 ოქტომბერს.

1995 წლის იანვარში აწესდა რექტორის, პროფ. მაგალი თოდუას იდეის (აღდგენილიყო დავით აღმაშენებლის მიერ დაარსებული გელათის აკადემია, როგორც თანამედროვე ტიპის უნივერსალური სამეცნიერო ცენტრი) მხარდაჭერისა და განსახორციელებლად საფუძვლის მომზადების მიზნით, შეიქმნა მეცნიერთა საინიციატივო ჯგუფი. 1995 წლის 25 მაისს საქართველოს საპატრიარქოს რეზიდენციაში საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ, სახელმწიფოს მეთაურმა ელუარდ შეგარდნაძემ და მისმა უწმინდესობამ და უნეტარესობამ, სრულიად-საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია II-მ ხელი მოაწერეს გელათის მეცნიერებათა აკადემიის დაარსების ბრძანებას, ხოლო 20 ივნისს პრეზიდენტად აირჩიეს

აკადემიკოსი მაგალი თოდუა. იგი 2007 წლამდე იჭერდა ამ თანამდებობას.

პროფ. მაგალი თოდუა მსოფლიოში აღიარებული აღმოსავლეთმცოდნეა. მას ქართულ, რუსულ, ინგლისურ და სპარსულ ენებზე გამოკვეთილი 100-ზე მეტი სტატია როგორც საქართველოში, ასევე უცხოეთში; გამოცემული აქვს 22 მაღალმეცნიერულ ღონეზე შესრულებული წიგნი (სპარსული კლასიკური ძეგლების აკადემიური გამოცემების ჩათვლით, რომელთაც ახლავს გამოკვლევები, კომენტარები, ვარიანტები და ლექსიკონები). მათ შორის უმნიშვნელოვანესია: ქართულ-სპარსული ეტიუდების სამტომეული, თბილისი, 1971, 1975, 1977; ფირდოუსის “შაჰ-ნამე”, პოემის მოკლე შინაარსი ერთ ტომად, თბილისი, 1992; ფირდოუსი და მისი “შაჰ-ნამე” (მონოგრაფია), ქუთაისი, 1995; ჰუსეინ იბნ ალი ქაშეფი, “ქელილა და დამანა”, სპარსულიდან თარგმნილი მეფე ვახტანგ მეექვსისა და სულხან-საბა ორბელიანის მიერ, ტექსტი ორიგინალს შეუდარა და მას გამოკვლევა და ლექსიკონი დაურთო მაგალი თოდუამ, აკადემიური გამოცემა, ქუთაისი, 2006; სპარსულ ენაზე – ფახრადინ გორგანი, “ვისი და რამინი”, თეირანი, 1970, (პროფ. ა. გვახარიასთან ერთად); ყანეი თუსი, “ქელილა და დამანას ლექსითი ვერსია”, თეირანი, 1977; თბილისის ფონდებში დაცული ირანის შაჰების ფირმანები, ტ. I, თბილისი, 1989; თბილისის ფონდებში დაცული ირანის შაჰების ფირმანები, ტ. II, ქუთაისი, 1995; ისა-ნამე (იესოს წიგნი), იესო ქრისტე და ღვთისმშობელი სპარსულ პოეზიაში, ქუთაისი, 2002; თსუთმეტი სარკმელი (გამოკვლევები ფირდოუსის “შაჰ-ნამეს” შესახებ), თეირანი, 1999; სპარსელთა სიბრძნის წიგნი (გამოკვლევა ფირდოუსის შემოქმედების შესახებ); რეშთი, 2001.

გარდა ზემო აღნიშნულისა, მაგალი თოდუა ქართული მთარგმნელობითი სკოლის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელი და საყოველთაოდ აღიარებული ხელოვანია. მას თარგმნილი აქვს ისეთი გამოჩენილი ავტორები, როგორებიც არიან: ნიჟამი განჯელი, სადრ ეფ-დინ აინი, რუდაქი, მირზა თურსუნ-ზადე, ომარ ხაიამი, ჯელალ ედ-დინ რუმი, ფირდოუსი, საადი, ჰაფიზი და სხვები.

ღვაწლმოსილი მეცნიერი მაგალი თოდუა დღემდე ეწევა ნაყოფიერ საგამოცემლო საქმიანობასაც. იგი 2002 წლიდან არის “ველათის მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალის” დამაარსებელი და მთავარი რედაქტორი, ხოლო 2007-დან (დღემდე) ჟურნალ “ქართველოლოგიის” დამაარსებელი და რედაქტორი.

პროფესორი მაგალი თოდუა არის ღირსების ორდენის კავალერი,
რუსთაველის, დავით აღმაშენებლის სახელობისა და ეროვნულმა (სახელმწიფო) პრემიების ლაურეატი.

2010 წელს პროფესორი მაგალი თოდუა დააჯილდოეს ირანის მთავრობის საერთაშორისო პრემიით, რომელიც ირანის შაჰის დაარსებულია და ათ წელიწადში ერთხელ გადაეცემა მსოფლიოს საუკეთესო ირანისტს.

ადიარებული ორიენტალისტის წვლილი უმაღლესი სასწავლებლის ისტორიაში იმითაცაა გამორჩეული, რომ მისი ხელმძღვანელობით წარმატებით განხორციელდა ყოფილი პედაგოგიური ინსტიტუტის უნივერსიტეტად ჩამოყალიბებისათვის არსებითი სტრუქტურული ცვლილებები, რაც უმნიშვნელოვანესი იყო.

1996 წელს უნივერსიტეტის რექტორად არჩეულ იქნა პროფესორი ავთანდილ ნიკოლეიშვილი.

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი დაიბადა 1948 წლის 27 აგვისტოს ვანის რაიონის სოფელ გორაში. 1966 წელს ოქროს მედლით დაამთავრა ვანის რაიონის სოფელ გორას საშუალო სკოლა, 1971 წელს – ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტი ისტორია-ფილოლოგიის სპეციალობით, 1974 წელს გახდა ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, დოცენტი, 1983 წელს – ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

1970 წლიდან მუშაობს ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. სხვადასხვა დროს იყო: ლაბორანტი, მასწავლებელი, უფროსი მასწავლებელი, დოცენტი, პროფესორი, კათედრის გამგე, ფაკულტეტის დეკანი, პრორექტორი, რექტორი. ამჟამად ხელმძღვანელობს ქართული ფილოლოგიის დეპარტამენტს.

მიუხედავად იმისა, რომ სამედიცინო ფაკულტეტი 1995 წელს დაარსდა პირველი მიღება ამ ფაკულტეტზე უნივერსიტეტში 1996 წელს მოხდა, რითაც ქუთაისში საფუძველი ჩაეყარა სამკურნალო საქმის, სტომატოლოგიისა და ფარმაციის საგანმანათლებლო პროგრამების განხორციელებას. უნივერსიტეტის რექტორის, პროფესორ ავთანდილ ნიკოლეიშვილის, თაოსნობით აღნიშნულ სპეციალობებზე შეიქმნა კვალიფიციური აკადემიური კადრები სალექციო და პრაქტიკული კურსების წასაკითხად.

ამავე პერიოდში შეიქმნა სამართლის თეორიის, ისტორიისა და კონსტიტუციური სამართლის (1996), საბუღალტრო აღრიცხვის, ანალიზისა და აუდიტის (1996), ზოგადი ბიოლოგიის (1998), ქირურგიის (1998), პედიატრიის (1998), სტომატოლოგიის (1998), თერაპიის (1998), თეორიული მედიცინის (1998), ბავშვთა ქირურგიის (1999), ფარმაციის (1998) კათედრები. ინფორმატიკის, გამოთვლითი მეთოდებისა და მათემატიკის სწავლების მეთოდიკათა კათედრას შეეცვალა სახელი და ეწოდა ინფორმატიკისა და ფიზიკა-მათემატიკის სწავლების მეთოდიკათა კა-

თედრა(1996). საერთაშორისო ურთიერთობათა სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტში შეიქმნა ორი – დიპლომატიურ და ისტორიულ მეცნიერებათა და ზოგადსაინსტიტუტო მეცნიერებათა დეპარტამენტები (1998).

უნივერსიტეტში განსაკუთრებული ყურადღება მიექცა სტუდენტთა შემოქმედებას. 1996 წელს დაიწყო გამოსვლა გაზეთმა „პოეზიის დღე“. გამოვიდა 10 ნომერი. მის ავტორთა ძირითად ბირთვს შეადგენდნენ ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტობა და ლექტორ-მასწავლებლები.

გილანის უნივერსიტეტში, პირველად ირანის ისლამური რესპუბლიკის ისტორიაში, 1997 წელს გაიხსნა ქართული ენის კაბინეტი, სადაც საფუძველი ჩაეყარა ქართული ენის სწავლებას. პარალელურად ჩვენს უნივერსიტეტში გაიხსნა ქართული ენის საზაფხულო სკოლა, სადაც ქართული ენის შესწავლის კურის წარმატებით გაიარეს გილანის უნივერსიტეტიდან წარმოგზავნილმა ერთმა თანამშრომელმა და სამმა სტუდენტმა.

წარმატებით გაგრძელდა და კიდევ უფრო მასშტაბური გახდა საერთაშორისო კონფერენციები და სიმპოზიუმები. ასეთი ფორუმები ყოველწლიურად ტარდებოდა სხვადასხვა დარგობრივი მიმართულებათ.

მეგობრობისა და თანამშრომლობის ხელშეკრულებები გაფორმდა ევროპის, აზიის, ამერიკისა და აფრიკის ქვეყნების შემდეგ უნივერსიტეტებთან: კოლუმბია-მისურის (აშშ), ნიუ-პორტის (დიდი ბრიტანეთი), გილანის (ირანის ისლამური რესპუბლიკა), ისმაილიის (ეგვიპტის არაბთა რესპუბლიკა), ანკარისა და სამსუნის (თურქეთი), სამარიის (ისრაელი) და სხვ.

მეტად მნიშვნელოვან მიღწევად უნდა ჩაითვალოს ის ფაქტი, რომ ამ უნივერსიტეტების უმეტესობა თავისი დაფინანსებით სისტემატურად ღებულობდა ჩვენი უნივერსიტეტიდან წარგზავნილ სტუდენტებს სასწავლებლად, პროფესორ-მასწავლებლებს კი სტაჟირებაზე.

1996-2004 წლებში უნივერსიტეტში განხორციელდა შემდეგი პროექტები: „ინტერნეტ 96“, „სამოქალაქო განათლების პროექტი“(CEP), „უნივერსიტეტის მართვის სისტემების სრულყოფა-ქსუ“, „ადმოსავლეთ და შუა ევროპის ქვეყნების წამყვანი სპეციალობების კვალიფიკაციის ღონისძიებები“, „კურსდამთავრებულთა ასოციაციის პრეზენტაცია“, „ჟურნალების უსასყიდლოდ გადაცემის პროექტი“, „საერთაშორისო კონფერენციის ორგანიზება ამერიკათმცოდნეობაში: ამერიკული ლიტერატურა და ქართული-ამერიკული ლიტერატურული ურთიერთობები“, „ხარის-

ხის კონტროლი სამართლისა და ეკონომიკის მეცნიერებაში“ (Tempus-Tacis-ის JEP პროექტი), „ევროპეისტიკა ქსუ-ში“ (Tempus-Tacis-ის JEP პროექტი), „საზოგადოება ზეორენტირებული განათლების მართვა“

1997 წლის ივნისში მიღებული საქართველოს კანონისა ზოგადი განათლების შესახებ შესაბამისად, უმაღლესი სკოლის რეფორმის ღონისძიებების დასახვისა და გატარებისათვის შეიქმნა უნივერსიტეტისა და ფაკულტეტების მეთოდური საბჭოები.

1997-1998 წლებში უნივერსიტეტის ასპირანტურის კურსდამთავრებულებმა დაიცვეს პირველი საკანდიდატო დისერტაციები, რამაც თანდათანობით მოამწიფა უნივერსიტეტში სადისერტაციო საბჭოს შექმნის საკითხი.

1998 წლის აპრილში დამტკიცდა სარედაქციო-საგამომცემლო საბჭოს ახალი შემადგენლობა. შემუშავებულ იქნა სარედაქციო-საგამომცემლო საქმიანობის დებულება და უახლესი ორი წლის სამუშაო გეგმა. შეიქმნა ახალი საგამომცემლო-კომპიუტერული ცენტრი კომპიუტერული აღჭურვილობითა და საბეჭდი მოწყობილობით. დაინიშნა გამომცემლობის დირექტორი, ტექნიკური დირექტორი.

1998 წლისათვის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში არსებობდა შემდეგი ფაკულტეტები: 1. ფილოლოგიის; 2. ისტორიის; 3. ევროპული ენებისა და ლიტერატურის; 4. ფიზიკა-მათემატიკის; 5. იურიდიული; 6. ეკონომიკური; 7. სამედიცინო; 7. ბუნებისმეტყველების; 8. პედაგოგიური; აგრეთვე, 3 სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი. სტუდენტთა სწავლების საქმეს ემსახურებოდა 349 პროფესორ-მასწავლებელი.

1998 წლიდან უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა, თანამშრომელთა და სტუდენტი-ახალგაზრდობის სულიერების საქმეს წარმატებით ემსახურება წმინდა დავით და კონსტანტინეს სამლოცველო.

1999 წელს გეოგრაფიის კათედრასთან დაარსდა „გენდერული პრობლემების კვლევის ცენტრი“, რომელიც ორიენტირებული იყო ქალთა სოციალური პრობლემების შესწავლაზე. იმავე წელს უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით ეკონომიკის ფაკულტეტის ბაზაზე შეიქმნა ექსპერტ-შემფასებელთა, პროფესიონალ ბუღალტერთა და აუდიტორთა გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების სასწავლო-მეთოდური ცენტრი. მისი მიზანი იყო ეროვნული მეურნეობის სხვადასხვა დარგის ქონების შემფასებელ ექსპერტთა მომზადება.

1999-2000 სასწავლო წელს უნივერსიტეტის სამედიცინო ფაკულტეტი გახდა ევროპის მედიკოს-სტუდენტთა საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრი.

1999 წლის მარტში ქუთაისის ისტორიის ინსტიტუტთან შეიქმნა ახალი სტრუქტურული ერთეული – ქართულ-ებრაულ ურთიერთობათა კვლევის ცენტრი. იმავე წლის ივნისში გაიმართა ამავე ცენტრის პირველი საერთაშორისო კონფერენცია, რომლის მუშაობაშიც მონაწილეობდნენ ქართველი და ებრაელი მეცნიერები.

2000 წლის ივლისში თამარ მეფის ქუჩის მხარეს მდებარე უნივერსიტეტის სკვერში ოფიციალურად აკურთხეს და საფუძველი ჩაუყარეს წმინდა მოწამეთა დავით და კონსტანტინეს სახელობის ტაძრის საძირკველს.

1999 წელს უნივერსიტეტს ჰქონდა ბაკალავრიატის პირველი გამოშვება. იმავე წლის 1 სექტემბრიდან ფუნქციონირებას შეუდგა მაგისტრატურის პირველი კურსი.

1999 წლიდან განახლდა ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა „შრომების“ კრებულის გამოცემა. ამერიიდან უნივერსიტეტის შრომების ტრადიციულმა ტომებმა ცალკეული სერიების (ისტორიულ-ფილოლოგიური, საბუნებისმეტყველო-მათემატიკური, საზოგადოებრივ-ეკონომიკური და პედაგოგიკურ-მეთოდოლოგიური) მიხედვით დაიწყო გამოსვლა.

1999 წლის ოქტომბერში უნივერსიტეტის სასწავლო ნაწილს გამოეყო მეთოდური განყოფილება. მისი ძირითადი დანიშნულება იყო სასწავლო გეგმებისა და პროგრამების შედგენა-დამტკიცება.

1999 წელს, პროფესორ ავთანდილ ნიკოლეიშვილის ინიციატივით, უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭომ მიიღო გადაწყვეტილება და განსაკუთრებით წარჩინებული სტუდენტებისათვის დააწესა შემდეგი სახელობითი სტიპენდიები: საუნივერსიტეტო - აკაკი წერეთლისა, საფაკულტეტო: ლადო ასათიანისა (ფილოლოგიის), ივანე მაჩაბლისა (ევროპული ენებისა და ლიტერატურის), ნიკო ნიკოლაძისა (ეკონომიკის), ანდრია რაზმაძისა და გრიგოლ ხაჭალიასი (ფიზიკა-მათემატიკის), იაკობ გოგებაშვილისა (პედაგოგიური), ალექსანდრე ნაპორაძისა (ისტორიის), თინათინ წერეთლისა (იურიდიულ) და სამსონ თოფურიასი (სამედიცინო).

1999-2001 წლებში წარმატებით განხორციელდა "ტემპუს-ტასისის" ერთობლივი პროექტი "უნივერსიტეტის მართვის სისტემის სრულყოფა." პროექტის კოორდინატორები იყო ნიუ-პორტის კოლეჯი

(დიდი ბრიტანეთი), კონსორციუმში შედიოდა პოპტის უნივერსიტეტი (ნიდერლანდები). პროექტს ჰქონდა სამი ძირითადი მიმართულება: 1. მართვის სისტემის სრულყოფა; 2. საგარეო ურთიერთობათა განვითარება და 3. კადრების განვითარების ჯგუფის შექმნა.

შექმნა უნივერსიტეტის ლოგო და ვებ-გვერდი. შეძენილ 22 000 ფუნტი სტერლინგის კომპიუტერული ტექნიკა.

2000 წელს უნივერსიტეტში საფუძველი ჩაეყარა მხატვრულ-პედაგოგისტური ორგანოს „ჩვენი გზის“ გამოცემას. იგი წარმოადგენდა უნივერსიტეტის დეპარტამენტის სასწავლო აღმანახს.

2000 წლისათვის უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით საზღვარგარეთ სასწავლებლად გაიგზავნა – 5 სტუდენტი ვერმონტში, 2 – ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და 2 თურქეთში.

ამავე წელს უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით გაერთიანდა სასწავლო და სამეცნიერო დარგის პრორექტორის თანამდებობები.

2000-2004 წლებში უნივერსიტეტში მეთოდური განყოფილების საერთო ხელმძღვანელობით, თანამედროვე მოთხოვნეთა შესაბამისად, დახუჭდა და დაიხვეწა სასწავლო გეგმები და პროგრამები.

2001 წელს მოეწყო მაგისტრანტთა პირველი გამოშვება. მაგისტრანტურა დაამთავრა 13 სპეციალობის სტუდენტმა.

2003 წელს დაარსდა ამერიკის შესწავლის ცენტრი და საფუძველი ჩაეყარა ამერიკანისტიკაში საერთაშორისო კონფერენციების ჩატარებას.

2003 წელს მისი ინიციატივით და უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით უნივერსიტეტის ეზოში დაიდგა ლალო ასათიანის ძეგლი.

2004 წელს რექტორის გადაწყვეტილებით სამეცნიერო საბჭოს წევრთა შეთანხმებით აღდგა დაუსწრებელი სწავლების დეკანატი.

ამავე წელს ჩატარდა ახალგაზრდა მეცნიერთა ასოციაციის II რეგიონალური კონფერენცია. აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ, სხვადასხვა კონკრეტულ თარიღთან დაკავშირებული სამეცნიერო ფორუმების გახდა, ყოველწლიურად ეწყობოდა როგორც პროფესორ-მასწავლებელთა, ასევე სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციები.

პრიორიტეტული იყო საერთაშორისო კავშირების დამყარება—გაღრმავება და უცხოეთის მოწინავე უმაღლესი სასწავლებლების გამოცდილების დანერგვა. ამ მხრივ, მნიშვნელოვანი იყო უნივერსიტეტის მონაწილეობა

„ენციკლუს–ტასისის“ ორწლიან საერთაშორისო გრანტში „უნივერსიტეტის მართვის სრულყოფა – ქუთაისის უნივერსიტეტი“ (1999–2001)

მისი სამეცნიერო ჩტერესების სფეროს შეადგენს ქართული ლიტერატურის ისტორია; თანამედროვე ქართული ლიტერატურული პროცესი; ქართული ემიგრანტული მწერლობა; ლიტერატურული ურთიერთობანი; ქართული კულტურის კერები უცხოეთში; ქართულ-ეზრაული ურთიერთობანი.

პროფესორი ავთანდილ ნიკოლეიშვილი არის მრავალი საერთაშორისო და ეროვნული კონფერენციის მონაწილე. გამოქვეყნებული აქვს 300-ზე მეტი ნაშრომი. მათ შორის აღსანიშნავია: XX საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიის ნარკვევები, შვიდტომიანი, 1994-2007; საქართველო. ისტორია და თანამედროვეობა (ინგლისურ ენაზე), აშშ მისური-კოლუმბიის უნივერსიტეტის გამომცემლობა, 2004; ქართველი მწერლები და ავხაზეთი, ქუთაისი, 2004; ქართული ემიგრანტული მწერლობა, ქუთაისი, 2006; ქართული კულტურის კერა და ქართველები ღურქეთში, ქუთაისი, 2009; ქართველოლოგიური ეტიუდები, ტ. I, ქუთაისი, 2010; დავით წერეთელი (სხვიტორელი), ქუთაისი, 2011; ევროპელი ავტორები ქუთაისის შესახებ (XV-XIX სს), ოთარ ნიკოლეიშვილთან ერთად, ქუთაისი, 2012; ბაქოს ქართული დიასპორის ისტორიიდან, ქუთაისი, 2013; ქართული ლიტერატურის ისტორია ოთხ ტომად, ტომი III და IV, XX საუკუნის ქართული ლიტერატურა, 2013.

მეოცე საუკუნის 90-იანი წლების დასაწყისში ცხოვრებამ ყველა სფეროში და ლიტერატურათმცოდნეობაშიც ახლებური აზროვნება მოითხოვა. მარქსისტული მეოლოლოგიისა და სოციალისტური რეალიზმის ესთეტიკის ბატონობას ზღვარი დაედო. თითქმის ყველაფერი თავისუფალი აზრისა და ეროვნული ღირებულებების შესაბამისად შესაფასებელი გახდა. „ეს უბრალო ჭეშმარიტება ბევრმა გაიზიარა, მაგრამ ქართულ ფილოლოგიაში დღემდე ასეთი ღირებულები ნაშრომები ვერავინ შექმნა და გამოსცა, როგორც ავთანდილ ნიკოლეიშვილმა“ (გ. მჭედლიძე).

პროფ. ა. ნიკოლეიშვილი არის გელათის მეცნიერებათა, ნიუ-იორკის საერთაშორისო სამეცნიერო-ლიტერატურათმცოდნეთა და ფაზისის მეცნიერებისა და კულტურის აკადემიების წევრი.

იყო ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქართული ლიტერატურის სადისერტაციო საბჭოს P. 10. 10. № 4 წევრი.

ეწევა აქტიურ საგამომცემლო საქმიანობას. არის ქუთაისის რეგისტრირებული უნივერსიტეტის „მოამბის“ მთავარი რედაქტორი. ამავე უნივერსიტეტის სამეცნიერო ცენტრის სამეცნიერო ჟურნალ „ქართველური მემკვიდრეობის“ თანარედაქტორი.

საქართველო-ისრაელის მეგობრობის იმერეთის ორგანიზაციის ჟურნალ „ნოსტალგიის“ რედაქტორ-გამომცემელი.

იგი აქტიურად არის ჩართული სხვადასხვა საზოგადოების საქმიანობაში, კერძოდ: არის კემბრიჯის საერთაშორისო ბიოგრაფიული საზოგადოების წევრი. ამავე საზოგადოების კემბრიჯის საერთაშორისო ბიოგრაფიული საზოგადოების მიერ 2003 წლის 26 ივნისს არჩეულია XXI საუკუნის 2000 საუკეთესო ინტელექტუალთა შორის.

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი არის ქუთაისისა და ქალაქ კოლუმბიის საპატიო მოქალაქე; საქართველო-ისრაელის მეგობრობის საზოგადოების პრეზიდენტის წევრი და იმერეთის განყოფილების პრეზიდენტი.

2013 წლის 24 ოქტომბერს ავთანდილ ნიკოლეიშვილი აირჩიეს უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადიისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარედ.

მინიჭებული აქვს შემდეგი პრემიები: 2011 წელს აკაკი წერეთლისა-საქართველოს მწერალთა კავშირის მიერ; 1993 წელს ქართულ-ევროპული ინსტიტუტისა (პარიზი); 1995 წელს გერცელ ბაზოვისა – საქართველოს მწერალთა კავშირის მიერ; 1996 წელს-ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა; 1998 წელს ნიკო ნიკოლაძისა – მწერალთა კავშირის იმერეთის რეგიონის მიერ. გარდა ამისა, წლის საუკეთესო ნაშრომებისათვის ორჯერ (1984, 1988) მიღებული აქვს მწერალთა კავშირის იმერეთის განყოფილების პრემიები, 1978 წელს კი ჟურნალ „განთიადის“ პრემია.

დაჯილდოებულია „ღირსების ორდენით“.

პროფესორ ავთანდილ ნიკოლეიშვილს ურთულეს ისტორიულ კითხვებში მოუწია უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობამ. იგი საკმაოდ ხანგრძლივად, ჩვეული პროფესიონალიზმითა და ერთგულებით ემსახურა უნივერსიტეტს. მისმა შრომისმოყვარეობამ, სამეცნიერო ავტორიტეტმა და პრაქტიკულმა გამოცდილებამ განაპირობა ის ფაქტი, რომ უნივერსიტეტმა თავისი არსებობის საკმაოდ მნიშვნელოვანი პერიოდი სტაბილურად და წარმატებულად განვლო.

2005 წელს საქართველოს პარლამენტის ბრძანებით ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად დაინიშნა პროფესორი გიორგი ონიანი.

გიორგი ონიანი დაიბადა ქუთაისში 1973 წლის 30 აგვისტოს. 1995 წელს დამთავრა ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი მათემატიკის სპეციალობით. ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 1996 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია, 1998 წელს კი სადოქტორო დისერტაცია და

მიენიჭა ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი. 1997 წლიდან მუშაობდა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მათემატიკის კათედრაზე; 1997-2000 წლებში დოცენტის, ხოლო 2000 წლიდან პროფესორის თანამდებობაზე.

2005 წელს საქართველო შეუერთდა უმაღლესი განათლების სისტემის გარდაქმნის საერთოევროპულ პროცესს, რომელიც ცნობილია როგორც ბოლონიის პროცესი და მიზნად ისახავს მონაწილე ქვეყნებში ურთიერთთავსებადი უმაღლესი განათლების სისტემების ჩამოყალიბებას. ურთიერთთავსებადობა, თავის მხრივ, მოიაზრებს საერთო სტანდარტებს სტრუქტურული მოწყობისა და, ასევე სწავლების ხარისხთან დაკავშირებული პარამეტრების თვალსაზრისით!

ამდენად, საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების, და მათ შორის ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წინაშე, დადგა ბოლონიის პროცესის მიზნების მისაღწევად შესაბამისი ეფექტური ნაბიჯების გადადგმის აუცილებლობა. 2005 წლიდან უნივერსიტეტის უმთავრესი ამოცანა სწორედ საერთოევროპული სტრუქტურული და ხარისხობრივი სტანდარტების დამკვიდრება გახდა. ამ კუთხით პირველი ნაბიჯი იყო 2005 წლის დასაწყისში უნივერსიტეტის მიერ ინსტიტუციური აკრედიტაციის გავლა. ამავე პერიოდში განხორციელდა სტრუქტურული რეორგანიზაცია. სწავლების თანამედროვე

პრინციპების დანერგვის მიზნით 2005 წლის მარტში შეიქმნა სასწავლო პროცესის მართვისა და განვითარების სამსახური. 2005-2006 წლის სასწავლო წლიდან უნივერსიტეტში დაინერგა სწავლის საკრედიტო (ESTS) სისტემა. შეიცვალა და გადაშეშავდა სასწავლო პროგრამები. მოხდა სასწავლო კურსების (სილაბუსების) მოდერნიზაცია.

2005 წლის ნოემბერში აღინიშნა ქუთაისის ჰელაგოვიური ინსტიტუტის უნივერსიტეტად გარდაქმნიდან 15 წლისთავი. უნივერსიტეტის სკვერში დაიდგა აკაკი წერეთლის ძეგლი (იდეის ავტორი – რეზო რამიშვილი, შემსრულებლები – აკაკი და გიორგი კიკვაძეები). ძეგლის გახსნაში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს პრეზიდენტმა და საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარემ. საიუბილეო საღამო გაიმართა ქუთაისის ლადო მესხიშვილის სახელობის აკადემიურ თეატრში.

2006 წლის თებერვალში საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით განხორციელდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირების - ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და ქუთაისის ნიკო მუსხელიშვილის სახელობის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტის რეორგანიზაცია მათი გაერთიანების გზით. საგანმანათლებლო დაწესებულებას სტატუსად განესაზღვრა უნივერსიტეტი და ეწოდა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად დაინიშნა პროფ. გიორგი ონიანი.

სასწავლებლების გაერთიანებას ბუნებრივად მოჰყვა სტრუქტურული რეორგანიზაცია. შეიქმნა: 1. ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა; 2. ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა; 3. ჰელაგოვიური; 4. მედიცინის; 5. საზოგადოებრივ მეცნიერებათა; 6. საიუნივერსიტეტო-ტექნიკური და 7. საინჟინრო – ტექნოლოგიური, ფაკულტეტები. არჩეულ იქნა აკადემიური და წარმომადგენლობითი საბჭოები. შემუშავდა და დამტკიცდა უნივერსიტეტის წესდება, სტუდენტთა თვითმმართველობის დებულება, ფაკულტეტების დებულებები.

2006-2007 სასწავლო წლიდან „უმაღლესი განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, შემოღებულ იქნა სრული პროფესორის, ასოცირებული პროფესორისა და ასისტენტ-პროფესორის აკადემიური თანამდებობები, რომლებზე დაინიშნა მოხდა ღია კონკურსის წესით.

2006 წლის დეკემბერში აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორად არჩეულ იქნა პროფ. გიორგი ონიანი.

2007 წელს აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა წარმატებით გაიარა ინსტიტუციური აკრედიტაციის პროცესი.

2008 წელს დამტკიცდა დოქტორანტურისა და სადისერტაციო საბჭოს დებულებები. შეიქმნა 20-მდე სადოქტორო პროგრამა, რომლებზეც მოხდა დოქტორანტების მიღება.

2008 წელი აღინიშნა არსებითი ძვრებით უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურის გაფართოებისა და გაუმჯობესების თვალსაზრისით: საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით უნივერსიტეტს გადაეცა მომიჯნავე ტერიტორია (1500 კვ. მ. - შენობა, 3000 კვ. მ. - ეზო), რომელიც ადრე თავდაცვის სამინისტროს ეკუთვნოდა. ჩატარდა გადმოცემული შენობისა და ეზოს საფუძვლიანი რეაბილიტაცია. უნივერსიტეტის კამპუსს ახალ ნაწილში განთავსდა სამედიცინო და საბუნებისმეტყველო მიმართულებები.

2005-2010 წლებში: გათბობის სისტემა დამონტაჟდა და სასწავლო პროცესისათვის კეთილმოეწყო თამარ მეფის ქუჩაზე არსებული ხუთივე კორპუსი და ახალგაზრდობის პროსპექტზე მდებარე პირველი და მეექვსე კორპუსები; გაკეთდა თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილი საკონფერენციო და ინტერნეტ ლაბორატორიები, ორი ახალი სამკითხველო დარბაზი.

2008-2009 სასწავლო წელს გაწეული იქნა მნიშვნელოვანი სამუშაო საგანმანათლებლო პროგრამების დახვეწისა და მოდერნიზაციის მიზნით. საბაკალავრო პროგრამებისთვის ამოქმედდა ძირითადი და დამატებითი (major-minor) კომპონენტების კომბინირებაზე დაფუძნებული მოდელი, რამაც სასწავლო პროგრამები კიდევ უფრო მოქნილი და მრავალფეროვანი გახადა.

2009 წელს მომზადდა საინფორმაციო ბუკლეტი უნივერსიტეტის შესახებ ქართულ და ინგლისურ ენებზე. ამავე წლის სექტემბრიდან (№1211 აუდიტორია) მწყობრში ჩაღდა თანამედროვე კომპიუტერული ტექნოლოგიებით აღჭურვილი კლასტერი.

უნივერსიტეტის თანამშრომლებმა 2006-2010 წლებში მოიპოვეს საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის, DAAD-ის, გოეთეს საზოგადოების, ფულბრაიტისა და სხვა ფონდების 50-მდე გრანტი. აღსანიშნავია, რომ უნივერსიტეტმა ასევე გადაღდა ქმედითი ნაბიჯები საკუთარი შესაძლებლობებით სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობის მიზნით. სახელდობრ, 2009 და 2010 წლებში შიგასაუნივერსიტეტო კონკურსის

საფუძველზე დააფინანსა ინდივიდუალური სამეცნიერო პროექტები და მართულებების მიხედვით.

2009 წლის მარტში საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტს მიუერთდა სსიპ ქუთაისის სამეცნიერო ცენტრი, რომელმაც ფუნქციონირება გააგრძელა, როგორც უნივერსიტეტის კვლევითმა ერთეულმა.

2005–2010 წლებში:

- აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტნიორულ კავშირებს უცხოურ უმაღლეს სასწავლებლებთან დაემატა ხელშეკრულებები ვერსალისა და ბორდოს (საფრანგეთი), ბამბერგის(გერმანია), ლატვიის, არიელის(ისრაელი) უნივერსიტეტებთან. განახლდა ხელშეკრულება ნიუ-პორტისა(დიდი ბრიტანეთი) და მისური-კოლუმბიის(აშშ) უნივერსიტეტებთან. უნივერსიტეტი თანამშრომლობდა: საქართველოში აკრედიტებულ აშშ, დიდი ბრიტანეთის, გერმანიის, საფრანგეთის, ირანის, თურქეთის, ისრაელის,საბერძნეთის, სომხეთის, აზერბაიჯანის, უკრაინის და ლატვიის საელჩოებთან; საერთაშორისო ორგანიზაციებთან - ACCELS, IREX, DAAD, TESIS, სამოქალაქო განათლების პროექტი GEP, გოეთეს საერთაშორისო საზოგადოება, გოეთეს ინსტიტუტი და სხვა;

- საზღვარგარეთ სასწავლებლად სტაჟირებაზე, მაგისტრატურაში და დოქტორანტურაში წარგზავნილ იქნა 50-მდე სტუდენტი, ხოლო აკადემიური პერსონალიდან სტაჟირება გაიარა და სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობას მიიღო 150-მდე პროფესორმა.

- უნივერსიტეტი ჩართული იყო უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფასა და მართვასთან დაკავშირებულ საერთაშორისო პროექტებში: Tuning-Georgia (2008-2010) წლები; ტემპუსი JPCR 511275-TEMPUS-1-2010-1-GE-TEMPUS-JPCR. სტუდენტთა აქტიური სწავლება მეცნიერებაში (2010); ტემპუსი JPCR 158627-Tempus-UK- Tempus-JPCR **Development of the e-learning and distance learning courses and assessment in Biomedical Sciences in the Southern Caucasus** (2009); ტემპუსი JEP 272200-2006 **Application of Tuning Approaches in Georgian Higher Education System** (2008); ტემპუსი JEP 21127-2000 **A Georgian National Network of Universities for Biomedical Education** (2009); ნატო University Internet and intranet (2008).

- ხელშეწყობილი იყო სტუდენტზე ორიენტირებული გარემოს ფორმირება: შეიქმნა სტუდენტური თვითმმართველობა, რომლის აქტიუ-

ბები ფინანსდებოდა უნივერსიტეტის ბიუჯეტიდან გამოყოფილი სახსრებით; სტუდენტთა სპორტული ცხოვრების მხარდაჭერის მიზნით შეიქმნა მთელი მოეწყო ორი ხელოვნურსაფარიანი მოედანი და სპორტული დაზღაურები; ხდებოდა მაღალი აკადემიური მოსწრების სტუდენტთათვის სტიპენდიების გაცემა, როგორც მთავრობის მიერ გამოყოფილი, ასევე უშუალოდ უნივერსიტეტის ბიუჯეტიდან; სოციალურად დაუცველი სტუდენტებისათვის დაწესებული იყო გარკვეული შეღავათები.

2010 წლის სექტემბერში პროფესორი გიორგი ონიანი პირადი განცხადების საფუძველზე განთავისუფლდა რექტორის თანამდებობიდან.

გიორგი ონიანი 2010 წლის ოქტომბრიდან არის მათემატიკის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი და ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს თავმჯდომარე. მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროს წარმოადგენს ჰარმონიული ანალიზი და ნამდვილი ცვლადის ფუნქციათა თეორია. მონაწილეობდა საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ დაფინანსებულ რამდენიმე საგრანტო პროექტში. 2005 წლიდან არის ჟურნალის „Zentralblatt Mathematics“ რეფერენტი. 2009 წელს აირჩიეს საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის ვიცე-პრეზიდენტად.

პროფესორი გიორგი ონიანს შესრულებული აქვს 50-მდე გამოკვლევა (მათ შორის ერთი მონოგრაფია), რომლებიც გამოქვეყნებულია მაღალი რეიტინგის მქონე ქართულ და უცხოურ სამეცნიერო გამოცემებში. მიღებული აქვს მონაწილეობა 20-მდე საერთაშორისო კონფერენციაში.

გიორგი ონიანის რექტორობის წლები (2005-2010) ერთ-ერთი საელტაპო მნიშვნელობის მქონე პერიოდი იყო უნივერსიტეტის ცხოვრებაში. უნივერსიტეტის წინაშე იდგა მნიშვნელოვანი გამოწვევები: მოდერნიზაციის აუცილებელობა ბოლონის პროცესით განსაზღვრული საერთოევროპული სტანდარტების დასამკვიდრებლად; ქუთაისში მანამდე არსებული ორი სახელმწიფო უნივერსიტეტის შერწყმა; კანონმდებლობით განსაზღვრული რეორგანიზაცია როგორც აკადემიურ, ასევე ადმინისტრაციულ სფეროში. ამ პროცესების პოზიტიურად და სტაბილურად წარმართვაში არსებითი როლი შეასრულა პროფესორ გიორგი ონიანის ავტორიტეტმა, პროფესიონალიზმმა და გაწეულმა დიდმა ძალისხმევამ.

2010 წლის სექტემბერში უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებელი გახდა პროფესორი გიორგი ლავთაძე.

გიორგი ლავთაძე დაიბადა 1971 წლის 30 ივლისს ქალაქ ქუთაისში. 1988 წელს, სკოლის დამთავრებისთანავე, ჩაირიცხა თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკური ფაკულტეტის „ფინანსები, ფულის მიმოქცევა და კრედიტის“ სპეციალობაზე „სახელმწიფო

ბიუჯეტის“ სპეციალიზაციით. 1993 წელს, უნივერსიტეტის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ, აქვე ჩაირიცხა ასპირანტურაში, რომელიც დაასრულა 1996 წელს „ფინანსები, ფულის მიმოქცევა და კრედიტის“ სპეციალობით. 1996-1999 წლებში იყო ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მადიებელი. 2000 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: „ადგილობრივი ბიუჯეტების როლი სახელმწიფო რეგიონული პოლიტიკის გატარებაში“.

1993-2002 წლებში მუშაობდა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკური ფაკულტეტის „ეკონომიკური თეორიის“ კათედრის მასწავლებლად, „ფინანსებისა და კრედიტის“ კათედრის უფროს მასწავლებლად, ხოლო შემდგომ, 2002-2005 წლებში, დოცენტად, 2006-2010 წლებში კი აწსუ სრულ პროფესორად და ეკონომიკისა და ბიზნესის მართვის დეპარტამენტის კოორდინატორად. 1996-2003 წლებში იყო ეკონომიკური ფაკულტეტის დეკანის მოადგილე, ხოლო 2004-2005 წლებში დეკანი. პარალელურად, 1996-1999 წლებში, გ. ლავთაძე იყო საგადასახადო ინსპექციის იმერეთის რეგიონული ოპერატიული სამმართველოს საინფორმაციო-ანალიტიკური ჯგუფის მთავარი სპეციალისტი, 1998-2000 წლებში - ქ. ქუთაისის სათათბიროს „საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის“ წევრი; ცალკეულ წლებში - სხვადასხვა საერთაშორისო თუ ადგილობრივი ორგანიზაციების მიერ განხორციელებული პროექტების გრძელვადიანი ექსპერტი; 2007-2009 წლებში, ასევე, იყო თბილისის ეკონომიკურ ურთიერთო-

ბათა სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, 2009-2010 წლებში ქუთაისის უნივერსიტეტის სამეცნიერო-ანალიტიკური ცენტრის ხელმძღვანელი, 2007-2010 წლებში - იმერეთის მხარეში სახელმწიფო რწმუნებულის-გუბერნატორის ადმინისტრაციის „რევიონული განვითარების სამსახურის“ მთავარი სპეციალისტი; 2009-2011 წლებში - ქუთაისის უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, სამეცნიერო-ანალიტიკური ცენტრის გრძელვადიანი ექსპერტი.

გიორგი ღავთაძე 2011 წელს არჩეულ იქნა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრულ პროფესორად და აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორად. საუნივერსიტეტო საქმიანობის უმთავრეს პრიორიტეტებად დასახულ იქნა უნივერსიტეტის ცნობადობის გაზრდა როგორც ეროვნულ, ისე საერთაშორისო დონეზე, უნივერსიტეტში მოქნილი და გარემო პირობებზე ადაპტირებული საგანმანათლებლო სივრცის შექმნა, სასწავლო პროცესისა თუ სამეცნიერო კვლევების ორიენტირება თანამედროვე მოთხოვნებზე და უნივერსიტეტის მდგრადი განვითარების სტრატეგიული მონახაზის ფორმირება.

2010-2013 წლებში, უმაღლესი განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმის შესაბამისად, აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში განხორციელდა მნიშვნელოვანი ცვლილებები: გარკვეულწილად შეიცვალა უნივერსიტეტის მართვის სტრუქტურა, მოხდა ფაკულტეტებისა თუ დეპარტამენტების ოპტიმიზაცია, უმნიშვნელოვანესი სამსახურების რეფორმირება და თანამედროვე მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა, სასწავლო პროგრამების სრულყოფა, შეფასებისა და მონიტორინგის სისტემის დახვეწა, სამეცნიერო საქმიანობის ინტეგრირება სასწავლო პროცესთან, უნივერსიტეტის ფუნქციონირების სამართლებრივი ბაზის გამართვა და სხვ.

უნივერსიტეტისათვის 2010-2011 სასწავლო წელი მოვლენებით საკმაოდ დატვირთული აღმოჩნდა: შემოდგომაზე არჩეულ იქნა აკადემიური და წარმომადგენლობითი საბჭოების ახალი შემადგენლობა, აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით ახალი რედაქციით დამტკიცდა უნივერსიტეტის მისია, უნივერსიტეტის ხელმძღვანელობამ უმოკლეს ვადაში მოახდინა უნივერსიტეტის სტრუქტურული რეორგანიზაცია, ჩატარდა ფაკულტეტების დეკანებისა და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსების არჩევნები.

გარდა ამისა, 2010 წლის 16 ნოემბრის საქართველოს მთავრობის №353 დადგენილებით აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტს

მიუერთდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - სუბტრენდინგული მეურნეობის სოხუმის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი. ფუძველზეც შეიქმნა ახალი, აგრარული, ფაკულტეტი და რამდენიმე შეიცვალა ზოგიერთი ფაკულტეტის პროგრამების ჩამონათვალი, საზოგადოებრივ მეცნიერებათა ფაკულტეტს ეწოდა - ბიზნესის, სამართლისა და სოციალურ მეცნიერებათა.

2011 წელს უნივერსიტეტის რექტორის პროფ. გიორგი ღავთაძის ინიციატივით აკადემიურმა საბჭომ შეიმუშავა და დაამტკიცა 2011-2017 წლების უნივერსიტეტის განვითარების სტრატეგიული გეგმის ძირითადი ამოცანები და პრიორიტეტები, რომლის სრულყოფაზე მუშაობა კვლავაც გრძელდება თანამედროვე მოთხოვნებისა და გამოწვევების გათვალისწინებით.

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2011 წლის 28 დეკემბრის №217/6 ბრძანებით შეიცვალა უნივერსიტეტის საკუთრების ფორმა, რომლის საფუძველზეც საჯარო სამართლის იურიდიული პირი - აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ტრანსფორმირდა არასამეწარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირ - აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტად. თუმცა, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების განვითარებისადმი დამოკიდებულებასა და ხელშეწყობის ცვლილებების კვალობაზე, 2013 წლის 15 სექტემბრიდან, აწესდა კვლავ საჯარო სამართლის სუბიექტად გადაკეთდა.

2011 წლის გაზაფხულზე უნივერსიტეტმა განაცხადი შეიტანა განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრში ავტორიზაციის გასაველად და წარმატებით გაიარა იგი. ასევე, 2011-2012 წლების განმავლობაში, უნივერსიტეტში არსებულმა ყველა პროგრამამ (45 საბაკალავრო, 53 სამაგისტრო და 28 სადოქტორო) წარმატებით გაიარა პროგრამული აკრედიტაცია.

მოგვიანებით, აკრედიტაცია მიიღო დამატებით რამდენიმე სადოქტორო და სამაგისტრო პროგრამამ, მათ შორის, პირველად უნივერსიტეტის ისტორიაში - უცხოენოვანმა პროგრამებმაც. კერძოდ, მედიცინის საგანმანათლებლო პროგრამა; ლიდერობისა და განათლების მენეჯმენტის სამაგისტრო პროგრამა (ინგლისურენოვანი); მასალები, ტექნოლოგიური პროცესები და მანქანები და სამშენებლო ნაგებობების სადოქტორო პროგრამები (რუსულენოვანი).

სამედიცინო პროგრამების წარმატებით განხორციელებაში უნივერსიტეტს მნიშვნელოვან დახმარებას უწევს აკადემიკოს ზურაბ ცხაკაიას

სახელობის დასაკლეთი საქართველოს ინტერვენციული მედიცინის ერთ-
 ნული ცენტრი“, რომელიც 2012 წლიდან გაფორმებული მემორანდუმის
 საფუძველზე გახდა საუნივერსიტეტო კლინიკა.

უნივერსიტეტში დიდი ყურადღება ექცევა არაფორმალური განათლე-
 ბის მიღების შესაძლებლობებსაც. ამ მიზნით უნივერსიტეტში რექტორის
 ინიციატივითა და აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით 2011 წლიდან
 შეიქმნა და წარმატებით ფუნქციონირებს „უწყვეტი განათლების ცენ-
 ტრი“. იგი ნებისმიერ მსურველს სთავაზობს ტრენინგ პროგრამებისა და
 სერტიფიცირებადი კურსების მრავალფეროვან არჩევანს.

უნივერსიტეტის ერთ-ერთ მთავარ გამოწვევას და სამომავლო პრიორი-
 ტეტს წარმოადგენს სწავლებისა და უნივერსიტეტის მართვის პროცესში
 თანამდროვე ტექნოლოგიების ინტეგრირება. ამ მიზნით 2013 წლიდან
 აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა მჭიდრო თანამშრომ-
 ლობა დაამყარა ინფორმაციული ტექნოლოგიების მსოფლიო ლიდერთან
 Microsoft-თან. ამ თანამშრომლობის შედეგად აწსუ-მ, საქართველოს
 უნივერსიტეტებს წორის პირველმა, მოახდინა სასწავლო და საოფისე
 დანიშნულების პროგრამული უზრუნველყოფის სრული ლეგალიზება.
 ამავ დროს, გაიმართა სხვადასხვა დანიშნულების სერვერული პროდუქ-
 ტებიც, ასეთებია: ცენტრნეტ კონფერენცია, Microsoft-ის ელექტრონუ-
 ლი ფოსტა ყველა თავისი დამატებითი ფუნქციონალით პირდაპირ ე.წ.
 „Cloud“ სერვერებიდან, „Microsoft სასწავლო ბაზები“, ინფრასტრუქ-
 ტურის ეფექტური მართვა და უსაფრთხოების დაცვის უზრუნველყოფა
 ერთი ფანჯრის პრინციპით და სხვ.

უახლესი ტექნოლოგიების დანერგვა საშუალებას იძლევა მნიშვნე-
 ლოვანი წინსვლა განხორციელდეს სხვადასხვა მიმართულებით. მაგა-
 ლითად, აწსუ სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში 2011 წლიდან ფუნქციონირება
 დაიწყო ინტეგრირებულმა საბიბლიოთეკო კატალოგმა, რომელთანაც
 ინტეგრირებულია Google Books-ს საძიებო სისტემა და გუტენბერგის
 ბაზა. 2012 წლის ოქტომბრიდან ჩაერთო ინტეგრირებული საბიბლიო-
 თეკო სისტემის ცირკულარის სერვისი, მოხდა თანამშრომელთა გადამ-
 ზადება. 2012 წლიდან ბიბლიოთეკაში დაიწყო წიგნების ელექტრონული
 კერსიების შექმნა და დიგიტალიზაცია, საცნობარო-ბიბლიოგრაფიულმა
 განყოფილებამ მოამზადა და გამოსცა ბიბლიოგრაფიული საძიებლები,
 ბიბლიოთეკის ფონდის ყველაზე დაზიანებულ საბიბლიოთეკო მასალებს
 ჩაუტარდათ რესტავრაცია და კონსერვაცია, უნივერსიტეტის ბიბლიო-
 თეკა გაწვერიანდა საქართველოს საბიბლიოთეკო ასოციაციაში, რომ-
 ლიც ერთი წლის განმავლობაში გეთავაზობს ელექტრონულ ბაზებს:

EBSCOHost, BioOne, სამეფო საზოგადოების ჟურნალების კოლექცია (Royal Society Collection) და ა.შ.

სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის კოორდინაციის, განხორციელებისა და გაუმჯობესების მიზნით, შეიქმნა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი, რომელშიც გაერთიანდა შემდეგი სამეცნიერო-კვლევითი მიმართულებები: ქართველური დიალექტოლოგიის; ქუთაისისა და მისი რეგიონის ისტორიისა და კულტურის შემსწავლელი; საერთაშორისო ურთიერთობების შემსწავლელი; ტექნიკურ და ტექნოლოგიურ მეცნიერებათა; საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა; აგრარულ მეცნიერებათა.

გარდა ზემო აღნიშნულისა, უნივერსიტეტში:

- კიდევ უფრო გამრავალფეროვნდა და დაიხვეწა საგანმანათლებლო პროგრამები, გაიზარდა არჩევითობის ხარისხი, რამაც სასწავლო გეგმები უფრო მოქნილი და სტუდენტის მოთხოვნებზე ორიენტირებული გახდა, შეძლკომი სრულყოფა განიცადა შეფასების სასტემამ, გაძლიერდა საგამოცდო სექტორი და ა.შ;

- მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ინკლუზიური განათლების დასანერგად, შეიქმნა სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების აღმზრდელ მასწავლებელთა გადამამზადებელი პროგრამა იმერეთის რეგიონისათვის. ინფრასტრუქტურა და საგანმანათლებლო სივრცე გახდა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებზე ადაპტირებული;

- განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო უცხო ენის გაძლიერებულ სწავლებას. შეიქმნა უცხო ენათა ცენტრი. ყველა სპეციალობის პროგრამებში აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით შევიდა ცვლილებები და უცხო ენას დაეთმო სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული კრედიტების მნიშვნელოვანი რაოდენობა.

- გაუმჯობესდა უნივერსიტეტის ინფრასტრუქტურა. მის სრულყოფაშიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს უნივერსიტეტის მონაწილეობა სხვადასხვა საერთაშორისო პროექტებში. მათ შორის, აღდგა საცხოვრებელი კამპუსი, რომლიც სრულ შესაბამისობაშია თანამედროვე სტანდარტებთან და 250-მდე სტუდენტის მიღება შეუძლია.

უნივერსიტეტი აქტიურად არის ჩართული საერთაშორისო, ეროვნულ თუ ადგილობრივ სამეცნიერო საგრანტო პროექტებში. 2013 წელს უნივერსიტეტში მოქმედებს „Tempus“-ისა და „Erasmus“-ის 7 პროექტი, რაც უნივერსიტეტის საერთაშორისო ავტორიტეტის ზრდის მაჩვენებელია და მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს საგანმანათლებლო პროგრამების

განვითარებას, სასწავლებლის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესებას, თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლებას, უნივერსიტეტის პოპულარიზაციას და ა.შ.

უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია, შესაძლებლობის ფარგლებში, ფინანსური დახმარების თვალსაზრისით, განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს სოციალურად დაუცველ, საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისა და დამოუკიდებლობისათვის საბრძოლო მოქმედებაში დაღუპულის, იძულებით გადაადგილებული ოჯახებიდან ჩარიცხულ და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე სტუდენტებს. აღნიშნული მიზნით, უნივერსიტეტში შეიქმნა დებულება „აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტთა ფინანსური ვალდებულების დაფარვის შესახებ“.

არანაკლები ყურადღება ეთმობა უნივერსიტეტის თანამშრომელთა გადამზადებას თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად და მათი კვალიფიკაციის ამაღლებას სხვადასხვა მიმართულებით. კერძოდ, 2012 წელს აქცენტი გაკეთდა „სწავლებისა და შეფასების თანამედროვე მეთოდებში“ გადამზადებასა (90 თანამშრომელი) და უცხო ენის (განსაკუთრებით ინგლისურის) სწავლებაზე (50-მდე თანამშრომელი). 2013 წელს დაიწყო თანამშრომლების მომზადება ელექტრონული და დისტანციური სწავლების ფორმების დანერგვისა და განვითარებისათვის (100-მდე თანამშრომელი და სტუდენტი).

2011-2013 წლებში კვლავ პრიორიტეტად რჩება საერთაშორისო ურთიერთობების გაფართოება. ამ მხრივ, არაერთი საყურადღებო ხელშეკრულება გაფორმდა ან განახლდა ისეთ უნივერსიტეტებთან, როგორებიცაა: ბამბერგის უნივერსიტეტი (გერმანია, განახლდა 2011 წელს), კეტინგენის უნივერსიტეტი (გერმანია, 2012), კაუნსის ტექნოლოგიური უნივერსიტეტი (ლიტვა, 2011), დაუგავპილსის უნივერსიტეტი (ლატვია, 2011), ტირი (დიდი ბრიტანეთი, 2011), ვინროკის საერთაშორისო ინსტიტუტი (დიდი ბრიტანეთი, 2012), არდაჰანის უნივერსიტეტი (თურქეთი, 2012), კავკასიის უნივერსიტეტთა კავშირი (საქართველო-თურქეთი, 2011), სამსუნის 19 მაისის უნივერსიტეტი (თურქეთი, 2011), ხმელნიცკის ეროვნული უნივერსიტეტი, ნეჟინის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (უკრაინა, 2011), აზერბაიჯანის სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტი (აზერბაიჯანი, 2013), ხაზარის უნივერსიტეტი (აზერბაიჯანი, 2013) ევროპის ახალი უნივერსიტეტი (ჰოლანდია, 2012), კასპიის ტექნოლოგიის სახელმწიფო უნივერსიტეტი (ყაზახეთი, 2012), კასპიის ზღვის აუზის ქვეყნების უნივერსიტეტების გაერთიანება (2013) და სხვ.

2012 წელს აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით კვლავ ადგა ორუ-
ნოვანი (ქართულ-ინგლისური) ჟურნალი – „აკაკი წერეთლის უნივერსიტე-
ტის მოამბე“, რომლის პირველი ნომერი 2013 წლის ივნისში გამოიცა.

პროფესორ გიორგი ღავთაძის ინიციატივით და ხელშეწყობით უნივერ-
სიტეტი ჩართულია არაერთ ეროვნულ, თუ უცხოურ სამეცნიერო-კვლე-
ვით და პრაქტიკულ პროექტებში, მათ შორის: „Modernizing higher
education in Georgia, Ukraine and Uzbekistan to meet technology
challenge - ENGITEC“; „Students Support and Development Servi-
ce“; „Tempus & Erasmus Mundus – Opportunities for the Eastern
Partnership“; Erasmus Alrakis 1, Erasmus Alrakis 2, Erasmus Ianus 1,
Erasmus Ianus 2, Erasmus Medical education, Modernisation of Hig-
her Education In Georgia and Armenia, Tempus PBL.

რექტორის ინიციატივით შექმნა უნივერსიტეტის ჰიბნი (მუსიკის
ავტორი კომპოზიტორი მარიკა კვალაშვილი, ტექსტი ომარ გვეტაძი-
სა).

წარმატებულ ადმინისტრაციულ საქმიანობასთან ერთად, გიორგი ღავ-
თაძე ეწევა აქტიურ პედაგოგიურ და კვლევით მოღვაწეობას. მისი სამეც-
ნიერო ინტერესი მოიცავს შემდეგ სფეროებს: რეგიონული პოლიტიკა;
ინვესტიციური რისკის მართვა გლობალურ და მხარდ ფინანსურ ბაზრებ-
ზე; პოსტკრიზისული პერიოდის საფინანსო-ეკონომიკური რეფორმები
მსოფლიოს ქვეყნებსა და რეგიონებში; განათლება და ეკონომიკა და სხვ.

გიორგი ღავთაძე არის მრავალი საერთაშორისო და ეროვნული სამეც-
ნიერო-პრაქტიკული კონფერენციების მონაწილე, 61 სამეცნიერო სტა-
ტიის, 8 მონოგრაფიისა და დამხმარე სახელმძღვანელოს ავტორი. მათ
შორის აღსანიშნავია: 1) ეკონომიკური და ფინანსური რისკების მართვა,
მონოგრაფია, ქუთაისი, 2012; 2) იმერეთის მხარის ეკონომიკური განვი-
თარების პირობები და პერსპექტივები, მონოგრაფია, ქუთაისი, 2009; 3)
სადაზღვევო საქმე, სახელმძღვანელო, ქუთაისი, 2005; 4) საწარმოს ფი-
ნანსები, სახელმძღვანელო, ქუთაისი, 2005; 5) ფასიანი ქაღალდების ბა-
ზარი, სახელმძღვანელო ქუთაისი, 2004; 6) ფინანსური ბაზრები და ფა-
სიანი ქაღალდები, მონოგრაფია, ქუთაისი, 2003; 7) The establishment
of new special offices at KSU according to the needs and demands
of Imerety Region, Georgia (with the focus on the faculty of Econo-
mics), Individual study, Mannheim, Germany, 2002; 8) ადგილობრი-
ვი ბიუჯეტების როლი სახელმწიფოს რეგიონული პოლიტიკის განხორ-
ციელებაში, მონოგრაფია, ქუთაისი, 1999.

პროფესორი გიორგი ლავთაძე არის სხვადასხვა აკადემიისა და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა აკადემიის რედაქტორების წევრი, „საქართველოს რექტორთა ასოციაციის“ ერთ-ერთი დამფუძნებელი, „უნივერსიტეტების პრეზიდენტთა საერთაშორისო ასოციაციის (IAUP) წევრი, საქართველოში კომპიუტერული ცოდნის გამავრცელებელი საზოგადოების ერთ-ერთი დამფუძნებელი. იგი დაჯილდოებულია ბრწყინვალეების საპრეზიდენტო ორდენით (26.05.2012).

უნივერსიტეტი სადღეისოდაც, როგორც არაერთხელ ბოლო პერიოდში, მნიშვნელოვანი გამოწვევებისა და სირთულეების წინაშე დგას. მათ დაძლევაში პროფესორ გიორგი ლავთაძის ბევრი პიროვნული თვისება, პროფესიონალიზმთან ერთად, წარმატების განმაპირობებელი უმნიშვნელოვანესი ფაქტორია. სიახლეებისაკენ სწრაფვა, რომელიც ასე დამახასიათებელია რექტორისათვის, ამ ძველ უმაღლეს სასწავლებელს მყარ გარანტიას უქმნის, მთელ კოლექტივთან ერთად, უმოკლეს დროში იქცეს სწავლების თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილ ერთ-ერთ მოწინავე უნივერსიტეტად საქართველოში.

ნოდარ ვალიშვილი

ნოდარ ვარლამის ძე ვალიშვილი დაიბადა 1932 წლის 25 ოქტომბერს ქალაქ ქუთაისში. 1951 წელს ოქროს მედალზე დაამთავრა მე-9 საშუალო სკოლა. იმავე წელს ჩაირიცხა მოსკოვის ჩარხდანადგარების ინსტიტუტში, რომელიც წარჩინებით დაასრულა 1956 წელს ინჟინერ - მექანიკოსის კვალიფიკაციით.

1956 წლიდან მუშაობდა ქალაქ ლიუბერცში (მოსკოვის ოლქი) ჯერ კონსტრუქტორად, შემდეგ კი საამქროს უფროსის მოადგილედ.

1958 წელს ჩაირიცხა მოსკოვის ჩარხდანადგარების ინსტიტუტის ასპირანტურაში, რომელიც წარმატებით დაასრულა და 1961 წელს იქვე დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია. აქვე განაგრძო მუშაობა მასწავლებლად, უფროს მასწავლებლად, უფროს მეცნიერ-მუშაკად, ხოლო 1963 წლიდან დოცენტად მასალათა გამძლეობის კათედრაზე.

ნოდარ ვალიშვილი 1964 წელს ჩაირიცხა და 1967 წელს დაასრულა მ. ვ. ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მექანიკა-მათემატიკის განყოფილება.

1968 წლიდან ნოდარ ვალიშვილი იყო მოსკოვის ნ.ე. ბაუმანის სახელობის უმაღლესი ტექნიკური სასწავლებელის დოცენტი, სადაც 1971 წელს წარმატებით დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია. 1973 წლიდან არჩეულ იქნა ამავე უმაღლესი სასწავლებლის პროფესორად.

პროფესორ ნოდარ ვალიშვილის ფუნდამენტური შრომები მიეკუთვნება იმ დროს, როდესაც ინერგებოდა თანამედროვე გამოთვლითი საშუა-

ლებები, რამაც აუცილებელი გახდა ახლებურად გააზრებულიყო არაწრფივი ანალიზის სტრატეგია და საშუალება. მან არსებითად გააფართოვა საკვლევე ამოცანების კლასი.

ნ. ვალიშვილის მიერ 1963 წელს შემოთავაზებულმა ხერხმა – პარამეტრის მიხედვით ამოხსნის გაგრძელების მეთოდმა პარამეტრის შეცვლის შესახებ, მეცნიერებს საშუალება მისცათ პირველად დასაბუთებულად ჩატარებულიყო ბრუნვის გარსების არაწრფივი დასურული ქმედებების კვლევა. მის შრომებში დამუშავებულმა ალგორითმებმა დაამტკიცეს თავისი ფასეულობა, ეფექტურობა და დამოუკიდებლობა გარსის არაწრფივი თეორიების ამოცანათა ფართო წრის გადაწყვეტის საკითხში და მნიშვნელოვან თეორიულ საფუძველს წარმოადგენენ ალგორითმებისა და პროგრამების გამოსაყენებლად წვრილგვერდოვანი კონსტრუქციების გაანგარიშებასა და პროექტირების საქმეში. შემდგომშიც ის დიდ პედაგოგიურ მუშაობას წარმატებით უთავსებდა სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას, აწარმოებდა მანქანათა ელემენტებისა და კონსტრუქციების კვლევას ფიზიკური და გეომეტრიული არაწრფივობის გათვალისწინებით.

1973 წელს ნ. ვალიშვილი დაინიშნა ქუთაისის პოლტექნიკური ინსტიტუტის რექტორად, პარალელურად ხელმძღვანელობდა მასალათა გამძლეობის კათედრას.

მან კარგად კაართვა თავი სასწავლო ინსტიტუტის ჩამოყალიბების დიდ ორგანიზაციულ სიძნელეებს, თავი მოუყარა დარგის მეცნიერულ ელიტას და ჩააყენა ისინი მომავალი სპეციალისტების აღზრდის სამსახურში. ჩამოყალიბდა უნივერსიტეტისათვის საჭირო სტრუქტურული ერთეულები ფაკულტეტებისა და კათედრების სახით. სასწავლო პროცესის ორგანიზებულად წარმართვის მიზნით უზრუნველყო კათედრებისა და ლაბორატორიების ტექნიკური აღჭურვა.

1978, 1980, 1984, 1988 წლებში ექსპლუატაციაში შევიდა ყოფილი პოლიტექნიკური ინსტიტუტის მე-3, მე-4, სტუდენტთა საერთო საცხოვრებლისა და სპორტული დარბაზის კორპუსები.

პროფესორ ნოდარ ვალიშვილის რექტორობის პერიოდში ქუთაისის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში ჩატარდა რამდენიმე მნიშვნელოვანი საკავშირო კონფერენცია საიჟინრო-ტექნიკური და სააჟინრო-ტექნოლოგიური კუთხით.

1989 წელს იგი განთავისუფლდა რექტორის თანამდებობიდან და ამავე წლიდან 2005 წლამდე ასრულებდა ტექნიკური უნივერსიტეტის მასალათა გამძლეობის კათედრის გამგის მოვალეობას.

1998 წელს ნ. ვალიშვილმა დაარსა ახალი ტიპის საავტორო სტუდენტური შეთავსებით იყო მისი დირექტორი, შემდეგში მეცნიერ-ხელმძღვანელი.

2006 წელს არჩეულ იქნა გამოყენებითი მექანიკის დეპარტამენტის სრული პროფესორის თანამდებობაზე, ხოლო 2010 წლის 1 თებერვლიდან მიენიჭა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ემერიტუსის წოდება.

ინსტიტუტში მუშაობის განმავლობაში მას მიჰყავდა „მასალათა გამძლეობისა“ და „მანქანების სამშენებლო მექანიკის“ სპეციალური კურსები, იყო გამორჩეული პედაგოგი.

მისი უშუალო ხელმძღვანელობით ინსტიტუტში შეიქმნა და დაინერგა სასწავლო პროცესის ავტომატიზებული მართვის სისტემა.

ის წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობდა ასპირანტებს. მისი ხელმძღვანელობით დისერტაცია დაიცვა ექვსმა ასპირანტმა.

ნოდარ ვალიშვილი არის მრავალი სამეცნიერო შრომის, გამოგონებისა და მონოგრაფიის ავტორი. მათ შორის აღსანიშნავია:

1. Валишвили Н.Е., Глушков Г.С. Универсальные формулы для расчета ступенчатых балок. Машгиз, Москва, 1964.
2. Формулы для расчета рам со стойкфми переменного сечения. "Машиностроение", Москва, 1965.
3. Методы расчета оболочек вращения на ЭЦВМ", "Машиностроение", серия "Библиотека для расчетчика", Москва, 1976.
4. რწმენა და ფიქრები, "საბჭოთა საქართველო", თბილისი, 1984.
5. ფიქრები და რწმენა, "GSI", თბილისი, 1998.
6. ჩვენი სკოლა ქართული, "საქართველო", ქუთაისი, 2002.
7. ჭრელი ფიქრები, 2002.
8. Размышления о ренессансе образования, философии природы, духовности и разумк, о своеобразии правового поля, общественного мышления и законопонимания в Грузии, Кутаиси, 2005.

9. ნოდარ ვალიშვილი, დემურ გიორხელიძე. მასალების და კონსტრუქციების გამძლეობა, თბილისი, 2008.

2007 და 2012 წელს უნივერსიტეტში პროფესორ ნოდარ ვალიშვილის დაბადებიდან სამოცდახუთმეტი და 80 წლის იუბილეს მიეძღვნა საერთაშორისო კონფერენცია „მექანიკის არაკლასიკური ამოცანები“.

პროფ. ნოდარ ვალიშვილი იყო საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის წევრობის კან-

დიდატი, საზოგადოება „ ცოდნის“ საქალაქო ორგანიზაციის თავმჯდომარე.

ბატონი ნოდარი არის პრინციპული, მომთხოვნი საკუთარი თავისა და კოლეგებისადმი, არ იფარგლება სადღეისო ინტერესებით, ყველა საკითხს უდგება სახელმწიფოებრივი თვალსაზრისით. მისმა ასეთმა პოზიციამ დიდწილად განაპირობა ტექნიკური უნივერსიტეტის წარმატებული ფუნქციონირება და ავტორიტეტი ხანგრძლივი დროის განმავლობაში.

არჩილ ანდროს ძე კოსტავა დიდი ხანა და 1937 წლის 12 დეკემბერს ქალაქ ქუთაისში. 1955 წელს წარმატებით დაამთავრა ქუთაისის მე-2 საშუალო სკოლა. იმავე წელს ჩაირიცხა საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში ინჟინერ-მეტალურგის სპეციალობით. უნივერსიტეტი წარჩინებით დაამთავრა 1960 წელს და მუშაობა დაიწყო ქუთაისის საავტომობილო ქარხანაში ინჟინრად.

1962-1965 წლებში სწავლობდა მოსკოვის ცენტრალურ სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის ასპირანტურაში, სადაც 1966 წელს წარმატებით დაიცვა ვერ საკანდიდატო, ხოლო 1980 წელს სადოქტორო დისერტაცია თემაზე: „ლითონების პლასტიკური დეფორმაციის მექანიკისა და ჩაწნევის პროცესების კვლევა მაღალი ჰიდროსტატიკური წნევებისას“.

1968-1985 წლებში მუშაობდა მოსკოვის სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტის მანქანათმშენებლობის ტექნოლოგიის უმცროს მეცნიერ მუშაკად, უფროს მეცნიერ-მუშაკად, ბოლოს კი ლაბორატორიის უფროსად.

1962-1985 წლებში ლექციებს კითხულობდა და გამოკვლევებს აწარმოებდა მოსკოვისა და სანკტ-პეტერბურგის უმაღლეს სასწავლებლებსა და სამეცნიერო ცენტრებში, ამერიკის, დიდი ბრიტანეთის, ჩეხეთის, პოლონეთის, უკრაინის, თურქეთის, სომხეთის, აზერბაიჯანის უნივერსიტეტებსა და საპროექტო საკვლევ ორგანიზაციებში.

1985 წელს არჩილ კოსტავა ბრუნდება საქართველოში. 1985-1989 წლებში გახლდათ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი და სამეცნიერო-კვლევითი ლაბორატორიის ლითონური მასალების წნევითი დამუშავების უფროსი.

1985 წელს მიიღო სსრკ-ის მინისტრთა საბჭოს პრემია.

1989 წელს საცხოვრებლად და სამუშაოდ დაბრუნდა ქუთაისში და დაინიშნა ქუთაისის პოლიტექნიკური ინსტიტუტის რექტორად. უნივერსიტეტს ხელმძღვანელობდა 2002 წლამდე, პარალელურად ასრულებდა მანქანათმშენებლობის ტექნოლოგიის კათედრის გამგის მოვალეობას.

1991 წელს გახლდათ ქალაქ ქუთაისის პრეფექტი. 1996 წელს აირჩიეს ახლად შექმნილი გელათის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსად.

1991 წელს არჩილ კოსტავას ინიციატივით ტექნიკურ უნივერსიტეტს გადმოეცა ახალგაზრდობის პროსპექტის მე-2 შესახვევში მდებარე კორპუსი. ასევე, მისი ინიციატივით ტექნიკური უნივერსიტეტის ეზოში აგებულ იქნა ეკლესია.

1992 წელს მიენიჭა გ. ნიკოლაძის სახელობის პრემია.

არჩილ კოსტავას რექტორობის დროს გაფორმდა ხელშეკრულებები ამერიკის, ინგლისის, საფრანგეთის, თურქეთის, გერმანიის, ჩეხეთის და იტალიის წამყვან უმაღლეს სასწავლებლებთან.

1996 წელს მისი ინიციატივით დაიწყო ბეჭდური წესით ნ. მუსხელიშვილის სახელობის ტექნიკური უნივერსიტეტის შრომების კრებულის გამოცემა.

არჩილ კოსტავას ხელმძღვანელობით დაცულია 37 საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაცია. არის 150-ზე მეტი სამეცნიერო შრომისა და 80-მდე გამოგონების ავტორი.

უწმინდესისა და უნეტარესის, საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქის ილია II-ის მხარდაჭერით, არჩილ კოსტავამ 1999 წელს გელათის მეცნიერებათა აკადემიასთან პირველად მართლმადიდებლურ სამყაროში ჩამოაყალიბა კრეაციული კვლევის ინსტიტუტი.

არჩილ კოსტავამ მეცნიერულ გამოკვლევა აწარმოა სამყაროს შექმნისა და განვითარების პრობლემატიკის სფეროში და შექმნა პრინციპულად ახალი, „მეტაკრეაციონისტული“, თეორია, რომელიც ევოლუციური თეორიის ფუნდამენტალურ ნაწილს განიხილავს, როგორც კრეაციული თეორიის შემადგენელს. ჩამოაყალიბა განვითარების ახალი პრინციპი: „თანხმობა-თანხმობის“ პრინციპი, რომელიც უარყოფა-უარყოფის კანონთან (ჰეგელი) ერთად აზუსტებს და აფართოებს განვითარების თეორიას. კვლევებიდან გამომდინარე ა. კოსტავამ გამოაქვეყნა ნაშრომი სამყაროს შექმნის კრეაციულ თეორიაში: „მეტაკრეაციონიზმის შესავალი“. გარდაცვალებამდე სამი დღით ადრე კი გამოვიდა მისი მეორე წიგნი – „ისისტემების განვითარების ძირითადი კანონები და პრობლემატიკა“.

1998 წლის 4 იანვარს სტუდენტთა ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეში შეტანილი დიდი წვლილისა და ნაყოფიერი სამეცნიერო მუშაობისათვის ა. კოსტავა საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულებით დაჯილდოვდა ღირსების ორდენით.

1999 წლიდან იყო აფხაზეთის განთავისუფლების პარტიის იმერეთის რეგიონის თავმჯდომარე.

მისი ინიციატივით 2000 წელს შეიქმნა უნივერსიტეტის ჰიპნოზის ტექსტი დაწერა უნივერსიტეტის თანამშრომელმა ნათელა ფოჩხუამ, ხოლო მუსიკა – გონა ჩოგოვაძემ.

მან უდიდესი კვალი დატოვა ქუთაისის ტექნიკური უნივერსიტეტის ისტორიაში, როგორც საუკეთესო რექტორმა, მეცნიერმა, პედაგოგმა და პიროვნებამ. მისი უშუალო ხელმძღვანელობით გაფართოვდა უნივერსიტეტის სასწავლო სამეცნიერო ბაზა, გაიხსნა ახალი სპეციალობები და შესაბამისი პროფილის კათედრები, ასპირანტურა, სამაგისტრო სწავლების ფაკულტეტი, კიბერნეტიკის სასწავლო-სამეცნიერო ინსტიტუტი, კრიმინალისტიკური ტექნიკისა და ტექნიკური ექსპერტიზის კათედრა და სპეციალობა, შეიქმნა სადისერტაციო დაცვის საბჭო.

გამოცდილმა ხელმძღვანელმა შეძლო საქართველოსათვის საკმაოდ რთულ პერიოდში ტექნიკური უნივერსიტეტი განვითარების გზით წაეყვანა და დაემკვიდრებინა სამეცნიერო თუ პედაგოგიური საქმიანობისათვის ხელსაყრელი ატმოსფერო.

პროფესორი არჩილ კოსტავა მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა 2002 წლის 11 თებერვალს.

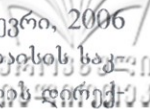

ამირან ხვადაგიანი დაიბადა 1954 წლის 26 მარტს ცაგერში. 1970 წელს დაამთავრა სოფელ ალაზნის საშუალო სკოლა. 1970 წელს ჩაირიცხა ქუთაისის სამთო ტექნიკუმში. 1972-1974 წლებში მსახურობდა სამხედრო სავალდებულო სამსახურში. 1974-1975 წლებში მუშაობდა ტექნიკურ ნაკეთობათა ქარხანაში მუშად.

1976-1981 წლებში სწავლობდა და წარჩინებით დაამთავრა საქართველოს პოლი-

ტექნიკური ინსტიტუტი ლითონმცოდნეობისა და ლათონთა თეორიული დამუშავების სპეციალობით და იმავე წელს მუშაობა დაიწყო ქუთაისის პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში. 1981-1984 წლებში სწავლობდა საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მეტალურგიის ინსტიტუტის ასპირანტურაში. 1985 წელს დაიცვა საკანდიდატო, ხოლო 1997 წელს სადოქტორო დისერტაციები. 1987-1990 წლებში იყო ასისტენტი, უფროსი მასწავლებელი. 1990 წელს აირჩიეს ინსტიტუტის დოცენტად, 1998 წლიდან კი უნივერსიტეტის პროფესორად. 1990-1997 წლებში იყო უნივერსიტეტის საინჟინრო-მექანიკის ფაკულტეტის დეკანი, 1998-2002 წლებში პრორექტორი ეკონომიკური განვითარების დარგში.

პროფესორი ა. ხვადაგიანი 2002 წლის 18 აპრილს, უნივერსიტეტის გაფართოებულმა საბჭომ აირჩია ქუთაისის ნიკო მუსხელიშვილის სახელობის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორად, სადაც მუშაობდა 2006 წლის აპრილამდე. 2006 წლის 10 მაისიდან 2 ნოემბრამდე ქუთაისის სახელმწიფო და ტექნიკური უნივერსიტეტების გაერთიანების გამო იყო აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილე. 2006 წლის 16 ივლისიდან დღემდე არის ამავე უნივერსიტეტის სრული პროფესორი. გამოქვეყნებული აქვს 64 სამეცნიერო შრომა, მათ შორის: 17 გამოგონება და 3 სახელმძღვანელოა.

2004-2006 წლებში იყო ქალაქ ქუთაისის საკრებულოს წევრი, 2006 წლის 2 ნოემბრიდან 2013 წლის 1 მარტამდე კი ქალაქ ქუთაისის საკრებულოს თავმჯდომარე. ამჟამად ქუთაისის ბოტანიკური ბაღის დირექტორი და უნივერსიტეტის სრული პროფესორია.

საქართველოს პრეზიდენტის 2002 წლის 11 მაისის № 232 ბრძანებულებით ტექნიკური უნივერსიტეტი ჩამოყალიბდა საჯარო სამართლის იურიდიულ პირად.

ამირან ხვადაგიანმა, როგორც რექტორმა, ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ უნივერსიტეტში მართვის მოწინავე სისტემა დანერგულიყო. 2004 წლის ბოლოს უნივერსიტეტმა წარმატებით გაიარა აკრედიტაცია. განხორციელდა სტრუქტურული რეორგანიზაცია. გაუმჯობესდა ინფრასტრუქტურა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა.

2005 წელს, როდესაც ტექნიკურმა უნივერსიტეტმა პირველი ეროვნული გამოცდების საფუძველზე მიიღო სტუდენტთა კონტიგენტი, პროფესორ ამირან ხვადაგიანის ინიციატივით ჩამოყალიბდა საუნივერსიტეტო საგამოცდო ცენტრი, რომელმაც დადებითი როლი შეასრულა, როგორც სწავლების ხარისხის ამაღლებაზე, ასევე სტუდენტთა აქტივობაზე. სტუდენტებსა და პედაგოგებს შეექმნათ კარგი პირობები სწავლისა და მეცნიერული კვლევისათვის.

პროფესორ ამირან ხვადაგიანის ხელმძღვანელობით ტექნიკურმა უნივერსიტეტმა მნიშვნელოვან წარმატებებს მიაღწია.

გიორგი გოლეთიანი

1952 წლის 26 იანვარს ი. ბ. სტალინის ინიციატივით მიღებული იქნა საკავშირო მინისტრთა საბჭოს №481 დადგენილება იმ დროისათვის უკვე მკვეთრად გაზრდილი სუბტროპიკული მეურნეობის მაღალკვალიფიციური კადრებით უზრუნველსაყოფად ქუთაისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ჩამოყალიბების შესახებ, რომელსაც სტაციონალურ განყოფილებაზე ყოველწლიურად მიღების 400 კაციანი კონტიგენტი დაუწესეს.

მთავრობის სპეციალური დადგენილებით ინსტიტუტის პირველ დირექტორად დაინიშნა სუბტროპიკული მეურნეობის სფეროში მოღვაწე ცნობილი მეცნიერი — სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი, დოც. გიორგი გოლეთიანი, რომელიც მანამდე მუშაობდა ანასეულის ჩაისა და სუბტროპიკული კულტურების სრულიად საკავშირო სამეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილედ სამეცნიერო დარგში.

გ. გოლეთიანს დიდი დამსახურება მიუძღვის ქუთაისში დამოუკიდებელი სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის შექმნაში. მან კარგად გაართვა თავი სასწავლო ინსტიტუტის ჩამოყალიბების დიდ ორგანიზაციულ სიმძნელებს, თავი მოუყარა დარგის თვალსაჩინო მეცნიერებს და ჩააყენა ისინი მომავალი სპეციალისტების აღზრდის სამსახურში.

გიორგი ივანეს ძე გოლეთიანი დაიბადა 1903 წელს ცაგერში. 1922 წელს ჩაირიცხა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აგრონომიულ ფაკულტეტზე, რომელიც წარჩინებთ დაამთავრა. 1927–1939 წლებში მუშაობდა ოზურგეთში ანასეულის ჩაისა და სხვა კულტურების სამეც-

ნიერო—კვლევით ინსტიტუტში. ამავე წლებში დაიცვა დისერტაცია მოსკოვის ტიმირიაზევის სახელობის აკადემიაში. 1941–1945 წლებში მსახურობდა წითელ არმიაში და იბრძოდა ფრონტის წინა ხაზზე. მიღებული აქვს მთავრობის მრავალი ჯილდო, მედალი და ორდენი.

საკავშირო სამინისტროს 1952 წლის 15 მარტის №445 ბრძანებით, საქართველოს სასოფლო სამეურნეო ინსტიტუტს გამოეყო და ქუთაისის სასოფლო სამეურნეო ინსტიტუტს გადაეცა შემდეგი ფაკულტეტები: 1. სუბტროპიკული მეურნეობის; 2. სუბტროპიკული მეურნეობის მექანიზაციის; 3. ხილის, ბოსტნეულის და სუბტროპიკული კულტურების ტექნოლოგიის; 4. მეაბრეშუმეობისა.

გიორგი გოლეთიანის ხელმძღვანელობით ინსტიტუტში ჩამოყალიბდა კათედრები: ბოტანიკის, უმაღლესი მათემატიკის, ფიზიკის, რუსული და უცხო ენების, სკკპ ისტორიის, არაორგანული და ორგანული ქიმიის, მცენარეთა ფიზიოლოგიისა და მიკრობიოლოგიის, ლითონთა ტექნოლოგიის, მსახველობითი გეომეტრიის, სასოფლო სამეურნეო მანქანების, მცენარეთა დაცვის, მეაბრეშუმეობის, ეკოლოგიისა და მცენარეთა გეოგრაფიის, აგროქიმიისა და ზოგადი მიწათმოქმედების, ნიადაგცოდნეობის და გეოლოგიის, ავტომობილებისა და ტრაქტორების, პროდუქტა ტექნოლოგიის, მევენახეობის, სუბტროპიკულ მცენარეთა სელექციის, ჩაისა და ტექნიკური კულტურების, პოლიტეკონომიისა და ფილოსოფიის, დეკორაციული მებაღეობის, ფიზკულტურისა და სპორტის.

1952 წლიდან სტუდენტები პრაქტიკას გადიოდნენ ეშერის სასწავლო მეურნეობაში. ეუფლებოდნენ სუბტროპიკული კულტურების წარმოების ახალ ტექნოლოგიებს, ხილო სპეციალური კათედრები ეწეოდნენ ექსპერიმენტულ მუშაობას.

ინსტიტუტს პირველი გამოშვება ჰქონდა 1957 წელს. ამავე წლის ოქტომბერში დოც. ვ.გოლეთიანი, ზემდგომი ორგანოების დადგენილებით, განთავისუფლდა ქუთაისის სასოფლო — სამეურნეო ინსტიტუტის დირექტორის თანამდებობიდან.

ორგანიზაციულ საქმიანობასთან ერთად გიორგი გოლეთიანი აქტიურ საიქცნიერო მუშაობასაც ეწეოდა. შექმნა და სათანადოდ აღჭურვა ლაბორატორია, პარალელურად ხელმძღვანელობდა აგროქიმიისა და ზოგადი მიწათმოქმედების კათედრას, რომლის გამგეც ჩამოყალიბების დღიდან თვითონ იყო. 1958 წელს მოსკოვის ტიმირიაზევის სახელობის აკადემიაში მან წარმატებით დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია და მიენიჭა პროფესორის სამეცნიერო წოდება.

ინსტიტუტის სოხუმში გადატანის შემდეგ იგი აგროქიმიისა და დახარ-
გადი მიწათმოქმედების კათედრის გამგე იყო. მისი ხელმძღვანელობით

რამდენიმე ასპირანტმა და დოქტორანტმა დაიცვა დისერტაციები.
გიორგი გოლეთიანმა ინსტიტუტში პირველმა დაიწყო სახელშეკრუ-
ლებო თემების დამუშავება. კათედრასთან მოაწყო სამი დიდი ლაბორატო-
რია.

მის კალამს ეკუთვნის 100-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი, რომელიც
ძირითადად მიეძღვნა ჩაის პლანტაციების განაყოფიერების საკითხებს.
მათ შორის არის ორი ფუნდამენტალური შრომა: „ჩაის პლანტაციის გა-
ნოყიერება“ და „მინერალური სასუქების გავლენა ნიადაგის თვისებებსა
და ჩაის პლანტაციის მოსავლიანობაზე“. მიღებული ჰქონდა აფხაზეთის
დამსახურებული პედაგოგისა და აგრონომის წოდება.

გიორგი გოლეთიანი გარდაიცვალა 1975 წელს. დასაფლავებულია ქა-
ლაქ სოხუმში.

1957 წლის ოქტომბერში ქუთაისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის დირექტორის თანამდებობიდან განთავისუფლდა დოც. გიორგი გოლეთიანი და მის ადგილზე დაინიშნა დოც. ივანე გიორგბერიძე.

ივანე ალექსის ძე გიორგბერიძე დაიბადა 1906 წლის 15 ივლისს ხონში. 1934 წელს მოსკოვის ტიმირიაზევის სახელობის სასოფლო სამეურნეო აკადემიის დამთავრების შემდეგ, მუშაობა დაიწყო აჯამეთ-ქუთაისის ჯიშმომცოდნეობის გაერთიანებული პუნქტის გამგედ, შემდეგში კი ამავე პუნქტის ბაზაზე შექმნილი მეხი-

ლეობა-მეხოსტნეობის სადგურის გამგედ. 1950 წელს მოსკოვის ტიმირიაზევის სახელობის სასოფლო სამეურნეო აკადემიაში დაცვა საკანდიდატო დისერტაცია და მიენიჭა სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი. მან დიდი მუშაობა გასწია საცდელ სადგურში ბოსტნეული და ხეხილოვანი კულტურების ახალი და გაუმჯობესებული ჯიშების გამოსაყვანად და წარმოებაში დასაწერგად.

ივანე გიორგბერიძე პარალელურად ეწეოდა პედაგოგიურ საქმიანობასაც. 1947-1957 წლებში ქუთაისის პედაგოგიურ ინსტიტუტის ბიოლოგიის ფაკულტეტზე მიჰყავდა „სოფლის მეურნეობის საფუძვლების“ კურსი, ხოლო 1953-56 წლებში ხელმძღვანელობდა ამავე ინსტიტუტის ბოტანიკის კათედრას.

საქართველოს მთავრობის 1959 წლის 11 აპრილის №282 დადგენილებით, ქუთაისის სასოფლო სამეურნეო ინსტიტუტი, სუბტროპიკული კულტურების გავრცელების ძირითად ზონასთან მიახლოების მიზნით, გადატანილ იქნა ქალაქ სოხუმში და მას ეწოდა „საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტი“.

ინსტიტუტს აფხაზეთში დამკვიდრების დროისათვის გააჩნდა სამი ფაკულტეტი და ერთი განყოფილება: 1. სუბტროპიკული მეურნეობის ფაკულტეტი (აგრონომია) დეკორაციული მებაღეობის განყოფილებით; 2. სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის ფაკულტეტი; 3. სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა ტექნოლოგიის ფაკულტეტი.

ივანე გიორგბერიძის ხელმძღვანელობით სოხუმში აშენდა ხუთსართულიანი კორპუსი, რომელშიც მომავალში გაბიზნული იყო სტუდენტთა საერთო საერთო საცხოვრებლის მოწყობა. მანამდე კი იქ განთავსდნენ წავლო აუდიტორიები და რამდენიმე კათედრა.

იმისათვის, რომ შექმნილიყო ინსტიტუტის მყარი სასწავლო-სამეცნიერო ბაზა, სასწავლო აუდიტორიები და სასწავლო ლაბორატორიები ინსტიტუტის ხელმძღვანელობა მთავრობის წინაშე აყენებდა საკითხს ინსტიტუტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესების შესახებ. საქართველოს მინისტრთა საბჭომ 1960 წლის დეკემბერში დაამტკიცა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის მშენებლობის გენერალური გეგმა. ამ დროიდან იწყება ინსტიტუტის კორპუსების მშენებლობა. მთავრობამ გამოჰყო 47 მილიონი მანეთი. ამ კომპლექსში შედიოდა მთავარი სასწავლო კორპუსი, საერთო საცხოვრებელი 800 სტუდენტისათვის, საცხოვრებელი სახლები პროფესორ-მასწავლებელთა და თანამშრომელთათვის 120 ბინის ოდენობით, სპორტული ბაზები და სხვა.

ახალი კომპლექსის მშენებლობის პარალელურად ინსტიტუტის ხელმძღვანელობა სისტემატურად ზრუნავდა სასწავლო პროცესის ნორმალურად წარმართაზე, სასწავლო მეურნეობისა და ექსპერიმენტალური ბაზებით აღჭურვასა და თანამშრომელთა და სტუდენტთა საცხოვრებელი პირობების მოგვარებაზე.

1961 წელს ი.გიორგბერიძეს, როგორც მრავალი სამეცნიერო შრომის ავტორს, პრაქტიკოს მეცნიერსა და უმაღლესი სკოლის ღვაწლმოსილ მუშაკს, მიენიჭა პროფესორის სამეცნიერო და აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის დამსახურებული მოღვაწის წოდება. ავტორიტეტი მას საშუალებას აძლევდა, ებრძოლა მთელ საბჭოთა კავშირში ინსტიტუტის აღიარების მოპოვებისათვის. 1966 წელს მიენიჭა საქართველოს მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება.

პროფესორ ივანე გიორგბერიძეს, როგორც რექტორს, ახასიათებდა სიახლეების სწრაფად მიღების უნარი. მან საქართველოს ბევრი უმაღლესი სასწავლებლებისაგან განსხვავებით ადრე ჩაუყარა საფუძველი სასწავლო პროცესში გამომთვლელი მანქანების გამოყენებას, აგრეთვე, მისაღები გამოცდების მანქანური წესით ჩატარების ორგანიზაციას.

იგი 17 წლის განმავლობაში წარმატებით ხელმძღვანელობდა ინსტიტუტს და სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობისათვის მაღალკვალიფიცირებული კადრების მომზადების საქმეს. ამასთან, ეწეოდა აქტიურ პედაგოგიურ და სამეცნიერო საქმიანობას, ხელმძღვანელობდა მემცენარე-

ობას კათედრას, მიჰყავდა სუბტროპიკული მებოსტნეობის კურსი, ინტენსიურად მუშაობდა ასპირანტებთან, როგორც მეცნიერ-ხელმძღვანელი. 1973 წელს რექტორის თანამდებობიდან განთავისუფლების შემდეგ სამუშაოდ გადავიდა თბილისში საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში, სადაც მუშაობდა გარდაცვალებამდე.

ივანე გიორგბერიძემ დაამუშავა დასავლეთ საქართველოს პირობებში საკონსერვო ბოსტნეულის აგროტექნიკური საკითხები, შეისწავლა მწვანე ბარდის ჯიშების აგროტექნიკა და დანერგა ისინი საქართველოში, როგორც შუალედური კულტურები. მისი ავტორობით და თანავტორობით გამოყვანილი და სელექციურად გაუმჯობესებულია საკონსერვო ხილ-ბოსტნეულის 23 ჯიში. მიღებული აქვს სახელმწიფო ჯილდოები (ლენინის, ოქტომბრის რევოლუციისა და შრომის წითელი დროშის ორდენები).

ივანე გიორგბერიძე გარდაიცვალა 1994 წლის 24 ოქტომბერს ქალაქ თბილისში.

1973 წლის ივნისში, ზემდგომი ორგანოების დადგენილებით, ინსტიტუტის რექტორად დაინიშნა დოკ. რევაზ ჩხაიძე. ის დაიბადა 1921 წლის 11 აგვისტოს ქალაქ ბათუმში. 1939 წელს დაამთავრა ბათუმის №1 საშუალო სკოლა და იმავე წელს გაიწვიეს საბჭოთა არმიის რიგებში, სადაც მოუსწრო ომმა. 5 წლის განმავლობაში იბრძოდა მეორე მსოფლიო ომის სხვადასხვა ფრონტზე ბომბდამშენი ავიაციის შემადგენლობაში. შესრულებული აქვს 314 საბრძოლო გაფრენა, აქედან 299 ღამით. დაჯილდოებულია წითელი დროშის სამამულო ომის I ხარისხის, წითელი ვარსკვლავის ორდე-

ნებითა და რამდენიმე მედლით, მათ შორის მედლებით: „სტალინგრადის დაცვისათვის“ და „კენიგსბერგის აღებისათვის“. მიღებული აქვს უმაღლესი მთავარსარდლის მადლობები. 1945 წლის 31 ივლისს მარშალ არეჩილ გელოვანის მიერ წარდგენილი იყო საბჭოთა კავშირის გმირის წოდების მოსაპოვებლად.

რევაზ ჩხაიძემ ომიდან დაბრუნების შემდეგ, 1951 წელს, დაამთავრა სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ტექნოლოგიის ფაკულტეტი, შემდეგ ასპირანტურა. 1954 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია და მიიპოვა ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი. ერთი წლის განმავლობაში მუშაობდა ამავე ინსტიტუტის ასპირანტურის გამგედ, ასისტენტად.

1955–1960 წლებში იყო ქუთაისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის დოცენტი, ხოლო 1960–1963 წლებში საქართველოს სასოფლო სამეურნეო ინსტიტუტისა, საიდანაც მუშაობა გააგრძელა საქართველოს კვების მრეწველობის კვლევითი ინსტიტუტის განყოფილების გამგედ და დირექტორის მოადგილედ სამეცნიერო დარგში.

რევაზ ჩხაიძე 1969 წელს გადმოჰყავთ საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის პრორექტორად სასწავლო დარგში. 1972

წელს მას მიენიჭა პროფესორის სამეცნიერო წოდება. 1973–1975 წლებში იყო ინსტიტუტის რექტორი.

სასწავლო დარგის პრორექტორად მუშაობის წლებში რ. ჩხაიძემ ბევრი რამ გააკეთა სასწავლო პროცესის სრულყოფისათვის. მან მნიშვნელოვანი წვლილი მიუძღვის სასწავლო გეგმების დახვეწის საქმეში.

როგორც ინსტიტუტის რექტორმა, განსაკუთრებული ყურადღება მიექცია საზღვარგარეთის ქვეყნებთან გახშირებული კავშირების რეგულირებას, უცხოეთიდან ჩამოსული სტუდენტებისათვის საჭირო პირობების შექმნას, გააძლიერა შესაბამისი კათედრების ტექნიკურ აღჭურვილება, შექმნა სპეციალური გამოთვლითი ცენტრი. 1975 წელს რ. ჩხაიძე გადაჰყავთ საქართველოს კვების მრეწველობის მინისტრის მოადგილედ, ხოლო 1983 წლიდან ის კვების მრეწველობის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორის მოადგილე და განყოფილების გამგე იყო.

1993–1997 წლებში რევაზ ჩხაიძე მუშაობდა სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიაში სწავლულ მდივნად, ხოლო შემდეგ კომერციულ ინსტიტუტში პროფესორის თანამდებობაზე. 1997 წელს არჩეულ იქნა ივ. ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორად, სადაც სიცოცხლის ბოლომდე მსახურობდა.

რევაზ ჩხაიძეს გამოქვეყნებული აქვს 72 სამეცნიერო ნაშრომი, მონოგრაფია, მიღებული აქვს გამოგონების 13 საავტორო მოწმობა. 1985 წელს გამოაქვეყნა წიგნი „უკანასკნელი საბრძოლო ვაფრენა“, რომელშიც მხატვრულად აღწერა ფრონტული ცხოვრება.

წლების განმავლობაში რევაზ ჩხაიძე იყო აფხაზეთის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი, საქართველოს კვების მრეწველობის მუშაკთა პროფკავშირების რესპუბლიკური კომიტეტის წევრი, ომის ვეტერანთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე.

რევაზ ჩხაიძე გარდაიცვალა 2009 წლის 26 თებერვალს. დაკრძალულია თბილისში.

1975 წელს საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის რექტორად ინიშნება დოც. ნაპოლეონ ქარქაშაძე. იგი მანამდე მუშაობდა საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის ეკონომიკის კათედრის გამგედ.

ნაპოლეონ ქარქაშაძე დაიბადა 1935 წელს თბილისში, მედალზე დაამთავრა ქალაქის ვაჟთა პირველ საშუალო სკოლა. 1959 წელს წარჩინებით დაასრულა საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის აგრო-ეკონომიკური ფაკულტეტი. 1961-1964 წლებში სწავლობდა მოსკოვის ეკონომიკურ-მათემატიკური ინსტიტუტის

ასპირანტურაში, დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია.

1964-1967 წლებში მუშაობდა სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში მეცნიერ-მუშაკად, 1967-1975 წლებში იყო სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის დოცენტი, ხოლო 1972 წლიდან სოფლის მეურნეობის ეკონომიკის კათედრის გამგე. 1975 წელს, როგორც აღვნიშნეთ, დაინიშნა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის რექტორად.

მისი რექტორობის პერიოდში დამყარდა პარტნიორული ურთიერთობები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის ცნობილ სამეცნიერო ცენტრებთან. ინსტიტუტში აღდგა ასპირანტურა, ჩამოყალიბდა დისერტაციების დაცვის ორი საბჭო. ინსტიტუტის ასპირანტურაში სასწავლებლად მოდიოდნენ: ვიეტნამელი, კუბელი, ეგვიპტელი, ჩეხი, ლაოსელი, ვიეტნამელი, პოლონელი ახალგაზრდები. სისტემატური ხასიათი მიიღო საკავშირო და საერთაშორისო დონის სამეცნიერო კონფერენციებისა და სიმპოზიუმების ჩატარებამ.

ნაპოლეონ ქარქაშაძემ 1981 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია და მიენიჭა მეცნიერებათა დოქტორის ხარისხი, ხოლო 1982 წლიდან

პროფესორის სამეცნიერო წოდება. 1984 წელს ინსტიტუტის მეცნიერთა ჯგუფმა (ფ. მამფორია, შ. სურგულაძე, ნ. ქარქაშაძემ) მიიღო საქართველოს სახელმწიფო პრემია ლიმონის ახალი ყინვა და მალსეკოგამძლე ჯიშის „დიოსკურიას“ გამოყვანისა და წარმოებაში დანერგვისათვის.

ქარქაშაძის რექტორობის პერიოდში კაპიტალური რეკონსტრუქციის გაუკეთდა სასწავლო კორპუსებს, დამთავრდა უნიკალური სპორტული დარბაზის მშენებლობა, სტუდენტებისათვის აშენდა სასტუმროს ტიპის სამი საერთო საცხოვრებელი, ზღვის სანაპიროზე ოთხსართულიანი დასასვენებელი კომპლექსი, მოეწყო სტადიონი, კალათბურთის მოედანი. შეიქმნა ფეხბურთელთა და კალათბურთელთა გუნდები. აშენდა ექსპერიმენტალური ჩაის ფაბრიკა, სადაც ხდებოდა ჩაის ფოთლის პირველადი გადამუშავება და დაფასოება. აქვე არსებობდა სადეგუსტაციო დარბაზი, ლაბორატორიული მოწყობილობები, საკონფერენციო დარბაზი.

1975–1990 წლებში ინსტიტუტმა 4-ჯერ მიიღო საკავშირო გარდამავალი წითელი დროშა და პირველი ფულადი პრემია.

1990 წელს ნ. ქარქაშაძე გადაიყვანეს თბილისში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის რექტორად. ის გახლავთ საქართველოსა და რუსეთის სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი. საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი.

ნ. ქარქაშაძე იყო აღდგენის ინიციატორი 1961 წელს ნ.ხრუშჩოვის მიერ გაუქმებული სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიისა, რომლის აკადემიკოსი და პრეზიდენტის წევრია დღემდე.

1991 წელს ნ. ქარქაშაძის ინიციატივით დაარსდა საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების რექტორთა საბჭო, რომლის პირველი პრეზიდენტიც თავად იყო.

მისი უშუალო ინიციატივით, მსოფლიო ბანკის დაფინანსებით, უნივერსიტეტში გაიხსნა „კომპიუტერული ცენტრი“ და „ღვინის სახლი“, რომლებმაც მნიშვნელოვანი როლი შეასრულეს კვალიფიციური საწარმოო და სამეცნიერო კადრების მომზადებაში.

1995 წელს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტი გახდა უმაღლესი განათლების მსოფლიო ასოციაციის წევრი, რომლის ვიცე-პრეზიდენტადაც აირჩიეს 2004 წელს.

2004 წელს აკად. ნ. ქარქაშაძე აირჩიეს საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტად, ამჟამად იგი ამავე აკადემიის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარეა.

სახვადასხვა დროს ნ. ქარქაშაძე იყო საერთაშორისო სამეცნიერო გაერთიანება „იკარდის“ თანათავმჯდომარე. 1995–2004 წლებში იყო „ენციკლოპედია“ გენერალური ასამბლეის წევრი, არის სან-ფრანცისკოს, სიუორკის და სხვა სამეცნიერო საზოგადოებების აკადემიკოსი, მსოფლიოს რამდენიმე უმაღლესი სასწავლებლის საპატიო დოქტორი და პროფესორი, სამეცნიერო კონფერენციებში მიღებული აქვს ოქროსა და ვერცხლის მედლები და სხვ.

აკადემიკოსი ნაპოლეონ ქარქაშაძე 200–ზე მეტი სამეცნიერო შრომის ავტორია, რომელთა შორის არის სახელმძღვანელოები და მონოგრაფიები. მისი საქმიანობის ძირითადი მიმართულებაა „მსოფლიო სოფლის მეურნეობა“, რომელსაც 600–გვერდიანი ფუნდამენტური შრომა მიუძღვნა.

არის ცნობილი პუბლიცისტი და მწერალი. მის კალამს ეკუთვნის პოლიტიკური რომანები: „სტალინი“, „ხრუშჩოვი“, „ბრეჟნევი“. რომანი „სტალინი“ ითარგმნა რამოდენიმე ენაზე. ამ თხზულებებისათვის მას მიენიჭა საერთაშორისო ორგანიზაცია „სტალინის“ ოქროს მედალი.

აკადემიკოს ნაპოლეონ ქარქაშაძის წვლილი სრულიად გამორჩეულია ინსტიტუტის მაღალი რანგის სასწავლო–სამეცნიერო დაწესებულებაში. ის დღესაც აქტიურად მონაწილეობს აგრარული განათლებისა და მეცნიერების განვითარების საქმეში.

1990 წელს ინსტიტუტის რექტორად სამეცნიერო საბჭოს გადაწყვეტილებით არჩეულ იქნა დოცენტი ვახტანგ ფრუიძე. ის რექტორად არჩევამდე, 1980 წლიდან, მსახურობდა ინსტიტუტის პრორექტორად სასწავლო მუშაობის დარგში.

ვახტანგ ფრუიძე დაიბადა ქალაქ ქუთაისში 1934 წლის 6 ივლისს. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ ჩაირიცხა ქუთაისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტში ტექნოლოგიის ფაკულტეტზე, რომელიც წარჩინებით დაამთავრა 1959 წელს და აქვე დაიწყო მუშაობა.

სხვადასხვა წლებში იყო თბოტექნიკისა და მანქანათმშენობის კათედრის ლაბორანტი, ასისტენტი, მასწავლებელი, დოცენტი, ტექნოლოგიის ფაკულტეტის დეკანის მოადგილე, კათედრის გამგე.

1963 წელს საქართველოს სოფლის მეურნეობის ინსტიტუტში დაიცვა საკანდიდატო, ხოლო 1990 წელს მოსკოვის კვების მრეწველობის ტექნოლოგიურ ინსტიტუტში სადოქტორო დისერტაცია.

მისი რექტორობის პერიოდში აფხაზეთის ტრაგიკული მოვლენების გამო ინსტიტუტს ქუთაისში მოუხდა ფუნქციონირების გაგრძელება. ამ უაღრესად მტკივნეული პროცესის მშვიდ და აკადემიურ ვითარებაში გასაყვანად და სასწავლო და სამეცნიერო პირობების შესაქმნელად ვ. ფრუიძის ორგანიზატორულ ნიჭსა და პიროვნულ თვისებებს გადამწყვეტი მნიშვნელობა მიენიჭა. მის სასახელოდ უნდა ითქვას, მისი ხელმძღვანელობით ინსტიტუტმა შეძლო ტრადიციების შენარჩუნება და განვითარება.

ვახტანგ ფრუიძე იყო საქართველოს საიჟინრო აკადემიის წევრ-კორესპოდენტი, საქართველოს ეკოლოგიურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი, აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი. იგი იყო 100-ზე მეტი სამეცნიერო შრომის და 9 გამოგონების ავტორი.

პროფესორი ვახტანგ ფრუიძე გარდაიცვალა 1997 წელს.

1997 წელს, პროფესორ ვახტანგ უფროსის იმის გარდაცვალების შემდეგ, რექტორის მოვალეობის შესრულება დაევალა პრორექტორის სასწავლო დარგში დოცენტ გურამ კილასონიას. იგი შემდგომ ორი ვადით იქნა არჩეული ინსტიტუტის რექტორის თანამდებობაზე.

გურამ კილასონია დაიბადა სენაკის რაიონში 1936 წლის 22 სექტემბერს. საშუალო სკოლის დამთავრებისთანავე გაიწვიეს სამხედრო სავალდებულო სამსახურში. 1956 წელს ჩაირიცხა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის სუბ-

ტროპიკული მეურნეობის ფაკულტეტზე.

ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ, 1961–64 წლებში, მუშაობდა ამავე ინსტიტუტის ემერის სასწავლო საცდელ მეურნეობაში განყოფილების გამგედ. შემდეგ იყო საქართველოს მცენარეთა დაცვის ინსტიტუტის შედაქის საცდელ სადგურში მეცნიერ-მუშაკი, აგროტექნიკის განყოფილების გამგე და შემდგომ დირექტორის მოადგილე. 1965–1968 წლებში სწავლობდა ასპირანტურაში, რომლის დასრულებისთანავე მუშაობას იწყებს საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტში ჯერ ლაბორანტად, შემდეგ უფროს ლაბორანტად, მეცნიერ მუშაკად, მასწავლებლად, უფროს მასწავლებლად, დოცენტად, დეკანის მოადგილედ.

1971 წელს გურამ კილასონიამ დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია და მიენიჭა სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხი.

გურამ კილასონია 1992–1993 წლებში იყო სასწავლო-საცდელ მეურნეობა „ემერის“ დირექტორი და სუბტროპიკული ტექნიკური კულტურების კათედრის დოცენტი.

სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის ქუთაისში გადმოსვლის შემდეგ, 1994–1997 წლებში, იყო ამავე ინსტიტუტის პრორექტორი სასწავლო დარგში.

მისი ინიციატივით ინსტიტუტში პირველად შეიქმნა მზრუნველთა საბჭო, რომელშიც გაერთიანდნენ ქუთაისის სამხარეო ადმინისტრაციის წარმომადგენლები, რაიონის გამგებლები, აკაკი წერეთლის სახელმწი-

ფო და ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორები, მსხვილ საწარმოთა და აფსახეთის სამთავრობო სტრუქტურების ხელმძღვანელები და ინსტიტუტის კურსდამთავრებულები.

ქუთაისის ავტოქარხანამ ინსტიტუტს აჩუქა „კაზის“ მარკის ავტომობილი, ქუთაისის სატრაქტორო ქარხანამ მცირეგაბარიტოანი ტრაქტორი, რეზინების ქარხანამ ქიმიური ლაბორატორია, ბიბლიოთეკა; აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა კომპიუტერები. ქალაქის მერის ინიციატივით, გარემონტდა და შეიღება ინსტიტუტის ძირითადი კორპუსის ფასადი. ბადრი პატარკავაძემიღმა ინსტიტუტს გაუწია ფინანსური დახმარება 10 000 ამერიკული დოლარის ოდენობით. ბატონ ვ. ყოლბაას ინიციატივით, ნორვეგიელებმა უფასოდ გაარემონტეს კორპუსის III სართული და აჩუქეს 100 ახალი მერსი, ხელახლა გადაიხურა სასწავლო კორპუსი.

2000 წელს ინსტიტუტში შექმნა მაგისტრატურა და განხორციელდა პირველი მიღება. მისი უშუალო ძალისხმევით გაიხსნა ახალი ასპეციალობები, დაარსდა ტურიზმისა და საკურორტო სერვისის ფაკულტეტი, სამეცნიერო რევიონში, სენაკში, გაიხსნა შ. შარტავას სახელობის ფილიალი, ნოსირში (სენაკი) და მესხეთში (წყალტუბო) მოეწყო სასწავლო-საეცდელი მეურნეობები, ინსტიტუტის ბიბლიოთეკას შეემატა 1000 ერთეული წიგნი. ბიბლიოთეკის წიგნადი ფონდი შეივსო, ასევე, დიდი ჯისიანის სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკუმიდან.

საქართველოს სწავლულ ექსპერტთა საბჭოს მიერ ჩატარებული რეორგანიზაციის შემდეგ კვლავ განაახლა ფუნქციონირება სადისერტაციო საბჭომ, რომელსაც 2004 წლიდან გურამ კილასონია ხელმძღვანელობდა. 2001 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია და მიენიჭა მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.

2003 წელს ინსტიტუტს საქართველოს პრეზიდენტის №107 ბრძანებით მიენიჭა უნივერსიტეტის სტატუსი.

გურამ კილასონია არჩეულ იქნა საერთაშორისო აკადემიის აგრარული ორგანიზაციის აკადემიკოსად, ეკოლოგიის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსად, კავკასიის სალხთა მეცნიერების აკადემიის წევრად, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპოდენტად. მას გამოქვეყნებული აქვს 80-ზე მეტი შრომა, მათ შორის: 2 მონოგრაფია, 4 გამოგონება, რომელიც დაინერგა წარმოებაში.

გურამ კილასონია ამჟამად არის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ემერიტუსი პროფესორი და კვლავაც ერთგულად ემსახურება უმაღლეს სკოლას.

განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმამ მოითხოვა ახლებური მიდგომა სასწავლო-სააღმზრდელო პროცესისადმი. 2005 წლის 14 თებერვალს საქართველოს პრეზიდენტის №75 განკარგულებით უნივერსიტეტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად დაინიშნა პროფესორი ნუგზარ ებანოიძე.

ნუგზარ ებანოიძე დაბადა 1944 წლის 11 იანვარს დაბა ხონში. სკოლის დამთავრების შემდეგ ჩაირიცხა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტში, 1965 წელს დაასრულა

ინსტიტუტის მექანიზაციის ფაკულტეტი, რამდენიმე წელი მუშაობდა: ხობის „საქოფლტექნიკაში“ ინჟინრად, შემდგომ კი სოხუმის ინდუსტრიულ ტექნიკუმში მასწავლებლად.

1969–71 წლებში სწავლობდა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის ასპირანტურაში, რომლის დამთავრების შემდეგ მსახურობდა ქალაქ თბილისის სამთო მიწათმოქმედებისა და სუბტროპიკული კულტურების საკავშირო სამეცნიერო-კვლევითი და საკონსტრუქტორო-ტექნოლოგიურ ინსტიტუტში. 1974 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია და დაბრუნდა ინსტიტუტში ტრაქტორებისა და ავტომობილების კათედრაზე ჯერ უფროს მასწავლებლად, ხოლო შემდგომ დოცენტად. სხვადასხვა დროს იყო მექანიზაციის ფაკულტეტის დეკანის მოადგილე, აგრობიზნესის ინჟინერთა ფაკულტეტის დეკანი. 2001 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია და მიენიჭა პროფესორის წოდება.

უნივერსიტეტში, მისი ხელმძღვანელობით, მოხდა სასწავლო პროცესის რეორგანიზაცია, შეკეთდა სასწავლო კორპუსი, გამდიდრდა უნივერსიტეტის წიგნალი ფონდი, შექმნილი იქნა 73 კომპიუტერი. განათლების რეფორმის შესაბამისად, განახლდა სასწავლო პროგრამები, შედგა სილაბუსები, არჩეულ იქნა აკადემიური საბჭო, რომელმაც 2006 წლის 23 აგვისტოს ნუგზარ ებანოიძე აირჩია უნივერსიტეტის რექტორის თანამდებობაზე. შეიქმნა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური, უნივერ-

სიტუციის საერთაშორისო ურთიერთობისა და სტრატეგიული განვითარების დეპარტამენტი, სასწავლო პროცესის მართვისა და სტუდენტთა რეგისტრაციის სამსახური, ფაკულტეტების გაერთიანების შედეგად შეიქმნა ორი: 1. სუბტროპიკული მეურნეობის, ეკონომიკისა და ტურიზმის და 2. სუბტროპიკული კულტურებისა (მექანიზაციის და ტექნოლოგიის). ჩამოყალიბდა სტუდენტთა თვითმმართველობა. შეიქმნა რექტორის აპარატი, ადამიანური რესურსების მართვის სამსახური, ფინანსური და მატერიალური რესურსების მართვის სამსახური. მისი ხელმძღვანელობით უნივერსიტეტმა მიიღო აკრედიტაცია. მისი რექტორობის პერიოდში ჩატარდა სამი საერთაშორისო კონფერენცია.

2006 წლის მაისში გაფორმდა ხელშეკრულება უკრაინის ქ. სუმის ეროვნულ აგრარულ უნივერსიტეტთან.

ნუგზარ ებანოიძეს გამოქვეყნებული აქვს 100-ზე მეტი სამეცნიერო მეთოდური ნაშრომი, მათ შორის: 1 მონოგრაფია, 12 გამოგონება და პატენტი. 4 მეთოდური მითითება და 83-ზე მეტი სამეცნიერო სტატია და შრომა.

2009 წლის 5 იანვარს ნუგზარ ებანოიძემ გამომდინარე საქართველოს კანონიდან უმაღლესი განათლების შესახებ ასაკობრივი ცენზის გამო დატოვა რექტორის თანამდებობა. 2009 წლის 1 ოქტომბრიდან უნივერსიტეტის ემერიტუს პროფესორია.

2009 წლის იანვრიდან სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის რექტორის მოვალეობის შემსრულებლად დაინიშნა პროფესორი როლანდ კოპალიანი. 2009 წლის 10 აპრილს უნივერსიტეტის აკადემიურმა საბჭომ პროფ. რ. კოპალიანი ერთხმად აირჩია რექტორის თანამდებობაზე.

როლანდ კოპალიანი დაბადდა 1957 წლის 15 მარტს ოჩამჩირის რაიონის სოფელ არადუში. 1963-1973 წლებში აქვე სწავლობდა საშუალო სკოლაში. 1974 წელს ჩაირიცხა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის სუბ-

ტროპიკული მეურნეობის ფაკულტეტზე, რომელიც დაამთავრა 1979 წელს სწავლული აგრონომის კვალიფიკაციით.

1982-1985 წლებში იყო საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის მეჩაიობის კათედრის ასპირანტი. საკანდიდატო დისერტაცია დაიცვა 1986 წელს.

1986-1991 წლებში მუშაობდა საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის მეჩაიეობის კათედრის ლაბორანტად, უფროს ლაბორანტად, უმცროს მეცნიერ-მუშაკად.

2004 წელს დაიცვა სადოქტორო დისერტაცია და მიენიჭა სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხი.

1991-2006 წლებში იყო საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის ინსტიტუტის მეჩაიეობის კათედრის ასისტენტი, დოცენტი, პროფესორი.

2005 წელს დაინიშნა რექტორის მოვალეობის შემსრულებლის მოადგილედ, ხოლო შემდგომში აკადემიური საბჭოს მიერ არჩეულ იქნა უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ხელმძღვანელად. ამ პერიოდში გადახალისდა პროგრამები და სილაბუსები.

2008 წელს აირჩიეს აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსად. იყო სუბტროპიკული მეურნეობის, ეკონომიკისა და ტურიზმის ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს წევრი.

2009 წელს აირჩიეს საქართველოს სუბტროპიკული მეურნეობის უნივერსიტეტის რექტორად, აკადემიური საბჭოს თავმჯდომარედ და სრულ

პროფესორად. მისი რექტორობის ხანმოკლე პერიოდში გარემონტდა სასწავლო კორპუსები, აუდიტორიები, დერეფნები. ნულოვან სართულზე მოეწყო ლაბორატორიები. გაუმჯობესდა მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა.

2011 წელს აირჩიეს აფხაზეთის მეცნიერებათა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტად. იმავე წელს სუბტროპიკული მეურნეობის სოხუმის სასწავლო უნივერსიტეტის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტთან მიერთების გამო დაინიშნა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილედ.

ბატონი როლანდ კოპალიანი არის აფხაზეთის ომის მონაწილე. მსახურობდა კორპუსის შტაბში პირად შემადგენლობასთან მუშაობის განყოფილების გამგედ.

პროფესორი როლანდ კოპალიანი არის 84 პუბლიკაციის ავტორი. მათ შორის: 1 მონოგრაფია, 4 მეთოდური მითითება და 4 სახელმძღვანელო. მათ შორის აღსანიშნავია: 1. ჩაის კულტურების რეაბილიტაციის მეცნიერული საფუძვლები, თბილისი, 2003; 2. სუბტროპიკული მეხილეობა, ქუთაისი, 2010; 3. საქართველოში კულტივირებულ მცენარეთა სამკურნალო თვისებები, ქუთაისი, 2011; 4. მეჩაიობა, ქუთაისი, 2013 .

როლანდ კოპალიანი უნივერსიტეტის ერთ-ერთი გამორჩეული რექტორი გახლდათ, რომელსაც ძალა და ენერჯია არ დაუმურებია, რომ ამ საკმაოდ მტკივნეული ისტორიის მქონე უმაღლესი სკოლის მთელ კოლექტივს, თითოეულ სტუდენტს საუკეთესო პირობები ჰქონოდა საკუთარი შესაძლებლობების რეალიზაციისა და წარმატებების მისაღწევად.

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის არქივი, ფონ-
დი № 97, საქმე №61^ა; №476; №1786; №1789; №5356; №17142;
№18925; №18933.

აროშიძე ზ. სტუდენტთა ყოველდღიური გაზეთი „საბჭოთა პედაგო-
გი“. გაზეთი „ქუთაისი“. 27 მარტი, 1963.

ბასილაძე ი. პედაგოგიური ფაკულტეტი. წარსული, აწმყო, მომავა-
ლი. ქუთაისი, 2012.

ბრეგაძე დ. ნადირაძე ბ. მეცნიერი, პედაგოგი. კ. მეძველიას დაბა-
ლების 70 წლისთავის გამო. გაზეთი „ქუთაისი“. 22 ოქტომბერი, 1977.

გაბუნია გ. ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სათავეებთან. ქუთაისი, 2005.

გაბუნია გ. გურეშიძე დ. ვაჭრიძე პ. მჭედლიძე გ. ქუთაისის პედა-
გოგიური ინსტიტუტი- 50. თბილისი, 1985.

გურეშიძე დ. ქველმოქმედება საქართველოში. ქუთაისი, 1993.

გაზეთი „დიოსკურია“. № 45, 2007.

გაზეთი „მამული“, № 21, 1990.

ევრემიძე თ. გრიგოლ ხაჭალია და მისი გარემოცვა. ქუთაისი,
2000.

ისტორიკოსთა რეკვიემი. რედაქტორ-შემდგენელი გ. მჭედლიძე.
ქუთაისი, 2003.

კილასონია გ. ებანოიძე ნ. კოპალიანი რ. მიქელაძე ა. მჭედ-
ლიძე მ. ჩანტლაძე ზ. ჩიქოვანი ნ. ჭაბუკიანი რ. საქართველოს
სუბტროპიკული მეურნეობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ქუთაისი,
2009.

კვიციანი ლ. ხსოვნის უკვდავება. წიგნი III. ქუთაისი, 2002 წ.

კუჭუხიძე ი. გოლეთიანი რ. ცნობილი მეცნიერი. ფილოსოფიური
ძიებანი (კრებული XV), საქართველოს ფილოსოფიურ მეცნიერებათა
აკადემია. თბილისი, 2011.

მანგალაძე ნ. გაბრიაძე დ. ბრეგაძე ვ. ლუკა ჭელიძე
(1904–1976), ცხოვრება და სამეცნიერო პედაგოგიური მოღვაწეობა.
თბილისი, 1982.

მიქავა აღ. ხსოვნა კეთილი კაცისა (კ. მეძველიასი). ქუთაისი,
1986.

მჭედლიძე გ. ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტი-50. წერილი პირველი. გაზეთი „ქუთაისი“, 14. XII, 1983; წერილი მეორე, 15. XII, 1983; წერილი მესამე. 18. XII. 1983.

მჭედლიძე გ. ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ქუთაისი, 1998.

მჭედლიძე გ. სათავეებიდან დღევანდლობამდე. ქს-ს „შრომები“, I, 1998.

მჭედლიძე გ. წერილები გამოჩენილ ადამიანებზე. რეცენზიები. ქუთაისი, 2012.

მჭედლიძე გ. გაბუნია გ. ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, კრებული. ქუთაისი, 2000.

ნიკოლეიშვილი ავ. მჭედლიძე გ. ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი 65 წლისა. მეცნიერების აღორძინების ფონდ „ინტელექტის“ სამეცნიერო შრომების კრებული, №2, 1998.

უშურნალი „რევოლუციის მატრიანე“, № 1, 1928.

უშურნალი „სარკმელი“. სპეციალური გამოშვება, 2003.

უშურნალი „გელათის მეცნიერებათა აკადემიის უწყებანი“. ქუთაისი, №1, 1996.

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის არქივი, ფონდი № 6, საქმე № 34.

ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტი 1933-1983, ბუკლეტი(ტექსტის ავტორი გ. მჭედლიძე). ქუთაისი, 1983.

შველიძე ზ. თბილისის უნივერსიტეტის პირველი კომუჯრედი (1918-1921). თბილისი, 1968.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს (ყოფილი პარტიული) არქივი, ფონდი №14, აღწერა № 8, საქმე №8, საქმე №12; აღწერა № 9, საქმე № 132, №145, №146. ფონდი №16, აღწერა №3, საქმე № 70. ფონდი №18, აღწერა №1, საქმე № 623. ფონდი №121, აღწერა №1, საქმე № 349. საქმე №9894, სამეულის სხდომის ოქმი № 43, 45, 61, 65, 76.

ჭედლიძე ლ. პედაგოგიური კადრების სამჭედლო. ქუთაისის პედინსტიტუტის 25 წლისთავის გამო. გაზ. „სახალხო განათლება“. 16 აპრილი 1958.

შესავალი.....	
ღებორ რუხაძე.....	14
ღავით გვაყავა.....	18
ულქსანდრეა (საშა) კავაძე.....	21
ღავით ღოღობია.....	25
ნესტორ მეჩვენიშვილი.....	27
ლუა ჯელიძე.....	29
ივანე (პანო) გოგბეთელიანი.....	37
ქონსტანტინე მეძველია.....	40
გიორგი (გრივი) ჩხაიძე.....	44
ოთარ ბაჩურაძე.....	47
ნაული ჯაჯარიაძე.....	52
მაგალი თოდუა.....	59
ავთანდილ ნიქოლაიშვილი.....	66
გიორგი ონიანი.....	73
გიორგი ღვთაძე.....	78
ქათაისის ნიქო მუსხელიშვილის სახელობის სახელმწიფო ტექნიკური უნივერსიტეტი.....	86
მოდარ ვალიშვილი.....	86
არჩილ ჯოსბავა.....	90
ამირან ხვადაგიანი.....	93
სოხუმის საბტროპიკალი მეურნეობის სასწავლო უნივერსიტეტი.....	95
გიორგი გოლათიანი.....	95
ივანე გიორგბერიძე.....	98
რევაზ ჩხაიძე.....	101
ნაქოლაონ ქარქაშაძე.....	103
პახტანგ ფრუიძე.....	106
გურამ ჯილასონია.....	107
ნეგზარ ებანოიძე.....	109
როლანდ ჯოჯალანი.....	111
გუაროები და ლიტერატურა.....	113

15/1925

წიგნი დაიბეჭდა აკაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბაში

ნაბეჭდი ფორმა 8

ტირაჟი 200

3
 1960 թ. 12 9 28
 Մանուկյան

Ընթացիկ հարցազրույցները
 ճորձել չսկսել, հարցազրույցները
 պարզապես ընթացիկ չեն
 որ Լեւոնյանները, հարցազրույցներ
 հյոսիսում, բնակչության թվաքանակը
 այժմ 551 000-ից 17 միլի (1960 թ.)
 և բացառապես Լեւոնյանները
 մոտավորապես հյոսիսում
 ընթացիկ ընթացիկ...

Մանուկյան

1960 թ.

5 միլիոն.
 «Լեւոնյանները»

Մանուկյան, Լեւոնյան Լ. Ս.